

Nan Inik-Ikkan Nan Aapostolis

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan liblo ay Nan Inik-ikkan Nan Aapostolis et siya nan toloy nan damo ay liblo ay insolat Lucas ay maipanggep ken Jesus. Nan osto ay kayatna ay ipagtek et nan inik-ikkan din inmon-ona ay papasolot Jesus ay nangibagbaga isnan maipanggep ken siya ay ninlogi id Jerusalem dat isnan kailili id Judea ya id Samaria enggana isnan kailili isnan batawa. Nan Ispirito Santo nan nangtaktakdo ay mangbadbadang ken daida. Ibagbagana isna nan nataptapiyan nan mamati ken Kristo ay ninlogi isnan Judio engganay maitapi gedan nan adoado ay baken Judio.

Nan liblo ay naay et napagkatlo ay nagedgedwa ay mangipaila isnan kaad-adon nan il-ili ay naibagbagaan nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesus ya nan nangsolotan di ipogaw ken siya. Nan damo et nan ninlogiyana id Jerusalem maisned isdin sinmaaan Jesus id daya. Nan maikadwa et nan naiwakatan nan gawis ay damag isnan tap-in nan ilin di Judio. Ya nan maikatlo et nan am-amedna naiwakatan enggana id Roma.

Nan esay napateg ay ibagbagan nan liblo ay naay et nan nangbadbadangan nan Ispirito Santo isnan mamati. Nan ninlogiyana et siya nan kinmapetana isnan mamati id Jerusalem isnan agew ay makwani en Pentecostes. Et ninlogi isdi danat

itoltoloy ay mangbadbadang ya mangipapipigsa isnan mamati ya mangipangpango ken daida. Nan inom-ommat ay naibagbaga isna et ipailana nan kabaelan nan mait-itdo ay wada isnan gawis ay damag ay mangbadbadang isnan ipogaw ay mangpati.

Nan wada isna

Nan maisaganaan nan ipogaw ay mangpaneknek ken Jesus 1:1-26

a. Nan kaodiyon ay bilin ya inkalin Jesus 1:1-14

b. Nan naisokat ken Judas 1:15-26

Nan mangibagbagaanda isnan maipanggep ken Jesus id Jerusalem 2:1-8:3

Nan mangibagbagaanda isnan maipanggep ken Jesus id Judea ya id Samaria 8:4-12:25

Nan nin-isolsolowan Pablo 13:1-28:31

a. Nan damo ay omayan da Pablo ay men-itdo 13:1-14:28

b. Nan nadagopan nan papangolon di mamati 15:1-35

c. Nan maikadwa ay omayan da Pablo ay men-itdo 15:36-18:22

d. Nan maikatlo ay omayan da Pablo ay men-itdo 18:23-21:6

e. Nan naibalodan Pablo id Jerusalem, Cesaarea ya id Roma 21:7-28:31

Login Nan Solat

¹ Gayyem Teofilo:

Isdin damo ay liblo ay insolatko et inbagak amin din inik-ikkan ya insolon Jesus menlogi isdin logina ² ya enggana isdin nangipangatowan Apo Dios ken siya id daya. Ngem esapay somaa id daya

et wada nan inbilina isnan deeyda ay papasolotna ay pinilina ay makwani en apostolis. Nan Ispirito Santo nan nang-itdo ken Jesus isnan inbagbagana ken daida. ³ Namin ado nan ninpap-ailaana isnan aapostolis isnan kasina natagowan enggana ay nalpas nan epat poo ay agew. Adoado gedan nan inik-ikkana tasiyay maid gaponan is adida mangpatiyayan ay kasin natago. Inil-ilada siya et in-itdowana daida maipanggep isnan mentolayan Apo Dios.

⁴⁻⁵ Isnan esa ay agew nadagopda. Dat kanan Jesus ken daida, “Din si Juan et danom nan inosalna ay menbonyag ngem awnit nan Ispirito Santo nan ited Apo Dios ken dakayo ay kanegna ibonyag ken dakayo. Isonga adi kayo komak-aan id isna Jerusalem ta sed-enyo tay nganngani ay omali. Siya di nan inkalin Ama ay inbagak abes ken dakayo.”

Nan Nangipangatowan Apo Dios Ken Jesus Id Daya

⁶ Isnan namingsan ay nadagopan da Jesus ya nan aapostolis et sinootda en, “Apo, ay id wani nan mangipakaanam isnan iRoma ay mentotolay ken datako tasiyay datako nan kalebbeng ay mentolay isnan am-in ay ili tako ay Judio?” ⁷ Dat kanan Jesus ken daida en, “Nan timpo ay mentolayan tako et adi kabalin ay getkenyo tay si Apo Dios et kedeng nan kalebbeng ay mangtek isnan awnit om-ommat isnan omal-ali ay agew ya nan timpo ay ommatana. ⁸ Ngem nan ipagtekko ken dakayo et siya na. Awnit kapten nan Ispirito Santo dakayo et itedna nan kabaelanyo ta tomoled kayo

ay mangibagbaga isnan maipanggep ken sak-en id Jerusalem dat isnan kailiili id Judea ya isnan kailiili id Samaria enggana isnan kailiili isnan batawa.”

⁹ Nakwas nan initdon Jesus ay deey dadat ilan siya ay maipangato id daya. Nintangadda ay mang-ila ken siya enggana ay nasalinan isnan liboo. ¹⁰ Daanda pay ay mangiila id daya dat wada nan doway lalalaki ay anghel ay ninbabado is polaw ay natanakdeg isnan kad-an nan aapostolis. ¹¹ Dadat kanan, “Dakayo ay iGalilea, dakayon aped tatangaden id daya? Si Jesus ay inilayo ay naipangato id daya et awnityo kasin ilan nan omaliyana ay kaneg nan inmayana id wani.” ¹² Dat somagong nan aapostolis id Jerusalem ay magapo isnan bilig ay Olivo ay esay kilometro nan kaasagena.

Nan Nangpiliyanda Isnan Maisokat Ken Judas

¹³ Idi inomdan nan aapostolis id Jerusalem et inmeyda isnan baey. Dadat omey isnan maikadwa ay galado ay menteteanda. Siya dana nan ngadngadanda. Da Pedro ken Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago ay anak Alfeo, Simon ay mangisaksakit isnan ilina yas Judas ay anak Santiago. ¹⁴ Inagew ay enda makilol-owalo tay naesa nan nemnemda maipanggep isnan pammatida ken Apo Dios. Wada abes nan bababai ay naitapi ken daida ya si Maria ay inan Jesus ya nan bebsat Jesus ay lalalaki.

¹⁵ Isnan esay agew ay nadagopan nan waay sin-gasot ya dowampoo ay mamati ken Jesus dat tomakdeg si Pedro et kanana, ¹⁶⁻¹⁸ “Dakayo ay

bebsatko ay mamati ken Jesu Kristo, natongpal et nan inpanemnem nan Ispirito Santo ay inso-
lat din si David ay maipanggep ken Judas tay
am-in ay kankanan Apo Dios et masapol ay ma-
tongpal. Si Judas et nadotokan ay nakiobla ken
dakami ay apostolis. Ib-ami siya ngem siya nan
nangipango isnan nangdepap ken Jesus. Linag-
bowanda siya isnan ngawi ay inikkana dat maosal
nan lagbona ay mailako is om-a. Dat mentekdag
dat maboslayan nan egasna. ¹⁹ Idi gintek am-in
nan iJerusalem nan inikkan Judas dadat ngadnan
san om-a is Aceldama ay makwani en om-a ay
nabasaan isnan kalida.” ²⁰ Dat itoloy Pedro ay
mangwani en, “Siya na nan inpanemnem nan
Ispirito Santo id kasikasin ay maipanggep ken
Judas et naisolat isnan liblo ay Salmo. Kanana en,
'Menbayen koma nan baeyna ta maid kasin
mentet-ee isdi.'

Wada abes nan naisolat ay mangwani,
'Maidya koma nan saadna isnan tap-in di ipogaw.'
Siya di nan naisolat.”

²¹⁻²² Dat itoloy Pedro ay mangwani en, “Isonga
omila tako is maisokat ken Judas ta waday
maitapi ken dakami is mangpaneknek isnan
kasin natagowan Apo Jesus. Anapen tako nan
ipogaw ay nakiib-a ken datako enggana isdin
damo. Masapol ay inilana am-in nan inik-ikkan
Jesus ay menlogi isdin ninpabonyagana ken
Juan et enggana isdin naipangatowana id daya.”
Siya di nan kinwanin Pedro. ²³ Dadat ibaga nan
ngadan di doway ipogaw ay da Matias ken Jose
ta mapili ken daida nan maisokat ken Judas.
Nan tap-in nan ngadan Jose et Barsabas ya Justo.

²⁴ Dadat menlowalo ay mangwani en, “Apo, gapo tay sik-a nan mangtek isnan nemnem am-in nan ipogaw et ipagtekmo ken dakami nan piliyem ken datona ay dow²⁵ ta maitapi ken dakami ay mang-ikkan isnan oblami ay aapostolis tasiyay siya nan maisokat ken Judas tay kinmaan ay omey isnan impilno.” Siya di nan lowaloda. ²⁶ Dadat menbobonot ken datodi ay dow²⁵. Et si Matias nan nabonot. Dat maitapi et maikasimpoo ya dow²⁵ ken daida.

2

Nan Kinmapetan Nan Ispirito Santo Isnan Mamati Ken Jesus

¹ Idi inomdan nan esay fiestan di Judio ay makwani en Pentecostes daet madagop am-in nan mamati ken Jesu Kristo isnan esay baey. ² Dadat madanenge isnan kaneg ngengen di dagem ay nagapo id daya et pinmigma isnan baey ay nadadagopanda. ³ Dadat ilan nan adoado ay kanega apoy ay masisiyan ay omey pomatong am-in isnan ipogaw. ⁴ Dadat wasdin nakapet isnan Ispirito Santo et wasdin menkali isnan teken ay kali ay egayda solowen tay inpakalin nan Ispirito Santo daida.

⁵ Isnan timpo ay deey wada id Jerusalem nan adoado ay Judio ay mangdaydayaw ken Apo Dios ay nagapo isnan kailili isnan batawa. ⁶⁻⁸ Idi dingeda san ninngengenge dadat madagop isnan kad-anda et nasdanasdaawda tay was-in nangdedenge isnan osto ay kalina isnan komalkaliyan nan apostolis. Nasdaawda ay mangwani, “Dan getken nan iGalilea ay naayda nan kalin di kailili

ay nagapowan tako? ⁹ Datako pay iPartia, iMedia, iyElam, iMesopotamia, iJudea, iCapadocia, iPonto ya iyAsia. ¹⁰ Wada pay nan iFrigia, iPamfilia, iyEgipto ya nan nagapo isnan tapin di ili id Libia ay as-asag-en id Cirene ya nan nagapo id Roma abes. ¹¹ Nan tapi tako et Judio ngem nan tap-ina et baken Judio ngem solotenda nan ogalin di Judio. Nan tapi tako et iCreta ya nan tap-ina et iyArabia.” Kananda pay, “Dengngen tako ay kalkaliyenda nan nateketeken ay kali tako ay mangibaga isnan kaskasdaaw ay inikkan Apo Dios.” ¹² Nasdanasdaawda dadat men-asitotya ay mangwani, “Ngan nan aped mangtekan datona isnan nateketeken ay kali tako? Ngan nan kayat tona ay ibaga?” ¹³ Ngem wadada nan naitapi isnan kaipoipogaw ay mang-oy-oyaw isnan mamati ken Jesu Kristo ay mangwani en nabotengda.

¹⁴ Dat kanan Pedro ay mangipigsa isnan kalina ay mangitakdeg isnan simpoo ya doway apostolis ay mangwani en, “Dakayo ay iJerusalem ya amin kayo ay ib-ami ay Judio, dedenggenyo pod nan kanak ta ibagak nan kayat tona ay kaliyen. ¹⁵ Egay kami kaboteng ay kananyo. Getkenyo ay adi kaboteng nan ipogaw isnan olas di alas nowibi isnan wakgat. ¹⁶ Ngem nan dinngeyo isnan menkalkaliyanmi isnan nateketeken ay kali et siya na nan inbagan din mamadton Apo Dios ay si Joel isnan nangibagaana isnan kinwanin Apo Dios. Kinwanina en,

¹⁷ ‘Siya na nan ik-ikkak isnan maod-odi ay agew. Awnitko ipakapet nan Ispiritok isnan kaipoipogaw. Nan an-akyo ay lalalaki ya bababai et awnitda ibagbaga nan

itdok ken daida. Nan bababallo et awnit kaskasdaaw nan ipailak ken daida. Nan aamam-a et awnitda itawen nan itdok ken daida. ¹⁸ Isnan siya di ay agew awnitko ipakapet nan Ispirito Santo isnan ibab-aak ay lalalaki ya bababai et enda ibagbaga nan itdok ken daida. ¹⁹ Awnit wada nan ipailak ay kaskasdaaw id daya ya isnan batawa tay awnit ipailak nan kabaalak ay kaneg naisoyat ay basa, apoy ya kaeegyay ay asok. ²⁰ Awnit bomolinget nan agew ya gomadangdang nan bowan ay kaneg basa. Siya di nan ommat esapay omdan nan napateg ay agew ay omaliyan nan Apo. ²¹ Isonga mo sino nan menpabadang ken sak-en et daida nan maisalakan ay adiyak dosaen.’

Siya di nan kinwanin Apo Dios ay insolat din si Joel.”

²² Dat itoloy Pedro ay mangwani en, “Dakayo ay ib-ak ay Judio, dengngenyoy pod nan kanak. Si Jesu Kristo ay iNazaret et inpagtek Apo Dios ken dakayo ay siya nan inbaana tay adoado nan kaskasdaaw ay inik-ikkana ay mangipaila isnan kabaelana. Et getkenyoy dana tay inilayo nan inpaikkan Apo Dios ken Jesus. ²³ Id kasin et ninenemnem Apo Dios nan ommat ken Jesus. Et natongpal tay inapateyyoy isnan iRoma ay makedsey ay ipogaw et inlansada isnan kros. ²⁴ Ngem si Apo Dios et egayna ipalobos ay maitoloy ay matey si Jesus tay tinagona kasin. Tay nan tetey et maid kabaelana ay mangikawe ken siya.

²⁵ Si Jesus nan natongpalaan din insolat David ay

mangwani,

‘Getkek ay mamamamakkeyka, Apo Dios et olay no waday domateng is ligat adiyak omegyat tay wadaka ay bomadang. ²⁶ Isonga men-galalasingak et maila nan gasingko isnan kankanak tay patiyek ay adi madonot nan awakko ²⁷ tay getkek ay adika mangkalkalingking isnan kad-an di natey ya adim ipalobos ay madonot nan awakko tay sak-en nan mangtongtongpal ken sik-a. ²⁸ Inpagtekmo nan ikkak tapno matatagowak ay eng-enggana et palalo nan gasingko tay makiteteak ken sik-a.’

Siya di nan insolat din si David.”

²⁹ Dat itoloy Pedro, “Dakayo ay bebsatko, laydek ay ipagtekko ay osto ken dakayo nan maipanggep ken David ay ali tako id kasin. Din si David et baken nan awakna is kinwanina tay natey et naikaob. Et daan ay mamaila nan naikaobana id wani. ³⁰ Ngem gapo tay mamadton Apo Dios din si David isonga gintekna ay awnit tongpalen Apo Dios nan insapatana ay awnit wada nan bo-mala ay apona ay mangsokat ken siya ay men-ali et si Kristo. ³¹ Gintek David ay awnit tomet-ewa nan inbagan Apo Dios maipanggep isnan kasin matagowan nan awnit men-ali ay si Kristo isonga kinwanina en adi kakalkalingkingan ay adi madonot nan awakna isnan kad-an di natey.”

³² Dat itoloy Pedro ay mangwani en, “Si Jesus din inbagan din si David tay siya nan tinagon Apo Dios. Mabalín ay ibagami ken dakayo tay inilami am-in ay natago siya. ³³ Ngem id wani wada si Jesus id daya isnan makanawan Apo Dios ay Amana

ay kad-an di madaydayaw. Et intedna ken Jesus nan epdasna inkali ken siya et siya nan Ispiritona ay inpaalina ken dakami. Isonga dinngeyo ya in-
ilayo nan menkalkaliyanmi isnan nateketeken ay
kali. ³⁴ Baken nan awakna is kinwanin David tay
egay inmey nan awakna id daya nodi si Jesus nan
inmey isonga kinwanin David nan maipanggep
ken siya ay mangwani en,

‘Kinwanin Apo Dios ken Kristo ay Ap-apok
en tomokdoka isnan makanawanko
³⁵ enggana ay abakek am-in nan bosom
ta sik-a nan Apo.’ ”

³⁶ Dat itoloy Pedro ay mangwani, “Isonga
dakayo ay ib-ami ay Judio, masapol ay getkenyo
ay gawis ay si Jesus ay pinateyyo et siya nan
pinabalin Apo Dios is Apo tako ya Ali tako ay
kanan tako en Kristo.”

³⁷ Idi dinngen nan kaipoipogaw nan kinwanin
Pedro dat dadama nan seg-angda tay daida nan
nangipapatey ken Jesus. Dadat kanan ken da Pe-
dro, “Gagayyem, sino nan ikkanmi tapno makaan
nan naay basolmi?”

³⁸ Dat kanan Pedro ken daida, “Wasdin mang-
dokog is basolna dat menpabonyag ay mangi-
pagtek ay apowena si Jesu Kristo tapno pakawa-
nena nan basolyo et itedna nan Ispirito Santo ta
komapet ken dakayo. ³⁹ Tay nakitolag si Apo Dios
ay mangwani en, ‘Am-in kayo ay ayagak et awnit
komapet nan Ispirito Santo ken dakayo ya nan an-
akyo ya nan ap-oyo, olay nan ipogaw ay baken
Judio olay sino ay ipogaw ay ayagak et makapetda
isnan Ispirito Santo.’ ”

⁴⁰ Menkalkali kayet si Pedro ay mangtogon ken daida ay mangwani en, “Masapol ay dokoganyo nan basolyo ta adi kayo maitapi isnan ipogaw ay madosa isnan impilno ay eng-enggana gapo isnan ngawi ay ik-ikkanda.” ⁴¹ Dat adoado nan mamati ken Jesus et ninpabonyagda. Omey ay tolo ay libo nan bilang nan mamati isnan agew ay deey et maitapida issan deeyda ay namati isnan damo. ⁴² Nan mamati et kaageagew ay madagdagopda ta dengngenda nan it-itdon nan aapostolis. Isnan madagdagopanda et makilol-owalo ya makiapapatda maipanggep isnan kankanan Apo Dios dadapay makikikan isnan kanemneman nan nateyan Jesus.

Napos-a Nan Nemnem Nan Mamati Ken Jesus

⁴³ Nan aapostolis et adoado nan inik-ikkanda ay kaskasdaaw ay mangipaila isnan kabaelan Apo Dios et inmegyat am-in nan ipogaw isnan il-ilaenda. ⁴⁴ Intoltoloy nan deeyda ay mamati ken Jesus ay madagdagop et pinos-ada am-in nan kok-owada tapno maiwalas ken daida am-in. ⁴⁵ Dadat omilako isnan payewda ya isnan kokwada ta ipigasanda nan ib-ada ay makasapol. ⁴⁶ Intoltoloyda ay madagdagop isnan Templon Apo Dios id isdi Jerusalem ay kaageagew. Makiol-olnosda ay maob-obong ay mangmangan isnan bab-ayeyda et dadama nan gasingda tay napopos-a nan nemnemda. ⁴⁷ Daydayawenda si Apo Dios et am-in nan omili id Jerusalem olay nan adi mamati ken Jesus, kananda en gawigawis nan ik-ikkan nan deeyda ay mamati ken Jesus. Inagew ay tapiyan Jesus nan mamati ken siya ay maisalakan.

3

Nan Ginmawisan Nan Napilay

¹ Isnan namingsan et inmey da Pedro ken Juan isnan Templo isnan alas tres isnan masdem tay siya nan olas ay menlowalowan di ipogaw isdi. ² Isnan segpan ay ngingadnanda is Menbegew et wada nan am-ama ay pilay enggana isdin binmalaana. Winakgat ay aw-awitenda siya ay mang-eyey isnan Templo ta menlimlimos isnan songsonggep. ³ Idi ilana da Pedro ken Juan ay songgep isnan Templo daet menlimos ken daida. ⁴ Dadat ikikiyat siya dat kanan Pedro, “Ilam dakami.” ⁵ Danat ilan daida ta baleng waday itedda ken siya. ⁶ Ngem dat kanan Pedro, “Maid polos sipingmi ngem nan kabaelan Apo Jesus ay iNazaret et siya nan wada ay ibadangmi ken sika.” Danat kanan, “Mendaanka.” ⁷ Dat gen-an Pedro nan kanawan ay ledengna ta patakdegena daet naganawis nan sikina. ⁸ Dat matanakdeg et mendaan ta makkey ken da Pedro yas Juan ay songgep isnan Templo. San napilay et mendadaan ay menyakyaking ay mangdaydayaw ken Apo Dios. ⁹ Am-in nan ipogaw et inilada siya ay mendadaan ay mangdaydayaw ken Apo Dios. ¹⁰ Dadat imatonan ay siya san menlimlimos isnan segpan ay makwani en Menbegew. Dadat masdaaw tay makadaan. ¹¹ Isnan nanggegenanan nan napilay ken da Pedro ken Juan dat matanagtag nan kaipoipogaw ay omey isnan kadanda isnan kanandan Bangsal Solomon tay pilmi ay masdaawda.

Nin-isolo Si Pedro Isnan Templo

¹² Inilan Pedro nan kaipoipogaw danat kanan ken daida, “Dakayo ay ib-ami ay Judio, dakayon masdaaw ay mangwani en dan makadaan si tona? Dakayon ikikiyat dakami? Ay kananyo en gapo tay gawis kami ay ipogaw wenno nan kabaelanmi nan nangipagawis ken tona? ¹³ Baken dakami tay si Apo Dios ay dinaydayaw din alal-apo tako ay da Abraham ken Isaac yas Jacob nan nangipagawis ken siya ta madayaw si Jesus ay inbaana ken datako. Ngem indalomyo siya isnan iRoma dayopay inadyan isnan nangbistaan Pilato ken siya olay linayad Pilato ay ipalobos siya. ¹⁴ Ay apo kayo, inadyanyo nan gawigawis ay ipogaw ay maid polos basolna dayopay aped piliyen nan ninatey is ipogaw is kayatyo ay mapalobosan. ¹⁵ Si Jesus ay mang-ited isnan biyag ay maid pateng-gana et siya nan pinateyyo. Ngem kasin tinagon Apo Dios siya et ibagbagami ay tet-ewa ay kasin natago tay inilami. ¹⁶ Gapo isnan kabaelan nan olay ngadan Jesus isonga ginmawis nan pilay nan ipogaw ay naay. Si Jesus nan nangipapigsa isnan nemnemna ay mamati ken siya isonga iilaenyo am-in ay nakaan nan pilayna.”

¹⁷ Dat itoloy Pedro ay mangwani en, “Dakayo ay bebsatko, getkek ay egayyo getken nan saad Jesus isonga inapateyyo. Olay nan ap-apoyo et egayda getken. ¹⁸ Nan inikkanyo ay mangpatey ken siya et siya din inbagan Apo Dios isdin mamadtona id kasin tay inbagada en nan pinilin Apo Dios ay mentolay et masapol ay mapaligatan ya matey gapo isnan basbasol di ipogaw. Et siya di nan natongpalan nan kinwanina. ¹⁹ Isonga doko-ganyo nan basolyo ta nemnemenyo si Apo Dios ta

kaanena nan basolyo ya itedna nan nasimpa ay nemnem ken dakayo. ²⁰⁻²¹ Si Jesus et id wani masapol ay id daya nan kad-ana enggana isnan timpo ay kasin pagawisen Apo Dios nan am-in. Ngem awnit ibaana kasin si Jesus is Ali tako ay makwani en Kristo tay siya di nan sigod ay inbagan Apo Dios isdin mamadtona enggana id kasin.”

²² Dat itoloy Pedro ay mangwani en, “Olay din si Moses et kinwanina en,

‘Awnit dotokan Apo Dios nan esay ipogaw isnan ib-a tako is mamadto ay kaneg nan inikkana ay nangdotok ken sak-en et ipootyo ay mangdenge am-in isnan kankanana. ²³ Nan ipogaw ay adi mamati isnan kankanana nan mamadton Apo Dios ay deey et awnitda maisiyan isnan ipogawna et madosada ay eng-enggana.’

²⁴ Siya met laeng din kinwanin din am-in ay mamadton Apo Dios ay menlogi ken Samuel. Tay inbagada nan maik-ikkan isnan timpo tako id wani. ²⁵ Datako id wani et naitapi tako abes isnan inpabagan Apo Dios isdin mamadtona. Naitapi tako abes isnan nakitolagan Apo Dios isdin alalapo tako tay kinwanina ken Abraham en, ‘Awnitak osalen nan esa ay Apom ay mangbadang isnan kaipoipogaw isnan batawa’. ²⁶ Isonga inbaan Apo Dios nan Anakna ta omali isnan batawa et datako ay Judio nan damdamo ay inmaliyana tay layden Apo Dios ay bomadang ken datako ta dokogan tako nan ngawi ay ik-ikkan tako.” Siya di nan kinwanin Pedro ken daida.

Nasomalya Da Pedro Ken Juan

¹ Daan ay menkalkali da Pedro isnan kaipoi-pogaw dat omey nan papadi ya nan apon di gogowaldiyan di Templo ya nan tap-in di Judio ay Saduceo isnan kad-an da Pedro. Nan Saduceo et daida nan mangwani en adi kasin matago nan matey ay ipogaw. ² Makaligetda tay isolsolon da Pedro en kasin natago si Jesus isonga tet-ewa ay kasin matago nan ipogaw. ³ Isonga dadat ikawe daida et eyeyda isnan pagbalodan. Ngem gapo tay nasdem et, apedda inbalod daida ta mawakgat esadapay masomalya. ⁴ Adoado nan mamati isnan deeyda ay nangdedenge isnan kinkinwanin da Pedro. Nan kabibilang nan aamam-a ay mamati ken Jesus et omey ay limay libo.

⁵ Idi nawakgat nadagop id Jerusalem nan menlelebbeng isnan ilida, nan aamam-a ya nan menis-isolo isnan linteg Apo Dios. ⁶ Dadat menmimiting ken da Caifas, Juan ya si Alejandro yas Anas ay kangatowan ay padi ya nan tap-in di agin Anas. ⁷ Dadat ipatakdeg da Pedro ken Juan isnan sasagangenda ta somalyaenda daida. Dadat kanan ken daida. “Sino nan kangadan isnan kananyo en nangipagawis isnan napilay ay naay? Sino nan nang-idya isnan kabaelanyo ay mangipagawis ken siya?” ⁸ Dat itdowan nan Ispirito Santo si Pedro is isongbatna et kanana, “Dakayo ay ap-apomi ya aam-ami, ⁹ no maipanggep isnan gawis ay inikkanmi ay nangkaan isnan sakit nan pilay nan isomalyayo ken dakami ya no ngan nan inikkanmi ay nangipagawis ken siya et ¹⁰ dengngenyo tay masapol ay getkenyo ya

nan am-in ay ib-a tako ay Judio. Si Jesu Kristo ay iNazaret nan nang-idya isnan kabaelanmi ay mangkaan isnan sakitna. Et siya nan inlansayo isnan kros ngem tinagon kasin Apo Dios. ¹¹ Nan inpasolat Apo Dios ay mangwani en, ‘Nan bato ay inadyan di ninsaad is baey et siya nan kapatgan tay ipapaknegna nan baey.’ Et si Jesus nan naiyali-gana. Owen si Jesus nan kapatgan. ¹² Tay maid teken is mabalin ay mangisalakan ken datako no baken si Jesus tay kedkedeng siya is inbaan Apo Dios ay mangisalakan isnan ipogaw.”

¹³ Idi nakakali si Pedro dat kanan nan menlelebbeng, “Dan datona ay dowan nan natoled ay mangsongbat ken datako ay ap-apoda? Egayda nakaadal dadapay getken ay mangsongbat ken datako.” Masdaawda dadat nemnemen en daida nan nakiboweg ken Jesus. ¹⁴ Dapay san menlelebbeng et maid isongbatda tay wada san napilay ay makitatakdeg ken da Pedro et mamagtek ay tet-ewa nan kankananda. ¹⁵ Isonga nan inikkanda et inpabalada da Pedro ken Juan ya san napilay ta ikekedeng nan menlelebbeng is menkalkali. ¹⁶ Dadat mentototy ay mangwani en, “Ngan di ikkan tako ken datodi tay tet-ewa ay kaskasdaaw nan inikkanda isnan napilay et getken am-in nan omili id Jerusalem isonga adi mabalin ay kanan tako en baken tet-ewa.” ¹⁷ Dadat kanan en, “Ibaga tako ken daida en madosada no kasinda sodsodoken si Jesus ta adi dengngen nan kaipoi-pogaw modatya patiyenda.”

¹⁸ Dadat kasin ayagan da Pedro et ibagada ken daida ta adida kasin sodsodoken si Jesus ya adida isolsolowan nan ipogaw maipanggep isnan

ngadana. ¹⁹ Ngem da Pedro ken Juan et sinmongbatda ay mangwani en, “Nemnemenyo no sino nan layden Apo Dios. Ay dakayo nan osto ay patiyenmi wenno si Apo Dios? ²⁰ Adi mabalin ay isaldengmi ay mangibagbaga isnan inil-ilami ya dindinngemi ay maipanggep ken Jesus.” ²¹ Dat eg-egyaten nan menlelebbeng da Pedro esadapay palobosan daida tay adida getken nan ikkanda ay mangdosa ken daida tay omegyatda isnan kaipoi-pogaw tay daydayawenda si Apo Dios gapo isnan inikkan da Pedro isnan napilay. ²² Kaskasdaaw nan ginmawisan nan napilay tay solok is epatpoo nan tew-ena.

Nan Lowalon Nan Mamati Ken Jesus

²³ Idi naipalobos da Pedro ken Juan dadat ome y isnan ib-ada ay mamati ken Jesus. Dadat ibaga nan kinwanin nan menkangangato ay papadi ya nan aamam-a ken daida. ²⁴ Idi dinnge nan ib-ada dadat makilowalo ay mangdayaw ken Apo Dios ay mangwani en, “Apo, sik-a nan nangboliw isnan daya, nan batawa, nan baybay ya nan am-in ay mentetee. ²⁵ Olay din alapomi ay din si David ay esay ipogawmo et inpabagan nan Ispirito Santo ken siya nan insolatna ay,

‘Dan aped menpapangato ken Apo Dios nan ipogaw ay baken Judio? Dan aped nemnemen nan Judio ay mang-ik-ikkan isnan ol-olay ay maid silbina ay mang-apos ken Apo Dios? ²⁶ Mensagana nan alin di kailiili et madagop abes nan menkangangato ay ipogaw ta gobatenda si Apo Dios ya nan Anakna ay makwani en Kristo.’

²⁷ Et natongpal san deey ay kinwanin David tay nadagop nan ib-ami ay Judio ya nan baken Judio ya nan ap-apo ay da Herod ken Poncio Pilato id Jerusalem ta mentotyada ay mangpatey ken Jesus ay mangtongtongpal ken sik-a dapay siya nan dinotokam ay mentolay isnan am-in ay ipogaw.

²⁸ Inikkanda ken Jesus nan ninenemnemmo ay ommat gapo isnan kayat ya panakabalinmo. ²⁹ Id wani, Apo, ilam pod nan ik-ikkanda ay mangipaegyat ken dakami ay inbaam. Et anayam nan toledmi ay mamati ken sik-a ta ibagbagami kayet nan kankanam. ³⁰ Pagawisem nan masaksakit ay ipogaw et ipailam nan kaskasdaaw ay maikkan gapo isnan kabaelan Jesus ay mangtongtongpal ken sik-a.” ³¹ Idi nakalowaloda daet mawedwed nan baey ay menteteanda dat takdownen nan Ispirito Santo daida dadat amed tomoled ay mangibagbaga kayet isnan kankanam Apo Dios.

³² Nan am-in ay mamati ken Jesus et makiolnosda isonga am-in nan kok-owada et pinos-ada ta kowada am-in ay maid mangibobokod. ³³ Pilmi nan kabaelan nan aapostolis ay mangibagbaga isnan nang-il-anda ken Apo Jesus ay kasin natago. Et gawigawis nan badang Apo Dios ken daida.

³⁴ Am-in nan mamati et maid kolangda tay nan wada nan payewna wenno baeyna danat ilako et itedna nan lakona ³⁵ isnan aapostolis ta iwalasda isnan makasapol. ³⁶ Siya nan inikkan Jose ay esay iChipre ay esay apon din si Levi. Nan inpanganan nan aapostolis ken siya et Bernabe tay nan kayatna ay kanan et ipogaw ay mangipagasing is nemnem di napaligatan. ³⁷ Nan inikkana et nin-ilako is payewna danat ited nan lakona isnan

aapostolis.

5

Nan Maipanggep Ken Da Ananias Yas Safira

¹ Wada pay nan esay am-ama ay kangadan is Ananias ya nan asawana ay si Safira. Inlakona nan ib-an nan kokwada. ² Dadat mentoya ay sin-asawa ta igagoda nan tap-in nan lakona. Danat ited nan tap-ina isnan aapostolis ay mangwani, “Naay nan lakon nan kokwami.” ³ Ngem kinwanin Pedro, “Ananias, damen patiyen nan kanan Satanas ken sik-a? Nan Ispirito Santo nan pinadasmo ay sikapan tay isotmo nan tap-in nan lakona. ⁴ Isnan egayna kailakowan, kokwam. Et sik-a nan kigad is ikkam isnan lakona. Ngem dayon aped nemnemen ay mang-ikkan isnan naay? Baken met aped ipogaw nodi si Apo Dios nan pinadasyo ay sikapan.” ⁵ Dinngen Ananias nan kankanan Pedro dat aped matokang et matey. Dat am-in ay mangdedenge isnan inommat ken Ananias et pilmi nan egyatda ken Apo Dios. ⁶ Dat pomika nan baballo et bongonenda nan awakna dadat ibala et ikaobda.

⁷ Nallos nan waay toloy olas dat omey nan asawana ngem egayna getken ay natey san asawana. ⁸ Dat kanan Pedro ken siya, “Ibagam mo tet-ewa ay siya na nan osto ay lakon nan inlakoyo ay kowayo.” Dat kanan nan babaien, “Tet-ewa ay siya sa.” ⁹ Dat kanan Pedro ken siya, “Dakayon nintolag ay mangsiksikap isnan Ispiriton Apo Dios? Ilam, naay omali nan nangikaob ken asawam esadat abes isoblat sik-a.”

¹⁰ Dat matokang et matey abes siya. Sinonggep san deeyda ay bababallo et idi ilaenda ay natey dadat ibala ay en mang-idlen isnan naikaoban asawana. ¹¹ Dat nan mamati ken Jesus ya nan am-in ay nangedenge isnan inommat et inmegyaegyatda.

Nan Kaskasdaaw Ay Inik-ikkan Nan Aapostolis

¹² Nan aapostolis et adoado nan kaskasdaaw ay inik-ikkanda ay inilan nan ipogaw. Nan osto ay nadagopan nan deeyda ay mamati ken Jesus et nan bangsal nan Templon Apo Dios ay makwani en Bangsal Solomon. ¹³ Dinayaw am-in nan ipogaw daida ngem omegyatda ay maitapi ken daida no egayda mamati ken Jesus. ¹⁴ Ngem inmadoado met laeng nan aamam-a ya iinin-a ay naitapi ay mamati ken Apo Jesus. ¹⁵ Gapo isnan inik-ikkan di aapostolis et inpabala nan ipogaw nan masaksakit dadat eyey isnan kalsa dadat ipapodan daida isnan kamada wenna isnan abekda. Tay kananda en ta moke lomaos si Pedro et olay no kedeng nan alin-ewna is manglingeb ken daida et makaan nan sakitda. ¹⁶ Adoado pay nan nagapo isnan kailili ay as-asag-en id Jerusalem et eyeyeyda nan masaksakit ya nan kinapet di anito et ginmawisda am-in.

Nan Napaligatan Di Aapostolis

¹⁷ Gapo isnan kabaelan nan aapostolis et linmiget nan kangatowan ay padi ya nan iib-ana ay Saduceo gapo isnan apalda. ¹⁸ Dat nan inikkanda et inmeyda ay mangdepap isnan aapostolis dadat eyey daida isnan pagbalodan. ¹⁹ Ngem isnan labi, inmey nan esay anghel Apo Dios et tokabana

nan eneb nan pagbalodan danat ipabala daida ay mangwani en, ²⁰ “Enkayo isnan Templo ta ibagayo isnan ipogaw nan maipanggep isnan biyag ay maid patenggana.” Siya di nan kinwanin nan anghel. ²¹ Isonga idi pinmat-a dadat omey isnan Templo ay men-isolo. Mawakgat pay dat ayagan nan kangatowan ay padi ya nan iib-ana am-in nan menlelebbeng ya nan aamam-a ta menmitingda. Dadat omibaa is omey isnan pagbalodan ta ayaganda nan aapostolis. ²² Omdan pay nan deeyda ay gowaldiya ay inbaada dadat ilaen ay maiwed san aapostolis. Dadat somagong ay mangwani en, ²³ “Nan kananyo ay ayaganmi et maida. Inilami nan pagbalodan et daan ay naeemban ya daan ay naikakandado. Wada abes nan gowaldiya ay tomatakdeg isnan seghan. Ngem idi tinokabanmi et maid ipogaw.”

²⁴ Idi dinngen nan menkangangato ay papadi ya nan ap-apon di gogowaldiyan di Templo nan kinwanin nan deeyda ay binaada dadat kanan isnan nemnemda en, “Ngan ngata nan awnit ommat gapo ken daida?” ²⁵ Dat wada nan inmey ay mangibaga en, “San deeyda ay binalodyo et wadada isnan Templo ay men-is-isolo isnan ipogaw.” ²⁶ Dat omey nan deeyda ay gowaldiya ya nan ap-apoda ay mang-ala ken daida ngem egayda goyoden daida isnan nang-ayaganda ken daida tay omegyatda isnan kaipoipogaw modatya gayangenda daida tay daydayawen nan ipogaw nan aapostolis.

²⁷ Dadat eyey nan aapostolis isnan menmitmitingan nan deeyda ay menlelebbeng. Dat kanan nan kangatowan ay padi en,

28 “Binilbilinmi dakayo ta adiyoy isolsolo nan maipanggep ken Jesus. Dapay id wani et maid polos egay nangdenge isnan isolsoloyo id Jerusalem. Et kanegyo layden ay madosa kami isnan nateyan Jesus.” 29 Sinmongbat da Pedro ya nan iib-ana ay apostolis ay mangwani en, “Masapol ay patiyenmi nan inbagan Apo Dios ken dakami ta ibagbagami nan maipanggep ken Jesus isonga baken nan kananyo ay aped ipogaw is patpatiyenmi. 30 Tet-ewa ay pinateyyo si Jesus ya inlansayo isnan kros ngem si Apo Dios ay dinaydayaw din alal-apo tako et tinagona kasin siya. 31 Danat ipangato siya ta tomokdo isnan makanawana ta siya nan men-ap-apo ya siya nan mangisalsalakan ken datako tasiyay mawayaan tako ay Judio ay menbabawi tapno pakawanen Apo Dios nan basbasol tako. 32 Dakami nan nangila ay tet-ewa isonga ibagami ken dakayo. Et nan Ispirito Santo ay inpakapet Apo Dios ken dakami ay mamati ken Jesus nan mangpaneknek ay tet-ewa nan kankananmi isnan mangipaik-ikkanana ken dakami isnan kaskasdaaw.” Siya di nan kinwanin Pedro.

33 Isnan nangdengngan nan deeyda ay menlebbeng isdi et nakaligetda isonga kayatda ay pateyen daida. 34 Ngem wada nan esay Fariseo ken daida ay kangadan is Gamaliel. Siya nan esay men-is-isolo isnan linteg Apo Dios et siya nan ikabain nan ib-ana. Tinmakdeg ay mangibaga ta ikaanda san aapostolis is sin-awyan.

35 Inpabalada daida dat kanan Gamaliel, “Dakayo ay ib-ak ay Judio, nemnemen tako ay gawis nan ikkan tako ken datona.

³⁶ Nemnemenyo nan inommat id kasin tay no maid si Apo Dios isnan ipogaw et mamaid nan itdoda. Kaneg din binmal-an Teudas ay aped nangipangato isnan awakna issan kaat todi ngen ay tew-en et sinmolot nan waay epat gasot ay ipogaw ken siya. Ngem napatey siya et aped naboka nan papasolotna et namaid nan insolsolona. ³⁷ Nakwas di dat wada si Judas ay iGalilea isdin timpon di nasinsosan di ipogaw. Adoado abes nan naawis ay nakiboweg ken siya. Ngem napatey abes dat maboka nan namati ken siya. ³⁸ Isonga nan ibagak ken dakayo id wani et adiyoy paligaten nan naayda ay ipogaw. Bay-anyo daida tay siya met laeng nan ommat no aped nan nemnemda nan nagapowan nan isolsoloda ya ik-ikkanda tay awnit mamaid abes. ³⁹ Ngem no si Apo Dios nan nang-idya isnan kabaelanda et adi mabalin ay ipasaldengyo. Isonga adiyoy itoltoloy ay mang-aamis ken daida modatya si Apo Dios nan aamisenyo.” Siya di nan kinwanin Gamaliel.

⁴⁰ Et siya di nan pinatida. Isonga kasinda inpaayag daida et ipabaibaigda daida. Dadat kanan, “Adi kayo kasin men-is-isolo isnan maipanggep isnan ngadan Jesus.” Dadat palobosan daida. ⁴¹ Napalobosanda dadat taynan nan deeyda ay menmitmiting et men-gasingda tay maawatanda ay getken Apo Dios ay adida omegyat olay no mabainanda maipanggep isnan it-itdoda ay maipanggep ken Jesus. ⁴² Isonga winakgat ay om-omeyda kayet isnan Templo ya nan am-in ay bab-aey ay mangisolosolo ay si Jesus nan Kristo ay inbaan Apo Dios ay mentoltolay isnan ipogaw.

6

Nan Napiliyan Nan Nangbadang Isnan Aapostolis

¹ Issan timpo ay deey isnan inmad-adowan nan mamati ken Jesus et nin-asisongbat nan mamati ay Judio ya nan iib-ada ay Judio ay naiyanak isnan teken ay ili ay Griego nan kalida. Dat menlili nan kakali is Griego ay mangwani en, “Apay nga mabaybay-an nan bababaimi ay balo isnan mai-walasan nan makan isnan inagew?”

² Isonga inpaayag nan aapostolis am-iam-in nan deeyda ay mamati ken Jesus dadat kanan, “Adi mabalin ay matakatak kami isnan oblami ay mangibagbaga isnan kankanan Apo Dios ay maipanggep ken Jesus ta dakami nan mangiwal-walas is makan. ³ Isonga dakayo ay kadwami ay mamati ken Jesus et pomili kayo is pito ay nalaing ay amam-a ay managpati isnan Ispirito Santo ta daida nan dotokanmi ay mangiwalas isnan makan. ⁴ Tapno dakami pay ay aapostolis et mabalin ay eesangenmi ay menlol-owalo ya mangibagbaga isnan maipanggep ken Jesus.”

⁵ Dat iyoog am-in nan mamati ken Jesus nan kinwanin nan aapostolis. Et datona nan pinil-ida. Nan esa et si Esteban. Managtongpal isnan Ispirito Santo ya napigsa nan pammatina ken Jesus. Nan ib-ana et da Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas ya Nicolas ay iyAntiokia. Baken Judio si Nicolas ngem solsolotena nan ogalin di Judio. ⁶ Dadat eyey daida isnan aapostolis. Dat menlowalo nan aapostolis dadapay ipatang nan

ledengda isnan olon nan deeyday pito tay siya nan ikkanda ay mangdotok ken daida.

⁷ Isonga inmad-ado nan nangdengdenge isnan kalin Apo Dios dat omadoado abes ay mamati ken Jesus id Jerusalem. Olay nan papadi et adoadoda ay mamati ken Jesus.

Nan Nang-ap-aposanda Ken Esteban

⁸ Si Esteban pay et kaskasdaaw nan inik-ikkana isnan ipogaw tay binadangan Apo Dios siya et adoado nan intedna ay kabaelana. ⁹ Ngem wadada nan ipogaw isnan sinagogan di Libertino, ay Judio ay nagapo id Cirene ya id Alejandria ya Judio ay iCilicia ya iyAsia et nakisongbatda ken Esteban. Ngem adida makaabak ken siya tay ¹⁰ initdowan nan Ispirito Santo siya isonga nalaing ay komali. ¹¹ Dadat lagbowen nan ipogaw ta menkampotda ay mangwani en, “Dinngemi nan kinwanin Esteban et aposena din si Moses yas Apo Dios.” ¹² Isonga nan kaipoipogaw ya nan aamam-a ya nan men-is-isolo isnan linteg Apo Dios et nakaligetda ken Esteban gapo isnan kinwanin nan deeyda ay menkampot. Dadat ikawe si Esteban et eyeyda isnan menlelebbeng. ¹³ Dadat ipatakdeg san deeyda ay menkamkampot ay mangwani en, “Si Esteban et adi somalsaldeng ay mang-ap-apos isnan linteg ay initdon din si Moses ya ngawi nan kankanana maipanggep isnan Templo ¹⁴ tay dinngemi nan nangwaniyana en awnit dadaelen Jesus ay iNazaret nan Templo tako ya sokatana nan linteg ay initdon din si Moses ay tinawid tako.” ¹⁵ Iilan pay nan deeyda ay

menlelebbeng si Esteban dadat ilaen ay somilang nan angasna ay kaneg angas di anghel.

7

Nan Insongbat Esteban

¹ Dat kanan nan kangatowan ay padi ay mangi-taktakdeg isnan Judio ken Apo Dios ken Esteban en, “Ay tet-ewa nan kankanan datona?” ² Dat kanan Esteban ay mangwani en, “Dakayo ay ap-apok ya aam-ak ya bebsatko, nemnemenyo pod nan inik-ikkan Apo Dios ken datako ay Judio enggana id kasin. Si Apo Dios ay kangatowan et ninpaila ken Abraham ay din alapo tako isdin ninteteana id Mesopotamia isdin egay pay laeng nin-alisana id Haran. ³ Et kanan Apo Dios ken siya, ‘Komaanka isnan iliyo ay naay ta taynam nan agiyo ta enka isnan ili ay awnitko itdo ken sik-a.’ ⁴ Isonga kinmaan si Abraham id Mesopotamia ay mentetean nan ipogaw ay makwani en Caldeo et inmey nintetee id Haran. Idi natey din amana dat ipangon Apo Dios siya isnan naay ili ay mentetean tako id wani. ⁵ Issan inmaliyan Abraham isnan kad-an tako id wani et maid polos inidyan Apo Dios is dagana is olay teeteen. Ngem nakitolag si Apo Dios ay mangwani en awnitna idya ken siya ta ipatawidna isnan anakna ya nan ap-ona. Isnan nangwaniyana isdi et maid pay laeng anak da Abraham. ⁶ Et siya na nan tap-in nan inbagan Apo Dios ken Abraham. Kinwanina en awnit omey nan ap-ona isnan ilin di teken ay ipogaw et awnitda mapilit ay menpabaa ay maid lagboda ya awnit maligligatan am-in nan ap-ona enggana

ay makwas nan epat gasot ay tew-en. ⁷ Ngem kanan Apo Dios en, ‘Awnitko dosaen nan deeyda ay ipogaw ay mangpaligat isnan ap-om. Et gapo isnan madosaanda et awnitda ipalobos nan ap-om ay komaan isdi ay omali kasin ay mangday-dayaw ken sak-en id isna.’” ⁸ Dat itoloy Esteban ay mangwani en, “Wada nan inbilin Apo Dios ken daida ta waday mangnemnemnemanda isnan nakitolagan Apo Dios ken daida. Et siya nan nangsegyatanda isnan an-akda ay lalalaki. Isonga idi binmala nan anak Abraham ay si Isaac et isnan maikawao ay agewna siya nan inikkan amana ken siya. Et siya met laeng nan inikkan Isaac isnan anakna ay si Jacob. Siya abes nan inikkan Jacob isnan simpoo ya dow a ay an-akna ay lalalaki ay kanan tako en am-a tako id kasin.

⁹ Din deeyday am-a tako ay an-ak Jacob et inapalanda nan innodida ay si Jose. Isonga inlakoda siya isnan iyEgipto ta eyeyda isnan ilida ta mababaa ay adi kalagbo. Ngem si Apo Dios et wada kayet ken siya ¹⁰ et binadbadangana siya isnan naligligatana. Gapo tay wada si Apo Dios ken siya ya wada nan intedna ay laingna et laylayden nan alin di Egipto ay makwani en Faro si Jose. Danat dotokan siya ay men-gobilnadol isnan am-in ay ili id Egipto ya men-ap-apo abes isnan am-in ay ipogaw isnan baey Faro. ¹¹ Dat domateng nan bitil isnan kailiili id Egipto ya id Canaan et napalipaligatan nan ipogaw. Din deeyday am-a tako ay an-ak Jacob et maid ikkanda ay omanap is kanenda. ¹² Isonga idi dinngen Jacob ay wada nan kasaoyan di makan id Egipto danat ibaa nan iiyon-an Jose ta omeyda manaoy is kanenda. Siya di nan damo

ay inmayanda. ¹³ Isnan ikadwa ay inmayanda et ninpagtek si Jose ken daida. Danat ipagtek abes daida ken Faro. ¹⁴ Danat ipaayag da amana ay si Jacob ya nan am-in ay ag-ida ta omeysa id Egipto. Pitompooda ya lima am-in. ¹⁵ Inmey da Jacob am-in id Egipto. Et siya nan ninteteana enggana ay natey. Siya abes nan nateyan nan an-akna ay din am-a tako. ¹⁶ Ngem naisas-aa nan awakda id Sikem et naikak-aobda isnan liyang ay linakowan Abraham isnan an-ak Hamor isdi.”

¹⁷ Dat itoloy Esteban ay mangwani en, “Nganngani ay omdan nan nakitolagan Apo Dios ken Abraham et inmad-ado nan ap-on Jacob ay din alal-apo tako. ¹⁸ Isdin deey ay timpo et wada nan naisokat ay ali ay egay nangtek isdin gawis ay inikikkan din si Jose tay adoado nan nallos ay tew-en. ¹⁹ Nan ali et siniksikapana din alal-apo tako et pinaligatna daida ya inpapatina ay mabaybay-an nan kaengaenga ta mateyda tasiyay adida omad-ado. ²⁰ Et siya di nan timpo ay naiyanakan Moses ay menbelelegew ay onga et linaylayad Apo Dios siya. Toloy bowan nan nangpasosowan inana ken siya. ²¹ Idi adida makaigago ken siya dadat baybay-an. Ngem dinatngan nan esay babai ay anak nan ali danat alan et talaknena ay kanegna anak. ²² Et naisolowan si Moses isnan am-in ay adal nan iyEgipto et nalailaing ay mangmangwani isnan kankanana ya mang-ik-ikkan isnan ikikkana.

²³ Idi epatpoo nan tew-en Moses danat kayten ay omeysa ilan nan kadalaana ay ap-on Jacob. ²⁴ Isnan inmayana et inilana ay am-amisen nan esay iyEgipto nan esay kailiyana. Dat omeysa ta badan-

gana nan napaligatan et pateyena nan iyEgipto. ²⁵Tay kanan Moses en waay gintek nan kadalaana ay siya nan pinilin Apo Dios ay mangipalobos ken daida isnan mapalpaligatanda ngem egayda obpay maawatan. ²⁶Idi kasin napseng dat mensape nan doway ipogaw ay ap-on Jacob dat sekaken Moses daida ay mangipagawis koma isnan nemnemda ay mangwani en, 'Bebsat, dakayon mensapsape dapay sin-ag-i kayo?' ²⁷Ngem indogos nan nakabasol si Moses danat kanan ken siya, 'Ayke waday lebbengmo ay men-apo ken dakami ya mangibanag isnan ik-ikkanmi?' ²⁸Ay laydem ay pomateyka ay kaneg nan inikkam isdin iyEgipto id kob-a?' ²⁹Idi dinngen Moses san kinwanina dat omegyat et linmayaw ay omey id Midian. Nakiasawa isdi et isdi nan naiyanakan nan doway anakna ay lalalaki.

³⁰Nallos nan epatpoo ay tew-en ay nintetean Moses id Midian daet menpaila si Apo Dios ken siya isnan apoy isnan kad-ana isnan pondag ay gogowaben nan bilig ay Sinai. ³¹Et nasdaaw si Moses tay nan inilana et nan kaiw ay aped menbidbidang ngem adi kanen nan apoy. Idi inmas-asag-en dinngena nan kalin Apo Dios ay mangwani en, ³²'Sak-en si Apo Dios ay Dios din alapom ay da Abraham, Isaac yas Jacob.' Dinngen Moses dat aped menpayegpeg et omegyat ay mang-ila. ³³Dat kanan Apo Dios ken siya, 'Kaanem nan sapatosmo, tay napateg nan naay lota ay menteteam tay wadaak isna. ³⁴Tet-ewa ay inil-ilak nan mapalpaligatan nan ipogawko id Egipto. Dakpay dengdengngen nan adawagda.

Isonga inmaliyak ay mangisalakan ken daida isnan mabab-aaanda. Aka ta ibaak sik-a ay omey id Egipto.’ Siya di nan kinwanin Apo Dios ken Moses.” ³⁵ Dat itoloy Esteban ay mangwani en, “Din si Moses ay egay dinawat din kadalaana ay nangwaniyanda en, ‘Ayke waday lebbengmo ay men-apo ken dakami ya mangibanag isnan ik-ikkanmi?’ et siya kayet nan inbaan Apo Dios ay men-apo ya mangipalobos ken daida isnan napalpaligatanda. Et nan anghel ay ninpaila ken siya issan kaiw et binadbadangana siya. ³⁶ Din si Moses met laeng nan nang-ik-ikkan isnan kaskasdaaw isnan nangipangpangowana ken daida isnan kinmaananda id Egipto ya isnan inikkanda ay ginomdang isnan baybay ay makwani en Gadangdang ya nan inik-ikkana isnan epatpoo ay tew-en ay nindad-aananda isnan pondag. ³⁷ Din si Moses abes nan nangibaga isnan deeyda ay ap-on Jacob ay mangwani en, ‘Awnit dotokan Apo Dios nan esay ipogaw isnan ib-a tako is mamadtona kaneg nan inikkana ay nangdotok ken saken.’ ³⁸ Nakidagop met laeng si Moses isdin alal-apo tako isnan bilig ay Sinai ay makitoya ken Apo Dios. Danat dawaten nan naisolat ay linteg ay naidya ken datako ay adi makak-aan ay eng-enggana. ³⁹ Ngem egay pinatin din alal-apo tako din si Moses. Et inadyanda siya ay menap-apo ken daida tay kayatda ay somagong id Egipto. ⁴⁰ Gapo tay nabayag si Moses isnan bilig ay Sinai, kinwanida ken Aaron ay iyon-an Moses en, ‘Somapoka is dios tako is mangipangpango ken datako. Adi tako getken no ngan di inommat ken Moses ay nangipango ken datako issan

linmayawan tako id Egipto.’ ⁴¹ Dadat sapowen nan kanega anak di baka ay kinadiosda. Dadat ipaltiyon ay menlalagsak ya mangdaydayaw isnan sinapoda ay dios.

⁴² Isonga dinokogan Apo Dios daida et binaybay-ana daida ay mangdaydayaw isnan olay talaw id daya. Naisolat isnan liblon din mamadton Apo Dios nan nangwaniyan Apo Dios ken daida en,

‘Dakayo ay nagapo isdin si Israel, ayke sak-en di inpaltiyanyo issan epatpoo ay tew-en ay nindad-aananyo isnan pondag?

⁴³ Nodi nan sinang didios ay sinapoyo nan dinaydayawyo. Inawityo pay nan baey ay nangipay-anyo isnan sinang didiosyo ay makwani en Moloch. Dayopay daydayawen nan sinapoyo ay sinang tatalaw ay makwani en Refam. Gapo isnan inik-ikkanyo et awnitko pakaanen dakayo isnan iliyo ta omey kayo isnan bas-ang nan ili id Babilonia ta mapaligatan kayo.’

⁴⁴ Ngem din alal-apo tako et egayda dinawat si Apo Dios is men-apo ken daida, olay no sinapoda ya inkawkawitda din inos-osalda ay mangnem-nemanda koma ken siya issan nindad-aananda isnan pondag. Sinapon da Moses nan baey ay tolda ay kaneg nan inpailan Apo Dios ay toladena.

⁴⁵ Et siya nan inkawkawitda isdin sinonggepanda isnan ili ay inpatawid Apo Dios ken daida. Isdin timpo ay deey et si Josue nan naisokat ken Moses ay mangipangpango ken daida isdin nangi-pakaanen Apo Dios isnan nateketeken ay ipogaw ay mentetee. Et isdi nan nintetean san baey Apo

Dios enggana isdin timpon din si David ay ali. ⁴⁶ Din ali ay si David et linaylayad Apo Dios siya et sinootna ken Apo Dios no mabalin ay somaad is osto ay baeyna tay siya nan Diosna ay Dios gedan din si Jacob ay alapona id kasin. ⁴⁷ Ngem egay inyoog Apo Dios. Nodi si Solomon ay anakna nan kanana en mangsaad. ⁴⁸ Gawis tay sinaadna ngem getken tako ay nan osto ay mentetean Apo Dios ay kangatowan isnan am-in et baken baey ay sinaad di ipogaw olay no gawigawis. Kaneg nan insolat din mamadton Apo Dios ay mangwani en,

⁴⁹ ‘Sak-en nan ap-apo id daya ya isnan gagatinak ay batawa. Isonga olay ngan nan saadenyo et adi omanay is menteteak. ⁵⁰ Tay sak-en nan nangboliw isnan am-in ay wada id daya ya nan wada isnan batawa.’

Siya di din kinwanin Apo Dios.” ⁵¹ Dat itoloy Esteban ay mangwani ken daida en, “Ay apo kayo, ikekedseyo ay adi mangpati ken Apo Dios dayopay totowengen nan ibagbagana. Dayopay adyan abes nan Ispirito Santo. Nan inik-ikkan din alal-apo tako et siya kayet nan ik-ikkanyo. ⁵² Maid olay esa isdin mamadton Apo Dios is egay pinaligat din alal-apo tako. Olay din mamadto ay nangibagbaga isnan omaliyan nan napateg ay ipogaw ay si Jesus et pinateyda daida. Dakayo abes, siya met laeng nan inikkanyo tay dinpapyo si Jesus olay no maid basolna dayot ipapatey. ⁵³ Dapay dakayo nan naitedan nan linteg Apo Dios ay inpaitedna ken Moses isnan aanghel ngem adiyoy patpatiyen.”

Nan Nangpateyanda Ken Esteban

⁵⁴ Idi dinngen nan deeyda ay menlelebbeng nan kinwanin Esteban et nakaligetda ay pilmi dadapay men-gegege. ⁵⁵ Ngem si Esteban et naitakdo nan Ispirito Santo daet mentangad id daya et masili isnan nang-il-ana ken Jesus ay tomatakdeg isnan makanawan Apo Dios. ⁵⁶ Dat kanan Esteban en, “Deey. Iilak ay napewak id daya et wada si Jesus ay Iyon-an Am-in di Ipogaw ay tomatakdeg isnan makanawan Apo Dios.” ⁵⁷ Dat menbogaw san deeyda ay menlelebbeng dadapay opopen nan ingada ta adida dedengngen nan kankanana. Dadat mapanika ay mangikawe ken siya. ⁵⁸ Dadat goyoden et eyeyda isnan benget nan ili ta gayangenda is bato tasiyay matey. San deeyda ay nangipabasol ken Esteban et kinaanda nan badoda et inbadengda isnan sag-en nan esay baballo ay Saulo nan ngadana. Inikkanda di ta bantayana ta makigayangda abes ken Esteban. ⁵⁹ Idi gaygayangenda dat menlowalo si Esteban ay mangwani en, “Apo Jesus, dawatem nan ababiikko.” ⁶⁰ Dat menpalintomeng et menbogaw ay mangwani, “Apo Jesus, adim pabasolen datona isnan naay ik-ikkanda.” Nakwas di dat matey. Et inyoog Saulo nan nangpateyanda ken siya.

8

Nan Nangpaligatan Saulo Isnan Mamati Ken Jesus

¹⁻² Natey si Esteban dat agaan nan amam-a ay mangpatpateg ken Apo Dios dadat ikaob siya. Et esangka ay agew nan nangpateyanda ken Esteban ya nan ninlogiyan nan nangpaligatanda isnan

am-in ay mamati ken Jesus id Jerusalem. Dat masis-iyen nan deeyda ay mamati ken Jesus et omeйда isnan probinsiyan di Judea ya Samaria. Et kedeng nan deeyda ay aapostolis is nataynan. ³ Ngem nan inik-ikkan Saulo et pinalpaligatna nan ipogaw ay mamati ken Jesus. Sinongsonggep isnan kabaebaey ay mangbalod isnan lalalaki wenna bababai ay mamati ken Jesus ta eyeyna isnan pagbalodan tay kayatna ay mamaid nan ipogaw ay mamati ken Jesus.

Naibagbaga Nan Maipanggep Ken Jesus Isnan Kailili Id Samaria

⁴ Nan nasis-iyen ay ipogaw ay mamati ken Jesus et inmeyda isnan nateketeken ay ili ay mangibagbaga isnan kankanan Apo Dios ay maipanggep ken siya.

⁵ Si Felipe nan esa et inmey isnan esay ili id Samaria et inap-apatna si Jesus ken daida ay mangwani en si Jesus nan inbagan Apo Dios ay omali ay mentolay. ⁶ Nan kaipoipogaw id isdi et kaykayatda ay mangdengdenge isnan kankanan Felipe ya mang-il-ila isnan kaskasdaaw ay ikikkana. ⁷ Nan anito ay kinmapet isnan ipogaw et inpakaan Felipe daida dadat men-owakis ay mangtaynan isnan ipogaw ay kinapetda. Adoado abes nan napalalais ya nan napilay ay inpagawis Felipe. ⁸ Isonga men-galalasing nan omili isdi.

⁹ Wada abes nan am-ama ay kangadan is Simon ay somasalamangka. Masdaaw nan iSamaria isnan kabaelana. Men-et-etek siya ay mangwani en siya et nangato ay ipogaw. ¹⁰ Patiyen am-in nan omili olay sinoy kaipogawna, nangato wenna

nababa. Et kananda en napigsa nan kabaelana ay inidyan Apo Dios ken siya. ¹¹ Et pinatpatin amin nan ipogaw siya tay nabayag ay siniksikapana daida isnan inik-ikkana ay mensalsalamangka. ¹² Ngem idi pinatin nan ipogaw nan inbagbagan Felipe ay masapol ay apowenda si Jesu Kristo esadapay maitapi isnan mentolayan Apo Dios ay maid patenggana dat menpabonyag am-in nan lalalaki ya nan bababai. ¹³ Olay si Simon et namati abes isnan kabaelan Apo Dios dat menpabonyag. Dat makiboweg ken Felipe et nasdaaw isnan kaskasdaaw ay inik-ikkana.

¹⁴ Idi dinngen san deeyda ay aapostolis id Jerusalem ay dinawat nan iSamaria nan kalin Apo Dios dadat ibaa da Pedro ken Juan ay omeysi. ¹⁵ Idi inomdanda, inlowalowanda nan mamati ken Jesus tasiyay kapten nan Ispirito Santo daida. ¹⁶ Tay issan nabonyaganda et egay kinmapet ken daida tay basta nan ngadan Apo Jesus et kedeng nan ninpabonyaganda. ¹⁷ Dat ipatang da Pedro ken Juan nan ledengda isnan oloda ay mangilowalo ken daida. Dat komapet nan Ispirito Santo ken daida. ¹⁸ Dat si Simon ay somasalamangka et inilana ay kinmapet nan Ispirito Santo isnan ipogaw ay gen-an nan aapostolis danat pabal-en nan sipingna ¹⁹ ay mangwani en, “Mangated kayo is kabaelak tasiyay olay sino nan genak et kapten nan Ispirito Santo daida.” ²⁰ Ngem kinwanin Pedro ken siya, “Maitapi nan sipingmo ken sik-a ay mapoowan isnan impilno tay apedmo kanan en mabalin ay malakowan nan badang Apo Dios ay adi kalakowan. ²¹ Maid polos biyangmo ay maitapi isnan ik-ikkanmi tay getken Apo Dios

ay baken osto nan nemnemmo. ²² Dokogam nan ngawi ay nemnemmo. Menlowaloka ta moke pakawanen Apo Dios sik-a. ²³ Tay getkek ay palalo ay omapalka ya baan di basol sik-a.” ²⁴ Dat kanan Simon, “Ilowalowanyo ngalod sak-en ken Apo Dios ta adi ommat ken sak-en nan sana kankanam.”

²⁵ Nakwas pay ay inbagan da Pedro ken Juan nan inilada maipanggep ken Jesus ya inbagada nan kankanen Apo Dios dadat somaa. Ngem isnan somas-aaanda id Jerusalem et inbagbagada nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesus isnan kailiili ay linal-aosanda id Samaria.

Nan Nang-itdowan Felipe Isnan Opisyal Di Etiopia

²⁶ Ngem nan inommat ken Felipe et wada nan anghel Apo Dios ay nakitoya ken siya ay mangwani en, “Ipikam ta omeyka isnan kalsa ay magapo id Jerusalem ay omey id Gaza.” Et an-annawa ay pondag nan madaan. ²⁷ Inpikana dat omey. Danat datngan nan iyEtiopia ay nangato ay opisyal nan alida ay babai ay kangadan is Candace. Siya abes nan nang-ay-ayowan isnan kokwana am-in. Nan naay am-ama et nagapo id Jerusalem tay inmey ay nindayaw ken Apo Dios. ²⁸ Dat menlogan isnan kalisana ay somaa isnan ilina danapay basbasaen nan tap-in nan liblon Apo Dios ay insolat Isaias ay din mamadton Apo Dios. ²⁹ Inilan Felipe siya dat kanan nan Ispirito Santo, “Enka ta maisag-enka isnan deey logan.” ³⁰ Dat tomagtag si Felipe et somag-en isnan logan et dedenggena nan basbasaen nan am-ama ay

solat din mamadto ay si Isaias. Danat kanan ken siya, “Ay maawatam nan basbasaem?” ³¹ “Adiyak maawatan no maid mang-itdo ken sak-en,” kanan san am-ama. Danat ibaga ken Felipe ta makilogan.

³² Nan basbasaena isnan liblon Apo Dios et siya na. Kanana en,

“Kanegna nan kalnilo ay maeyey ay mapalti.

Apedna igiginek ay kaneg nan kalnilo ay mapokpokisan ay maid polos lilina.

³³ Baibainanda siya dadapay adi somalyaen omona. Olay maid basolna ngem pinateyda kayet. Ngem olay natey et adi kabilang nan awnitna kaneg an-ak.”

Siya di nan binasana isnan liblon Apo Dios. ³⁴ Dat kanan san am-ama ken Felipe, “Kadya, sino nan inap-apat din mamadto ay si Isaias? Ay nan osto ay awakna nan kanana en awnit mapaligatan wenna nan teken ay ipogaw?” ³⁵ Dat ilogin Felipe ay mangiyispikal ken siya isnan kayet ay kanan nan insolat din si Isaias. Inbagana nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesus. ³⁶ Idi wada nan danom ay dinas-anda isnan mendad-aananda dat kanan san am-ama, “Naay di danom. Ay mabalin ay mabonyaganak isna?” ³⁷ Dat kanan Felipe, “Mabalin no mamatika ken Jesus.” “Mamatiyak,” kanan san am-ama, “Patiyek ay tet-ewa ay Anak Apo Dios si Jesu Kristo.” ³⁸ Danat ipasaldeng nan logan. Dadat lomayog ay dowa et domakdakda isnan danom. Dat bonyagan Felipe siya. ³⁹ Idi dinmakada isnan danom dat ikaan nan Ispirito Santo si Felipe et egay kasin inilan san am-ama siya. Ngem men-gasing nan nemnemna danat itoloy ay omey isnan omayana. ⁴⁰ Ngem si Felipe et aped

wada id Azoto. Danat ibagbaga nan maipanggep ken Jesus isnan kailili isdi enggana ay inomdan id Cesarea.

9

Nan Namatiyan Saulo

¹ Ngem si Saulo et intoltoloyna ay mangpalpaligat isnan mamati ken Jesus tay laydena ay pateyen daida isonga inmey isnan kangatowan ay padi ² ay menpasolat is solat ta eyeyna isnan kasinasinagoga ay madagdagopan di Judio id Damasco. Nan kanan nan solsolat et maidya nan kalintegan Saulo ay mangdepap isnan ipogaw ay lalalaki wenno bababai ay mamati ken Jesus ta eyeyna id Jerusalem. ³ Dat pomika si Saulo ay omey id Damasco. Idi inmas-asag-en isnan ili dat menkatatanggewan siya isnan pat-a ay nagapo id daya. ⁴ Dat matokang et dengngena nan kali ay mangmangwani, “Saulo, Saulo, dakan palpali-gaten sak-en?” ⁵ Dat kanan Saulo, “Sinoka Apo?” “Sak-en si Jesus ay mangisakit isnan ipogawko ay palpali-gatem. ⁶ Ibangonmo ta omeyka isnan ili ay omayam et awnit wada nan mangibaga ken sik-a isnan masapol ay ikkam.”

⁷ Nan ib-an Saulo et sinmaldengda ya ginminekda tay didinngeda nan kali ngem maid inilada is menkalkali. ⁸ Dat bomangon si Saulo ngem idi bitagena nan matana et adi makaila tay nakowap isonga pinadangda ay mangipango id Damasco. ⁹ Toloy agew nan nakowapana et egay mangmangan ya egay omin-inom.

¹⁰ Wada abes id Damasco nan esay am-ama ay kangadan is Ananias ay mamati ken Jesus. Ninpaila si Apo Jesus ken siya ay kaneg iitaw danat kanan, “Ananias.” Dat songbatan Ananias, “Sinoy ibagam, Apo?” ¹¹ Dat kanan Apo Jesus, “Ipikam ta omeyka isnan kalsa ay Leteg isnan baey Judas ta ilam si Saulo ay iTarso ay menlol-owalo. ¹² Tay wada nan inpailak ken siya ay kaneg iitaw et inilana sik-a ay sinonggep ay mangkappos isnan matana ta kasin makaila.” ¹³ Ngem omegyat si Ananias isonga sinongbatana ay mangwani en, “Apo, adoado nan mangmangwani en dadama nan ik-ikkan Saulo ay mangpalpaligat isnan ibami ay mamati ken sik-a id Jerusalem. ¹⁴ Id wani kano wada nan solat ay inalana isnan menkangangato ay papadi id Jerusalem ta mabalin ay omali ay mangdepap ken dakami am-in ay mamati ken sik-a.” ¹⁵ Ngem kinwanin Apo Jesus, “Olay, omeyka kayet tay pinilik siya ay en mangibagbaga isnan maipanggep ken sak-en isnan ipogaw ay baken Judio ya nan alida ya nan ibayo ay Judio ay daan pay laeng ay egay mamati ken sak-en. ¹⁶ Awnitko ibaga abes ken Saulo nan adoado ay ligat ay masapol ay liknaena gapo tay apowena sak-en.”

¹⁷ Dat tet-ewa omey si Ananias et songgep isnan baey ay mentetean Saulo. Danat gen-an siya et kanana, “Besat ay Saulo, nan Apo tako ay si Jesus ay ninpaila ken sik-a isnan daan isnan inmaliyam et siya met laeng nan nangibaa ken sak-en ay omaliyak ken sik-a ta kasinka makaila ya ta kapten nan Ispirito Santo sik-a.” ¹⁸ Dat mapanokyatan nan matana et kasin makaila. Danat ipika et

mabonyagan. ¹⁹ Dat mangan et pomigsa nan awakna.

Nakitetee si Saulo isnan mamati ken Jesus id Damasco isnan nadandan ay agew. ²⁰ Dat omey isnan sinagoga ay madagdagopan nan ib-ana ay Judio et ibagbagana ay mangwani en, “Tet-ewa ay Anak Apo Dios si Jesus.” ²¹ Nasdaaw am-in nan nangdedenge isnan kankanan Saulo. Dadat kanan, “Ay baken si todi nan nangpalpaligat isnan mamati ken Jesus id Jerusalem? Ay baken nan inmaliyana isna et ta depapena nan mamati ta eyeyna isnan menkangangato ay papadi id Jerusalem?” ²² Ngem am-amed binmikas si Saulo ay men-isolo isnan ib-ana ay Judio id Damasco isnan maipanggep ken Jesus et adida makaabak ken siya tay nalaing ay mangpaneknek ay si Jesu Kristo nan inbaan Apo Dios ay omali ay mentolay.

²³ Idi nalalanganan is kaat ay agew dat mentotya nan Judio ay adi mamati is ikkanda ay mangpatey ken Saulo. ²⁴ Kaageagew ya kalabilabi ay sesed-enda si Saulo isnan segpan nan ilida ta pateyenda no bomala. Ngem wada nan nangipagtek ken Saulo isnan layden nan ib-ana ay ikkan ken siya. ²⁵ Isonga isnan labi et inippey nan ib-ana siya isnan dakedake ay tiklis dadat oyoyen isnan ataatakdag ay baked nan ilida. Nan nang-oy-oy ken siya et daida nan nangpati isnan kinkinwanin Saulo maipanggep ken Jesus. Et siya di nan inikkan Saulo ay kinmaan isnan ili et egayda pateyen.

Nan Inmayan Saulo Id Jerusalem

²⁶ Sinmagong si Saulo id Jerusalem et laydena ay maitapi isnan mamati ken Jesus. Ngem omegy-atda tay adida patiyen no tet-ewa ay mamati siya ken Jesus. ²⁷ Ngem si Bernabe et inayagana siya ta ibowegna ay omey isnan deeyda ay aapostolis. Danat sodoken ken daida nan am-in ay inom-mat ken Saulo isnan nang-il-ana ken Jesus isnan daan ya nan dinngena ay kalin Jesus. Inbagana abes nan nangitolemana ay nangibagbaga isnan maipanggep ken Jesus id Damasco. ²⁸ Isonga nakibob-oweg si Saulo ken daida id Jerusalem. Natoled abes ay mangibagbaga isnan maipanggep ken Jesus. ²⁹ Ngem wada abes nan iib-ana ay Judio ay Griego nan kalida ay makisongsongbatan Saulo isnan maipanggep ken Jesus. Ngem kayatda ay pateyen siya. ³⁰ Idi gintek nan mamati ken Jesus ay kayatda ay pateyen siya dadat ipango id Cesarea dadat palobwatan ta somaa id Tarso ay ilina. ³¹ Dat somingpa nan biyag nan mamati ken Jesus isnan probinsiya id Judea ya id Galilea ya id Samaria tay maid et mang-am-amis ken daida. Dadat omad-ado dapay pomigsa nan pammatida tay apowenda si Jesus ya badangan abes nan Ispir-ito Santo daida.

Nan Inmayan Pedro Id Lidda Ya Id Joppe

³² Si Pedro abes et inmey ninpaspasyal isnan kailili ay kad-an di mamati ken Jesus. Nan esay inmayana et id Lidda. ³³ Dinas-ana isdi nan esay am-ama ay kangadan is Eneas ay napalalais ay ninpopopodan is wao ay tew-en. ³⁴ Dat kanan Pedro ken Eneas, “Ibangonmo ta lolonem nan kamenmo tay pagawisen Jesu Kristo sik-a.” Dat

mabanangon siya. ³⁵ Nan omili id Lidda ya nan kaipoipogaw ay iSaron et inilada dadat mamati ken Jesus.

³⁶ Wada abes nan kangadan is Tabita ay in-ina ay mamati ken Jesus id Joppe. Nan pangwanida isnan kalin di Griego et Dorcas tay nan kanan nan ngadana et ogsa. Gawis am-in nan inik-ikkana isnan ipogaw danapay badbadangan nan kokodokdo. ³⁷ Ngem dat mensakit dat matey. Dadat banyosan et papodanenda isnan kowalto isnan maikadwa ay galado. ³⁸ Ngem gintek nan mamati ken Jesus ay wada si Pedro id Lidda ay sag-en nan ilida dadat ibaa nan dow a ay amam-a ay omey mang-ayag ken siya ay mangwani, “Pangasim ta ikakamom ay omey id Joppe.” ³⁹ Dat mapika si Pedro et makkey ken daida. Idi in-omdanda dadat ipango isnan kowalto ay kad-an san natey. Wadada isdi nan adoado ay bababai ay babalo ay men-ag-aga. Inpailada ken Pedro nan sinapon Dorcas ay badbado ya ew-ewes isnan egayna kateyan. ⁴⁰ Dat ipabalan Pedro daida am-in dat menpalintomeng ay menlowalo. Danat sagangen nan awak san natey et kanana, “Tabita, ibangonmo.” Dat menbitag nan matan san babai et ilana si Pedro dat bomangon. ⁴¹ Dat gen-an Pedro nan ledengna et patakdegena siya. Dat aya-gan Pedro san deeyda ay bababai ay balo ya nan ib-ada ay mamati ken Jesus ta ilaenda si Dorcas ay kasin natago. ⁴² Nan inommat ken Dorcas et nagtek isnan am-in ay omili id Joppe dat omad-ado nan mamati ken Apo Jesus. ⁴³ Nintetee si Pedro id Joppe is nadandan ay agew isnan baey Simon ay mensapsapo is lalat.

10

Nan Inmayan Pedro Isnan Baey Di Baken Judio

¹ Id Cesarea et wada nan esay am-ama ay baken Judio ay kangadan is Cornelio. Siya nan kapi-tan di sin-gasot ay sosoldado ay nagapo id Italia.

² Olay no baken Judio si Cornelio et napigsa nan pammatina ken Apo Dios. Si Apo Dios nan day-dayawenda ay sinbaey ya adoado nan badan-gna isnan Judio ay kokodokdo. Kanayon abes ay menlol-owalo. ³ Isnan esay agew isnan alas tres isnan kag-aw et inbaan Apo Dios nan esay anghelna ken Cornelio ay mangwani, “Cornelio.”

⁴ Dat omegyat si Cornelio et ikikiyatna. Danat kanan, “Sino nan ibagam, Apo?” Dat kanan nan anghel, “Nenemnemen Apo Dios sik-a tay getkena nan ik-ikkam ay menlowalo ken siya ya getkena gedan nan ik-ikkam ay mangbadbadang isnan kokodokdo ay ipogaw. ⁵ Bomaaka is omey mang-ayag ken Simon Pedro id Joppe. ⁶ Makitetee siya ken Simon ay mensapsapo is lalat ay naisasagen nan baeyna isnan baybay.” ⁷ Kinwanin nan anghel di dat komaan. Dat omayag si Cornelio is doway baana ya nan esay soldado ay kabadan-gna ay ib-ana ay mangdaydayaw ken Apo Dios. ⁸ Danat sodsodoken am-in nan inommat danat ibaa daida ta omeyda id Joppe.

⁹ Isnan kawakgatana et daan ay mendad-aan nan deeyday tolo ay omas-asag-enda et id Joppe. Esadapay omdan et inmey si Pedro isnan nasisingpa ay atep nan baey ay mentetean. Dat menlowalo isnan alas dosi isnan kag-aw. ¹⁰ Danat layden ay mangan tay naowat. Ngem egayda

makaoto. Dat wada nan inpailan Apo Dios ken siya ay kaneg iitaw. ¹¹ Nan inilana et napewak id daya. Dat wada nan maoy-oy ay kaneg dakkel ay ewes ay napapadonan nan epat ay solina. ¹² Nan wada isnan ewes et am-iam-in ay menkiwkiwi ay kalasin di animal, oweg ya koyat. ¹³ Danat dengngen nan kali ay mangwani en, “Ibanganmo, Pedro, ta pomaltika is isdam.” Ngem isnan Judio et adoado nan law-enda isnan datodi ay maisda. ¹⁴ Isonga kinwanin Pedro, “Adi mabalin, Apo, tay maid inis-isdak is malawa ay maisda.” ¹⁵ Dat kasin kanan nan menkalkali, “Adim kanan en lawa tay adi law-en Apo Dios daida id wani.” ¹⁶ Namitlo ay inilana ya dinngena di dat ngomato nan ewes id daya. ¹⁷⁻²⁰ Dat nemnemen Pedro no sino ngen nan kayatna ay kaliyen. Dat komali nan Ispirito Santo ken siya ay mangwani en, “Dengngem nan ibagak. Wada nan tolo ay mang-an-anap ken sika. Ipikam ta lomayogka et adika mendodowa nodi makkeyka ken daida tay sak-en gedan nan nangbaa ken daida.” Dat omdan tet-ewa san deeyday toloy inbaan Cornelio ay mang-an-anap isnan baey Simon. Inomdanda isnan segpan dadat sooten mo siya nan baey ay mentetean Simon Pedro. ²¹ Dat lomayog si Pedro et kanana isnan toloy amam-a, “Sak-en nan an-anapenyoy. Dakayon inmali?” ²² Dadat kanan en, “Si Kapitan Cornelio nan nangbaa ken dakami. Si Cornelio ay apomi et gawigawis ay ipogaw et si Apo Dios nan daydayawena. Olay nan ib-ayo ay Judio et gawigawis nan kankananda ay maipanggep ken siya. Et wada nan ninpaila ken siya ay esay

anghel Apo Dios et inbagana ta ipaayagna sik-a ta dengngena no ngan di ibagam ken siya.” Siya di nan kinwanida. ²³ Dat pasgepen Pedro daida ta isdi nan kaseyepanda. Mawakgat pay dadat menlobwat. Naiboweg abes nan tap-in di mamati ken Jesus ay iJoppe.

²⁴ Inomdanda id Cesarea issan maikadwa ay agew et sisin-ed Cornelio daida. Wada abes nan ag-ina ya nan gagayyemna ay makiseseed tay in-ayagan Cornelio daida. ²⁵ Idi inomdan da Pedro dat omey sab-aten Cornelio siya. Dat menpal-intomeng ay mangdayaw ken siya. ²⁶ Ngem in-patakdeg Pedro siya ay mangwani, “Itakdegmo tay ipogaw tako am-in. Bakenak dios ta dayawem sak-en.” ²⁷ Mentoytoyada ay songgep isnan baeyna dat ilan Pedro nan adoado ay nadagop ay ipogaw. ²⁸ Dat kanan Pedro ken daida, “Dakayo, getkenyo ay dakami ay Judio et law-enmi ay makiib-a isnan ipogaw ay baken Judio ya law-enmi abes ay songgep isnan baeyda. Ngem in-pagtek Apo Dios ken sak-en ay madi no waday adyak is ipogaw gapo tay kanak en bakenda nadalos gapo tay adida solsoloten nan ogalimi. ²⁹ Isonga isnan nangipaayaganyo ken sak-en et egayak mendodowa ay omali. Isonga ibagayo kadya no dakayon nangipaayag.” ³⁰ Dat kanan Cornelio, “Id sinpang-etewna isnan kaneg tona ay alas tres et ninlowalolak. Dat katanakdeg nan anghel ay somili nan badona. ³¹ Kinwanina ken sak-en, ‘Cornelio, dengdengngen Apo Dios nan lowalom ken siya ya getkena nan ik-ikkam ay mangbadbadang isnan kokodokdo ay ipogaw.

³² Bomaaka is omey id Joppe ta ayagana nan amama ay si Simon Pedro. Makitetee siya ken Simon ay mensapsapo is lalat ay maisasag-en nan baeyna isnan baybay.’ ³³ Siya di nan kinwanina isonga inpaayagko sik-a ay dagos et gawigawis tay inmalika. Et iilaen Apo Dios ay nadagop kami isna ta dengngenmi no ngan di laydena ay itdom ken dakami.”

³⁴ Dat ilogin Pedro ay mangibaga en, “Tet-ewa ay maawatak id wani ay si Apo Dios et maid paam-amdena is ipogaw. ³⁵ Tay olay sino ay ipogaw, Judio wenno baken et no dayawenda si Apo Dios ya gawis nan ik-ikkanda et dawatena daida. ³⁶ Inpagtek Apo Dios ken dakami ay Judio ay ap-on din si Israel nan gawis ay damag ay mangwani en nakaan nan ligetna isnan basbasol di ipogaw gapo ken Jesu Kristo ay apon di kaipoipogaw. ³⁷ Waay dindinngeyo nan inik-ikkan ya nan insolsolon Jesus ay iNazaret isnan probinsiya id Galilea dat isnan kailiili id Judea issan nakwasan din nin-isolsolowan Juan ay menbonbonyag. ³⁸ Isonga maawatanyo nan nangitapiyan Apo Dios isnan Ispiritona ya kabaelana ken Jesus. Olay no into nan inmay-ayana et inpagawisna nan masaksakit ya nan ipogaw ay kinapet di anito tay wada si Apo Dios ken siya. ³⁹ Et dakami nan nang-il-ila isnan am-in ay gawis ay inik-ikkana id Jerusalem ya isnan kailiili id Judea. Inilami abes nan nangilansaanda ken siya isnan kros ay nateyana. ⁴⁰ Ngem si Apo Dios et tinagona kasin siya isnan maikatlo ay agew. Et kasin ninpap-aila ken dakami. ⁴¹ Egay ninpap-aila si Jesus isnan am-in ay ipogaw ngem ninpap-aila ken dakami et

nakikikan ya nakiin-inom ken dakami tay dakami nan pinilin Apo Dios ay mangibagbaga isnan inililami. ⁴² Et inbaan Apo Dios dakami ay en mangibagbaga isnan gawis ay damag isnan kaipoi-pogaw. Ibagbagami gedan ay si Jesus nan pinilina ay mangbanag isnan am-in ay ipogaw olay no epdasda natey wENNO matatago kayet isnan kasina omaliyan. ⁴³ Olay id kasin et inbagbagan din mamadton Apo Dios en gapo isnan inikkan Jesus et mapakawan nan basbasol nan am-in ay mamati ken siya.” Siya di nan inbagan Pedro ken da Cornelio.

Nan Namatiyan Nan Baken Judio Ya Nan Kinmapetan Nan Ispirito Santo Ken Daida

⁴⁴ Daan ay menkalkali si Pedro dat komapet nan Ispirito Santo isnan am-in ay mangdedenge. ⁴⁵ Nasdaaw san ib-an Pedro ay Judio ay mamati ken Jesus tay olay nan ipogaw ay baken Judio et kapten nan Ispirito Santo daida. ⁴⁶ Nan nangtekanda ay kinmapet nan Ispirito Santo ken daida et kasida kakali is nateketeken ay kali ay mangdaydayaw ken Apo Dios. Dat kanan Pedro, ⁴⁷ “Nan naayda ay ipogaw, olay no bakenda Judio et kinmapet nan Ispirito Santo ken daida ay kaneg ken datako met laeng. Isonga adi mabalin ay iyadi tako nan kabonyaganda.” ⁴⁸ Danat kanan ken da Cornelio, “Masapol ay menpabonyag kayo ta ipagtekyo ay ap-apowenyo si Jesus.” Dat kanan da Cornelio en makitee si Pedro ken daida is madandan ay agew.

11

Sodsodoken Pedro Nan Inik-ikkana

¹ Egay nabayag dat nan aapostolis ya nan iib-ada ay mamati ken Jesus ay wada id Judea et dinngeda ay patiyen abes nan ipogaw ay baken Judio nan kanan Apo Dios ay maipanggep ken Jesus. ² Dat somaa si Pedro id Jerusalem. Dat wada nan ib-ana ay Judio ay mangipapati ay masapol ay masolot nan linteg Moses olay no mamatida ken Jesus. Dadat delawen si Pedro ³ ay mangwani en, “Dakan aped songgep isnan baey di baken Judio? Nakikikanka pay isdi. Dapay law-en nan linteg tako di is maikkan.”

⁴ Dat sodoken Pedro am-iam-in nan inommat. ⁵ Kinwanina en, “Wadaak id Joppe et menlollowalawak dat wada nan inpailan Apo Dios ken sak-en ay kanega iitaw et inilak nan maoy-oy-oy ay kanega dakkal ay ewes ay nagapo id daya ay napapadonan nan epat ay solina daet ompa isnan sag-enko. ⁶ Daket isin-eng et am-iam-in ay menkiwkiwi ay kalasin di animal, oweg ya koyat nan mentetee. ⁷ Daket dengngen nan kali ay mangwani en, ‘Ibangonmo, Pedro, ta pomaltika is isdam.’ ⁸ Daket kanan, ‘Adi mabalin Apo, tay maid inis-isdak is malawa ay maisda.’ ⁹ Dat kasin kanan nan menkalkali ay nagapo id daya en, ‘Adim kanan en lawa tay adi law-en Apo Dios daida id wani.’ ¹⁰ Namitlo nan nang-ilaak ya nangdengngak isdi dat ngomato nan ewes. ¹¹ Idi nginmato san ewes id daya dat siya nan inomdanan nan tolo ay amam-a ay nabaa ay nagapo id Cesarea. ¹² Inbagan nan Ispirito Santo en adiyak mendodowa ay makkey ken daida olay bakenda Judio.

Nakkey abes nan naayda ay enem ay ib-a tako et inmey kami am-in id Cesarea et sinonggep kami isnan baey da Cornelio. ¹³ Dat apaten Cornelio nan nang-il-ana isnan anghel isnan baeyna ya nan inbagan nan anghel ken siya ay mangwani en, 'Bo-maaka is omey mang-ayag ken Simon Pedro. ¹⁴ Et awnitna ibaga nan masapol ay patiyenyo ta mapakawan nan basolyo ta maisalakan kayo.' Siya di nan kinwanin nan anghel ken Cornelio." ¹⁵ Dat itoloy Pedro ay mangwani en, "Issan menkalkaliyak et komapet nan Ispirito Santo ken daida ay kaneg met laeng din kinmapetana ken datako isdin damo. ¹⁶ Daket nemnemen nan kinwanin Apo Jesus ken datako en, 'Si Juan et binonyagana dakayo is danom ay mangipagtek ay mamati kayo ken Apo Dios ngem id wani ibonyag Apo Dios nan Ispiritona ken dakayo.' Siya di nan kinwanin Apo Jesus. ¹⁷ Si Apo Dios nan nangipakapet isnan Ispiritona ken datako isdin namatiyan tako ken Apo Jesu Kristo. Paliso gedan isnan baken Judio et inpakapetna nan Ispiritona ken daida. Et sinowak is mangiyadi ken Apo Dios ay mangikkan isdi?" ¹⁸ Idi dinngeda di dadat somaldeng ay mangdeldelaw ken siya et daydayawenda si Apo Dios. Et kananda en layden Apo Dios obpay ay maidya nan biyag ay maid patenggana isnan olay ipogaw ay baken Judio no ibabawida nan basolda.

Nan Damo Ay Makwani En Kristiano

¹⁹ Isnan nangpateyan nan Judio ken Esteban et nasis-iyen nan mamati ken Jesus tay pinalpaligat nan adi mamati ay Judio daida. Inomdan nan

tap-ina enggana id Fenicia ya id Chipre ya id Antiokia. Inbagbada kayet nan maipanggep ken Jesus ngem kedkedeng isnan iib-ada ay Judio is nangibagbagaanda. ²⁰ Ngem wada nan iChipre ya iCirene ay mamati ken Jesus et inmeyda id Antiokia et inbagada abes nan gawis ay damag ay maipanggep ken Apo Jesus isnan baken Judio. ²¹ Inted Apo Dios nan kabaelanda ay men-isolo isonga adoado nan nangibabawi isnan basasolda ta mamatida ken Apo Jesus.

²² Nan mamati ken Jesus ay wada id Jerusalem et dinngeda di. Dadat ibaa si Bernabe ay omey mang-ila ken daida id Antiokia. ²³ Idi inomdan isdi dat men-gasing isnan nang-il-ana isnan badang Apo Dios ken daida. Danat bagbagaan daida ta itoltoloyda ay mamati ken Apo Jesus olayang di om-ommat ken daida. ²⁴ Si Bernabe et gawigawis siya ay ipogaw. Nan Ispirito Santo nan mang-it-itdo isnan ik-ikkana dapay napigsapigsa nan pammatina ken Apo Dios. Et adoado nan naitapi ken Apo Jesus gapo isnan insolona.

²⁵ Kinmaan si Bernabe id Antiokia dat omey id Tarso ay mang-anap ken Saulo. ²⁶ Idi dinatngana danat ayagan et somagongda ay dowada id Antiokia et nakatew-enda isdi ay makibob-oweg isnan ipogaw ay mamati ken Jesus et adoado nan insolsolowanda. Nan mamati ken Jesus id Antiokia et daida nan damo ay makwani en Kristiano.

²⁷ Isnan ninteteanda id Antiokia et wadada nan mamadton Apo Dios ay nagapo id Jerusalem. ²⁸ Nan esa ay kangadan is Agabo et inidowan nan Ispirito Santo siya danat ibaga en awnit

mabtil nan kailili isnan batawa. Tinmet-ewa nan kinwanina isnan timpon Ali Claudio. ²⁹ Et nan deeyda ay mamati ken Jesus et nintotolagda ay mangipaw-it isnan badangda isnan ib-ada ay mamati ken Jesus ay wada id Judea. Nin-itedda isnan wada ay mabalin ay ibadangda. ³⁰ Nan nangyey isnan badangda et da Bernabe ken Saulo dadat ited isnan amam-an di mamati ken Jesus id Jerusalem.

12

Nan Naipalobosan Pedro Isnan Pagbalodan

¹ Isnan timpo ay deey inlogin Ali Herod ay mangpaligat isnan tap-in di ipogaw ay mamati ken Jesus. ² Inpapotona nan olon Santiago ay besat Juan. ³ Idi inilana ay men-gasing nan Judio isnan inikkana danat ipadpap si Pedro. Nan nangikkanana isdi et isnan fiesta ay mangananda isnan tinapay ay egay kabobodan. ⁴ Idi nadpap si Pedro dadat ipagowaldiya isnan simpoo ya enem ay sosoldado ngem masin-ep-atda ay mensinsinokat ay menbanbantay. Kanan Herod en ipapateyna siya isnan mangboyaan di kaipoipogaw no makwas nan fiesta. ⁵ Naibalod si Pedro ngem nan ib-ana ay mamati ken Jesus et adida somaldeng ay mangilol-owalo ken siya.

⁶ Nalabi et naseseyep si Pedro isnan betaay nan doway gowaldiya tay kanan Ali Herod en kawakgatana et ipaboyana siya ay maipapatey. Nakakawalan si Pedro is doway kawal ya nagogowaldiyaan abes nan segpan nan pagbalodan.

⁷ Dat aped pomat-a nan kowalto et mawanada

nan anghel Apo Dios. Dat iwedwed nan anghel ay manggido ken siya danat kanan, “Ikamom ta bomangonka.” Dat aped natanekdag nan kawal ay naibabalod isnan ledengna. ⁸ Dat kanan nan anghel, “Isiglotmo nan balikes nan badom dakat mensapatos.” Inikkan Pedro di dat kasin kanan nan anghel, “Isadleymo nan ewesmo ta omonodka.” ⁹ Dat bomala si Pedro ay omonod isnan anghel ngem nan wada isnan nemnemna et waay baken tet-ewa nodi iitaw et kedeng. ¹⁰ Linaosanda nan esa ay gowaldiya ya nan maikadwa dadat omdan isnan dakkal ay eneb ay landok isnan segpan ay bomala id deya. Dat aped matokaban ay maid mangtokab dadat bomala. Mendaanda pay isnan esa ay kalsa dat mamaid san anghel.

¹¹ Nakwas di dat nemnemen Pedro ay tet-ewa obpay nan inommat ken siya. Danat kanan, “Getkek id wani ay tet-ewa ay si Apo Dios nan nangbaa isnan anghelna ay mangisalakan ken sak-en ta adi pomatey si Ali Herod tasiyay adi maikkan nan layden nan Judio ay maikkan ken sak-en.”

¹² Danat nemnemen ay omey isnan baey da Maria ay inan Juan ay kangadan abes is Marcos. Siya di nan nadagopan nan mamati ken Jesus ay menlol-owalo. ¹³ Idi inomdan isnan segpan dat menkogkog dat omey nan esay baa ay si Roda ay mangtokab. ¹⁴ Mailalasila nan kalin Pedro ngem kinalingkingana ay mangtokab gapo isnan gasingna dat tomagtag ay en mangibaga ay wada si Pedro isnan segpan. ¹⁵ Ngem egayda patiyen ay kananda en. “Ay naong-ongka?” Ngem inapatina ay tet-ewa dadat kanan, “Waay nan

anghelna.” ¹⁶ Ngem ninkogkog kayet si Pedro enggana ay enda tinokaban dadat ilan ay tet-ewa ay si Pedro dadat masdamasdaaw. ¹⁷ Dat ipaginek Pedro daida et sodokena nan inikkan Apo Dios ay nangipabala ken siya isnan pagbalodan. Danat kanan, “Enkayo ibaga abes is ken da Santiago ya nan iib-a tako ay mamati ken Jesus.” Dat komaan et omey isnan teken ay ili.

¹⁸ Mawakgat pay dat palalo ay menngalngalawngaw nan men-gogowaldiya isnan pagbalodan tay maid si Pedro. ¹⁹ Si Ali Herod pay et inbilina ay anapenda siya ngem adida makadateng. Isonga sinomalyan Ali Herod nan gogowaldiya danat ipapatey daida. Dat komaan si Ali Herod id Judea et omey menpasyal id Cesarea.

Nan Nateyan Ali Herod

²⁰ Si Ali Herod et nakaliget isnan ipogaw id Tiro ya id Sidon. Isonga maid somya is ikkanda ay omala is kanenda tay nan ili ay mentolayan Ali Herod nan magapowan nan kanenda. Isonga nin-an-anapda is limidyoda ay mang-ayak ken siya ta makaan nan ligetna. Nan inikkanda et inawisda si Blasto ta gayyemenda ta badangana daida tay siya nan kangatowan ay baan Ali Herod. Et tet-ewa ay binadangana daida ay makitoya ken Ali Herod. Dadat menseg-ang ken siya ta makaan nan ligetna ken daida. ²¹ Inomdan nan agew ay pinilin Herod ay menpailaana ta itedna nan songbatna ken daida. Dat menbado is nanginangina ay bado ay badon di ali dat omey tomokdo isnan tokdowan di ali et menkali isnan adoado ay ipogaw ay nadagop isdi. ²² Nakwas di dat

menbogaw nan kaipoipogaw ay mangdayaw ken siya ay mangwani en, “Kalin di dios, baken aped kalin di ipogaw.” ²³ Dat dosaen Apo Dios siya tay laylaydena nan mangdayawanda ken siya dapay maid polos panangdayawna ken Apo Dios. Isonga inpa-eyna ay dagos nan esay anghelna ay mangipasakit ken siya. Dat aped mabanogis nan awakna et egay nabayag dat matey.

²⁴ Ngem nan kalin Apo Dios et naitoltoloy ay maipagtek ya inmad-ad-ado nan ipogaw ay mamati.

²⁵ Da Bernabe ken Saulo et nakwas nan oblada id Jerusalem dadat komaan et somagongda id Antiokia. Inkawitda abes si Juan ay kangadan is Marcos.

13

Nan Nabaaan Da Bernabe Ken Saulo Ay Menisolo

¹ Isnan mamati ken Jesus id Antiokia et wada nan naitapi ken daida ay mamadton Apo Dios. Wada abes nan nalaing ay men-is-isolo isnan kalin Apo Dios. Siya dana nan ngadanda. Da Bernabe, si Simeon ay kangadan is Niger, si Lucio ay iCirene yas Manaen ay esa ay tinalaken din aman Herod ay gobilnadol id Galilea yas Saulo. ² Isnan esay agew et menlol-owalo nan mamati ken Jesus dadapay mentepe ay adi mangmangan ta kedeng si Apo Dios is nenemnemenda. Dat kanan nan Ispirito Santo ken daida en, “Dotokanyo da Bernabe ken Saulo ta ikkanda nan ipaoblak ken daida.” ³ Isonga kasinda ninlowalo ya nintepe

dadat ipatang nan ledengda isnan olon da Bernabe ken Saulo ay mangdotok ken daida. Dadat papikaen daida ta omeyda ikkan nan kayat Apo Dios ay ikkanda.

Si Elimas Ay Mensip-ok

⁴ Isonga da Bernabe ken Saulo ay inbaan nan Ispirito Santo et inmeyda id Seleucia. Dadat menlogan isnan bapor ay omey id Chipre. ⁵ Inomdanda pay id Salamina ay esay ili id Chipre dadat ibagbaga nan kalin Apo Dios isnan kasi-nasinagoga ay madagdagopan nan ib-ada ay Judio. Inkawitda si Juan Marcos ay mangbadang ken daida. ⁶ Pinasyalda am-in nan ili id Chipre enggana id Pafo. Dadat datngan nan esay Judio ay mensip-ok ay mangwani en siya nan esay mamadton Apo Dios ay mang-it-itdo isnan ibagbaga ngem baken tet-ewa kadi. Nan ngadana et Barjesus wenno Elimas tay nan kayat ay kanan nan Elimas isnan kalin di Griego et mensip-ok. ⁷ Siya nan esay ib-an nan nalaing ay gobilnadol id Chipre ay si Sergio Paulo. Isnan esay agew et inayagan nan gobilnadol da Bernabe ken Saulo tay laydena ay dengngen nan kanan Apo Dios. ⁸ Idi makikalkalida ken siya dat taktaken nan mensip-ok daida tasiyay adi patiyen nan gobilnadol si Jesus. ⁹ Dat liknaen Saulo ay kangadan abes is Pablo nan kabaelan nan Ispirito Santo ken siya et ikiyatna si Elimas. ¹⁰ Danat kanan ken siya, “Sik-a nan anak Satanas tay aposem am-in nan gomawisan nan ipogaw. Nalaingka ay menkamkampot ya mensiksikap. Dakan adi somaldeng ay mangbalbalinsowek isnan kankanan Apo Dios? ¹¹ Id wani

et dosaen Apo Dios sik-a ta makowapka ta adika makaila is kaat ay agew.” Osto ay kinwanina di dat liknaen nan mensip-ok ay kaneg wada nan mangsasalin isnan matana et menkapkapokap ay omanap is mangpadang ay mangipango ken siya. ¹² Inilan nan gobilnadol di dat mamati tay nas-danasdaaw isnan insoloda ay maipanggep ken Apo Jesus.

Id Antiokia Pisidia

¹³ Nakwas pay di dat komaan da Pablo ya nan ib-ana id Pafō et menloganda kasin isnan bapor et omeyda id Perge ay esay ili id Pamfilia. Idi inomdanda isdi dat taynan Juan Marcos daida ay somaa id Jerusalem. ¹⁴ Ngem intoloy da Pablo ay omey et taynanda id Perge et omeyda isnan teken ay Antiokia ay ili id Pisidia. Wadada isdi isnan Sabado ay agew ay omil-illengan di Judio dadat songgep isnan sinagoga ay madagdagopan di Judio et makitokdoda. ¹⁵ Idi nakwas nan nang-basaanda isnan tap-in di naisolat ay linteg Moses ya nan naisolat ay kalin di tap-in di mamadton Apo Dios dat kanan nan apon di sinagoga ken da Pablo en, “Dakayo ay gagayyem, no waday isoloyo isnan ipogaw ay naayda, ibagayo.”

¹⁶ Dat tomakdeg si Pablo et ipaginekna daida danat kanan, “Dakayo ay ib-ami ay Judio ay kaalapo ken Israel ay din apo tako id kasin ya dakayo abes ay baken Judio ay mangpatpateg ken Apo Dios et denggenyo. ¹⁷ Nan daydayawen tako ay Judio et si Apo Dios. Siya nan nangpili isdin alal-apo tako ay an-ak din si Israel. Et siya

gedan nan nangipaad-ado ken daida isdin ninteteanda id Egipto. Siya abes nan nangipaila isnan pigsana ay nangipango ken daida ay komaan id isdi. ¹⁸ Isdin ninteteanda isnan pondag et inanosana nan inik-ikkanda ay menlilili ken siya enggana ay inmey nan waay epatpoo ay tew-en. ¹⁹ Idi inomdanda id Canaan et binadbangan Apo Dios daida ay mang-abak isnan ipogaw isnan pito ay ili isdi ta ipatawidna ken daida ay Judio. Nakwas nan epat gasot ya limampoo ay tew-en enggana isdin inmayanda id Egipto.

²⁰ Nakwas di dat menpilhili si Apo Dios is mangibanbanag ken daida ay mensinsinokat enggana isdin timpon din si Samuel ay esay mamadtona.

²¹ Dat mendawat din alal-apo tako ken Apo Dios is ali ay men-apo ken daida. Isonga pinilin Apo Dios si Saulo ay anak Kis ay kaalapo ken Benjamin. Dat siya nan men-ali is epatpoo ay tew-en. ²² Dat kaanen Apo Dios si Saulo et isokatna si David ay men-ali ken daida. Naay nan kinwanin Apo Dios ay maipanggep ken David.

‘Nan anak Jesse ay si David nan laylaydek tay gawigawis ay ipogaw siya tay matalek ay mang-ik-ikkan isnan am-in ay laydek.’ ”

²³ Dat itoloy Pablo ay mangwani, “Din si David nan kaapo isnan mangisalsalakan ken datako ay ap-on din si Israel. Et siya si Jesus ay inkalin Apo Dios ay omali. ²⁴ Isnan egay pay laeng ninlogiyan Jesus ay men-isolo et wada si Juan ay menbonbonyag ay mangibagbaga isnan ib-a tako ay ap-on Israel en dokoganda nan basolda ya menpabonyagda. ²⁵ Ngannani ay makwas nan lebbeng Juan ay men-is-isolo danat kanan isnan kaipoipogaw en,

‘Waay kananyo en sak-en nan inbaan Apo Dios ay mangisalakan ken dakayo ngem baken. Ngem omal-ali ay mangsokat ken sak-en et gapo isnan kawedwedana et adiyak maibagay ay mangkaan isnan sapatosna.’ Kinwanin Juan di.”

²⁶ Dat itoloy Pablo ay mangwani en, “Dakayo ay ib-ak ay kaalapo ken Abraham, olay dakayo ay baken Judio ay mangdaydayaw ken Apo Dios et datako am-in nan nangipagtekan Apo Dios isnan maipanggep isnan mangisalakan ken datako.

²⁷ Ngem nan ib-a tako ay Judio ay iJerusalem ya nan ap-apoda et egayda getken ay si Jesus nan mangisalakan isnan ipogaw. Egayda maawatan ay si Jesus nan sinodsodok din mamadton Apo Dios id kasin olay no sinabado ay basbasaenda din insolatda. Ngem daida nan nangtongpal isnan kinwanin din mamadton Apo Dios tay kinwanida en masapol ay matey si Jesus. ²⁸ Isonga olay maid basolna is gapo ay matey siya ngem inbagada kayet ken Pilato ta ipapateyna. ²⁹ Siya di nan inikkanda tapno matongpal am-in nan ep-das naisolat ay maipanggep ken siya. Dat wada nan nangkaan isnan awakna isnan kros dadat iliyang. ³⁰ Ngem tinagon Apo Dios siya kasin. ³¹ Et san nakiboboweg ken siya issan nagapowanda id Galilea ay enggana id Jerusalem et daida nan ninpap-ailaana is nadandan ay agew et daida id wani nan mangipagpagtek ken datako ay Judio ay kasin natago siya. ³²⁻³³ Siya di nan inmalianmi id wani ta ibagami ken dakayo nan gawis ay damag tay tinmet-ewa isnan timpo tako din nakitolagan Apo Dios isdin alal-apo tako id kasin isnan kasina nangtagowan ken Jesus. Kaneg nan naisolat isnan

maikadwa ay Salmo en,

‘Anakko sik-a, isonga id wani ipagtekko ay sak-en nan Amam.’

³⁴ Id kasin abes inbagan Apo Dios nan maipanggep isnan kasin matagowan Jesus ay adi kasin matey ay enggana isnan nangwaniyana en,

‘Ikkak ken sik-a nan badang ay inkalik isdin si David ay adi polos kasoksokat.’

³⁵ Tay nan inkalina ken David et naisolat isnan nangwaniyan David en,

‘Adi kabalin ay iyoogmo, Apo, ay madonot nan awakko tay patiyek sik-a.’

³⁶ Tay si David et pinatina am-in nan inbagan Apo Dios ay ikkana isdin timpona. Ngem dat matey dadat ikaob isnan naikaoban din alapona gedan dat madonot nan awakna. ³⁷ Ngem si Jesus et egay nadonot nan awakna tay kasin tinagon Apo Dios siya. ³⁸ Isonga ibagami ken dakayo ay gagayyemmi en gapo isnan inikkan Jesus et mabalin ay pakawanen Apo Dios nan basol tako.

³⁹ Olay no patiyen tako am-in nan linteg din si Moses ngem baken kayet gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako. Ngem no si Jesus nan patiyen tako et gawis nan pangiilaana ken datako.

⁴⁰ Makailanyo ta adi ommat ken dakayo din inbagan din mamadton Apo Dios id kasin ay mangwani en,

⁴¹ ‘Dakayo ay mang-oy-oyaw isnan kankanan Apo Dios et makailanyo tay awnit kayo masdaaw isnan ikkan Apo Dios dakayot maisiyan ken siya ay matey tay adi kayo

mamati. Olay no ipootda ay gawis ay mangibaga ken dakayo et adi kayo met laeng mamati.’

Siya di nan naisolat.” Siya di nan kombos nan inbagan Pablo ken daida.

⁴² Idi bomala da Bernabe ken Pablo isnan sinagoga dat kanan nan ipogaw en no mabalin koma ta tapiyanda kasin nan insoloda isnan omali ay Sabado. ⁴³ Idi nabokada isnan sinagoga dat makiboweg nan adoado ay ipogaw ken da Pablo yas Bernabe. Wada ken daida nan Judio ya wada abes nan baken Judio ay mangsololot isnan ogalin di Judio. Dadat kanan ken daida en itoltoloyda ay mamati isnan gawis ay badang Apo Dios ken daida.

⁴⁴ Idi kasin Sabado dat kanega am-iam-in nan omili id Antiokia nan inmey ay makidenge isnan maitdo ay nagapo ken Apo Dios. ⁴⁵ Ngem nan adi mamati ay Judio et pilmi ay inmapalda isnan nang-ilaanda isnan adoado ay ipogaw ay mangdengge ken da Pablo. Dadat makisongbat ken Pablo dadapay oyawen siya. ⁴⁶ Ngem da Pablo ken Bernabe et intoledda ay mangwani en, “Masapol ay dakayo nan damo ay maibagaan nan kalin Apo Dios tay Judio kayo ngem gapo tay adyanyo ya adiyoyay layden ay matatago ken Apo Dios ay engenggana, isonga id wani omey kami isnan baken Judio ta ibagami ken daida. ⁴⁷ Tay siya nan inbiling Apo Dios ken dakami isnan nangwaniyana en,

‘Ibaak sik-a ay omey mang-itdo isnan baken Judio ay manglawag isnan nemnemda ta waday waya ay maisalakan nan am-in ay kaipoipogaw isnan batawa.’

Siya di din inbagan Apo Dios.” ⁴⁸ Idi dinngen nan deeyda ay baken Judio nan kinwanin Pablo dadat men-galalasing. Dadapay dayawen si Apo Dios gapo isnan inbagan da Pablo ay maipanggep ken Jesus. Dat am-in ay pinilin Apo Dios ay manglayad ay mangdawat isnan biyag ay maid patenggana et mamatida. ⁴⁹ Dat maibagbaga nan maipanggep ken Apo Jesus isnan kailili id isdi.

⁵⁰ Ngem nan Judio ay adi mamati et tinoyada nan amam-a ay kalebbeng isnan ili ya nan babak-nang ay inin-a ay mangsololot isnan ogalin di Judio ta aposenda da Pablo ken Bernabe. Dadat ilogi ay mangpaligat ken daida dadat ipapati ta komaanda isnan ilida. ⁵¹ Isonga nan inikkan da Pablo et inpigadda nan sikida ta makaan nan tapok ay mangipagtek ay adida kasin isol-solowan daida tay olay no dinngeda nan kali ay maipanggep ken Jesus et egayda patiyen. Dadat omey id Iconio. ⁵² Ngem nan deeyda ay mamati ken Jesus ay nataynan id Antiokia et egay makakaan nan gasingda. Et wawawawada nan Ispirito Santo ken daida.

14

Id Iconio

¹ Id Iconio abes et inmey da Pablo ay men-isolo isnan sinagoga ay madagdagopan nan ibana ay Judio. Isnan nin-isolowan Pablo et adoado nan Judio ya nan baken Judio ay namati ken Jesus. ² Ngem nan Judio ay egay namati et inawisda nan baken Judio ta aposenda nan mamati ken Jesus. ³ Ngem nabayag kayet da Pablo

ken Bernabe id isdi. Dadapay natoled ay men-is-isolo isnan maipanggep ken Apo Jesus. Et in-pagtek Apo Jesus ay tet-ewa nan inbagbagada ay maipanggep isnan badangna isnan ipogaw tay intedna nan kabaelanda ay mang-ik-ikkan isnan kaskasdaaw. ⁴ Ngem nagegedwa nan nemnem nan kaipoipogaw ay omili id isdi maipanggep ken da Pablo. Wada nan mangsolot issan Judio ay adi mamati ngem wada abes nan mangsolot ken da Pablo. ⁵ Dat mentolag nan Judio ya nan baken Judio ay adi mamati ya nan menlelebbeng ken daida ta aamisenda da Pablo dadat gayangen ta mateyda. ⁶ Idi gintek nan aapostolis dadat lo-mayaw et inmeyda isnan tap-in di ili id Licaonia ay id Listra ya id Derbe ya isnan tap-in di ili ay naisasag-en isdi. ⁷ Dadat isolo kasin nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesus.

Id Listra Ya Id Derbe

⁸ Wada id Listra nan esay am-ama ay pilay et egay polos nindad-aan enggana isdin naiyanakana. ⁹ Dedengngen nan pilay nan kankanan da Pablo dat inengneng Pablo siya et gintekna ay patiyena ay mabalin ay kaanen Apo Dios nan pilayna. ¹⁰ Danat ibiyad nan kalina ay mangwani, “Itakdegmo.” Dat katanakdeg et mendaan. ¹¹ Idi inilan nan kaipoipogaw nan inikkan da Pablo dadat ilogi ay menbogaw, “Dios dana ay ninpaila ay kaneg ipogaw et inmalida ken datako.” Ngem egay maawatan da Pablo tay nan kalida ay iLicaonia nan ikalkalida. ¹² Dadat ngadnan daida isnan ngadan nan diosda. Nginadnanda si Bernabe is Zeus ya si Pablo

gapo tay siya nan ninkalkali et nginadnanda is Hermes ay esay diosda gedan. ¹³ Nan simbaan ay mangdayawanda isnan diosda ay si Zeus et wada isnan soban nan ili. Et nan padida et wada nan sabsabong ya bakbaka ay inyeyda isnan segpan nan ilida ta paltiyenda ay mangdayaw ken da Pablo. ¹⁴ Ngem idi gintek da Bernabe ken Pablo nan layden nan ipogaw ay ikkan dadat bisngaten nan badoda ay mangipagtek isnan mang-adyanda isnan ikkanda tay ngawi di ken Apo Dios. Dadapay tomagtag ay omeay isnan kad-an nan kaipoipogaw ay menbogaw ay mangwani en, ¹⁵ “Gagayyem, dayon aped ik-ikkan na? Ipogaw kami ay kanegyo met laeng. Inmali kami isna ta ibagbagami nan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo ta taynanyo nan sinang didiosyo ay maid kapaayanda ta patiyenyo si Apo Dios ay naleleng-agan. Si Apo Dios et siya nan nangboliw isnan daya, nan batawa, nan baybay ya nan am-in ay mentetee. ¹⁶ Id kasin et binaybay-ana nan kaipoipogaw ay mang-ik-ikkan isnan laylaydenda. ¹⁷ Ngem wada met laeng nan mangtekanda ay wada siya gapo isnan gawigawis ay inik-ikkana ay pala ken daida. Tay siya nan mang-it-ited isnan odan ya nan bomgasan di nais-ek ta waday katatagowanyo tasiyay men-gasing kayo.” ¹⁸ Ngem olay dinngeda nan kinwanin Pablo ay deey ngem kayakayatda kayet ay ipaltiyen daida.

¹⁹ Nakwas di dat wada nan Judio ay adi mamati ken Jesus ay iyAntiokia id Pisidia ya nan iyIconio ay inmey id isdi Listra. Dadat awisen nan kaipoipogaw ta gayangenda si Pablo. Idi nakagayangda

dadat goyoden ay mangyey isnan soban nan ili tay kananda en natey. ²⁰ Ngem idi likoben nan mamati ken Jesus siya dat bomangon et somagong isnan ili. Kawakgatana dat komaan da Pablo ken Bernabe ay ome y id Derbe.

Nan Simagongan Da Pablo Id Antiokia Siria

²¹ Idi inomdan da Pablo id Derbe dadat isolo nan maipanggep ken Jesus isdi et adoado nan mamati. Dadat somagong id Listra ya id Iconio enggana id Antiokia ay ili id Pisidia ²² ta pagpisaenda nan pammatin nan ipogaw ay mamati ken Jesus issan damo ay inmayanda. Kinwanida en, “Itoltoloyyo kayet ay mamati ken Apo Jesus tay mapaligatan tako is nateketeken ay ligat esatakopay maitapi isnan mentolayan Apo Dios ay maid patenggana.” ²³ Dadat mendotok is kalebbeng ay mangipangpango isnan iib-ada ay mamati isnan tonggal paggingimongan nan mamati ken Jesus. Dadat mentepe ay mangilowalo ay mangitalek ken daida ken Apo Jesus ay mamatiyanda. ²⁴ Dadat idaan isnan probinsiya ay Pisidia et ome yda id Perge ay ili id Pamfilia. ²⁵ Insoloda nan maipanggep ken Jesus id Perge dadat ome y id Atalia. ²⁶ Dadat menlogan isnan bapor et somagongda id Antiokia id Siria. Sinmaada isdi isnan nangkewasanda isnan oblada tay siya di din ninlowallowan nan mamati ken Jesus ay nangidawat ken Apo Dios ta ay-ayowanana da Pablo ken Bernabe isnan oblada.

²⁷ Idi inomdanda id Antiokia dadat ipadagop nan mamati ken Jesus dadat ibaga am-in nan inpaik-ikkan Apo Dios ken daida. Inbagada abes

ay inpalobos Apo Dios nan mangibagbagaanda isnan gawis ay damag isnan baken Judio ta mamatida abes ken Jesus. ²⁸ Nabayag nan nakitetean da Pablo ken Bernabe isnan mamati ken Jesus id isdi Antiokia.

15

Maipanggep Isnan Osto Ay Ikkan Nan Baken Judio Ay Mamati Ken Jesus

¹ Wada nan Judio ay iJerusalem id Judea ay inmey id isdi Antiokia dadat men-isolsolo isnan ipogaw ay baken Judio ay mamati ken Jesus. Kinwanida en, “Adi isalakan Apo Dios dakayo no adi kayo menpasegyat ay kaneg nan initdon Moses ay ogalimi ay Judio.” ² Isonga da Pablo ken Bernabe et pilmi nan inik-ikkanda ay makisongsongbat ay mangwani en adi masapol ay ikkanda. Isonga inbaan nan iyAntiokia ay mamati ken Jesus da Pablo ken Bernabe ya nan tap-ina ay omey id Jerusalem ta sootenda isnan aapostolis ya nan amam-a no sino nan tet-ewa. ³ Dat palobwaten nan mamati ken Jesus daida. Isnan nanglaosanda id Fenicia ya id Samaria et sinodsodokda isnan ibada ay Judio ay mamati ken Jesus nan mamatiyan nan baken Judio. Isonga men-galalasingda isnan nangdengnganda isdi.

⁴ Inomdanda id Jerusalem dat men-galalasing nan aapostolis ya nan aamam-a ya am-in nan mamati ken Jesus ay mang-ila ken daida. Dat sodsodoken abes da Pablo nan inik-ikkan Apo Dios ay mangbadang ken daida isnan inmay-ayanda. ⁵ Ngem wada nan Fariseo ay mamati ken Jesus et tinmakdegda ay mangwani en, “Masapol ay

bilinen tako nan baken Judio ta menpasegyatda ya patiyenda abes am-in nan linteg Moses ay pat-patien tako ay Judio.”

⁶ Dat menpamiting nan aapostolis ya nan aamam-a ay mangipangpango isnan mamati ta tolagenda nan kinwanin nan Fariseo ay maipanggep isnan linteg Moses. ⁷ Nabayag ay mentoltolagda dat tomakdeg si Pedro ay mangwani en, “Bebatkan, getkenyo ay sak-en nan pinilin Apo Dios ken datako id kasin ay en mangisolo isnan baken Judio isnan maipanggep ken Jesus tasiyay denggenda ta patiyenda. ⁸ Si Apo Dios ay mangtek isnan am-in ay nemnem di ipogaw et inpailana ay dawdawatena nan baken Judio no mamatida ken siya tay inpakapetna nan Ispirito Santo ken daida ay kaneg met laeng nan inikkana ken datako. ⁹ Baken tako kedeng is kaam-amedan di layad Apo Dios. Tay dalosana nan basol nan ipogaw ay baken Judio met laeng no mamatida ken siya. ¹⁰ No epdas inpagtek Apo Dios ay dawatena daida dayon layden ay mangpadas isnan anosna isnan mangmangwaniyano en masapol ay tongpalenda nan linteg tako dapay nan linteg ay kananyo en masapol ay tongpalenda et adi tako kabaelan ay mangtongpal? Olay din alal-apo tako id kasin et egayda nakaikkan. ¹¹ Nodi getken tako ay maisalakan tako gapo isnan badang Apo Jesus ken datako et siya gedan nan maisalakanan nan baken Judio.” Siya di nan kinwanin Pedro.

¹² Nakwas di dat gominek nan kaipoipogaw ta denggenda nan mangsodokan da Bernabe ken Pablo isnan kaskasdaaw ay inik-ikkan Apo Dios

ay mangbadang ken daida isnan nin-isolowanda isnan ipogaw ay baken Judio. ¹³ Nakwas abes di dat menkali si Santiago ay mangwani en, “Dakayo ay bebsat, dedenggenyo pod nan kanak. ¹⁴ Sinodsodok Simon Pedro din damo ay nangi-pailaan Apo Dios isnan layadna isnan ipogaw ay baken Judio tasiyay wada abes ken daida nan menbalin is ipogawna. ¹⁵ Maiyiso abes nan kinwanin din mamadton Apo Dios ay naisolat id kasin ay mangwani en,

¹⁶ ‘Kinwanin Apo Dios en, Awnitak kasin somagong ay men-ali et maisagong nan paliso isdin napigsa ay nin-aliyan din si David ¹⁷ tasiyay mang-anap nan kaipoipogaw olay nan baken Judio ay inawisko ay menbalin is ipogawko. ¹⁸ Siya di nan kinwanin Apo Dios ay inpagtekna id kasin.’ ”

¹⁹ Dat itoloy Santiago ay mangwani en, “Isonga kanak en adi tako paligaten nan baken Judio ay mangdokdokog isnan pinatpatida id kasin ta matatida ken Jesus. ²⁰ Nodi mensolat tako ken daida ta ibaga tako ta adida is-isda nan naiboyag isnan sinang didios ya adida is-isda nan napalti no egay nakaan nan basana isnan napaltiyana ya adida is-isda nan basa ya adida iseyseyep nan bakenda asawa. Tay no siya dadi nan ik-ikkanda et adi liligten ay pilmi nan Judio daida. ²¹ Tay getken am-in nan Judio nan naayda ay linteg ya enggana id kasin insololoda nan linteg Moses isnan kasinasinagoga ay madagdagopanda ay sinabado. Isonga gawis no ibaga tako isnan baken Judio ta tongpalenda nan naayda ta adi masaktan nan

nemnem di Judio.” Kinwanin Santiago di.

²² Dat owenan am-in nan aapostolis ya nan aamam-a ya nan am-in ay mamati ken Jesus. Dadat kanan en pomilida isnan amam-ada ta makkeyda ken da Pablo yas Bernabe ay omey id Antiokia. Nan pinilida et nan dowaya ay apoda ay da Judas ay kangadan gedan is Barsabas yas Silas.

²³ Siya na nan inpaw-itda ay solat ken daida,

“Naay di solatmi ay aapostolis, amam-a ya ib-ayo ay mamati ken Jesus id isna Jerusalem ken dakayo ay bebsatmi ay baken Judio id issa Antiokia ya isnan kailiili id Siria ya id Cilicia.

²⁴ Dinngemi ay mendodowa kayo gapo isnan insolon nan deeyda ay nagapo id isna ay inmey nangngawngaw isnan nemnemyo issa. Ngem baken kami is nangbaa ken daida. ²⁵ Isonga ninmiting kami isna et ninemnemi en gawis no piliyenmi nan ibaami ay makkey ken da Pablo yas Bernabe ay gayyem tako. ²⁶ Datona ay ipogaw et adida kawananan nan biyagda olay mateyda gapo isnan men-oblaanda ay pala ken Apo Jesu Kristo.

²⁷ Nan pinilimi ay makkey ken daida et da Judas ken Silas ta ibagada abes nan insolatmi ay naay. ²⁸ Nan kankanami isna et inaboloyan abes nan Ispirito Santo. Adimi layden ay paligaten dakayo ay mangipapati ay tongpalenyo nan ogalimi. Basta siya dana nan gawis ay maik-ikkan.

²⁹ Adiyoy is-isda nan naiboyag isnan sinang didios ya adiyoy is-isda nan basa ya adiyoy is-isda nan napalti no egay nakaan nan basa isnan napaltiyana. Adiyoy abes iseyseyep nan bakenyo asawa. Gawigawis no siya dana nan tongtongpalenyo. Kedeng di is laydenmi ay ibaga ken dakayo issa.” Siya di

nan insolatda. ³⁰ Idi nakasolatda dat komaan nan nangipaw-itanda isnan solat ay omey id Antiokia.

Idi inomdanda dadat ipadagop nan mamati ken Jesus dadat ited nan solat. ³¹ Basaenda pay dat gomasing nan nemnemda isnan gawis ay inbag-bagana. ³² Da Judas ken Silas et mamadton Apo Dios daida et adoado nan insolsoloda isonga pinmigma nan pammatida. ³³ Nakwas nan kaat ay agew dat palobwaten nan mamati ken Jesus da Judas. Kinwanida en, “Sapay koma ta bobowegen Apo Dios dakayo isnan omayanyo.” Dadat somagong id Jerusalem ay kad-an di nangbaa ken daida. ³⁴ (-) ³⁵ Ngem nataynan da Pablo ken Bernabe id Antiokia ay men-isolo ya mangibaga isnan maipanggep ken Jesus ya wada gedan nan iib-ada ay men-is-isolo.

Inlogin Da Pablo Ken Silas Ay Men-isolo Isnan Kailiili

³⁶ Nakwas nan kaat ay agew dat kanan Pablo ken Bernabe, “Enta pasyalen nan ib-ata ay mamati ken Jesus isnan kailiili ay inmay-ayanta ay nangibaga isnan maipanggep ken Jesus ta ilanta no kas-anoda.” ³⁷ Inyoog Bernabe ngem laydena ay makkey si Juan Marcos. ³⁸ Ngem kanan Pablo en olay adi makkey siya tay siya san linmayaw isdin kad-anda id Pamfilia et egayna itoloy ay mangbadang isnan oblada. ³⁹ Dadat menbinogtak et mensiyanda. Isonga inboweg Bernabe si Marcos et menloganda isnan bapor ay omey id Chipre. ⁴⁰ Ngem si Pablo et pinilina si Silas is kadwana. Dat ilowalowan nan mamati ken Jesus daida ta badangan Apo Dios daida isnan am-in ay

omayanda. Dadat omey. ⁴¹ Inmeyda isnan kailiili id Siria ya id Cilicia ta papigsaenda nan nemnem nan mamati ken Jesus isnan paggimgimonganda id isdi.

16

Si Timoteo Nan Nakiboweg Ken Da Pablo Yas Silas

¹ Inmeyda abes id Derbe ya id Listra. Dadat datngan si Timoteo ay esa ay mamati ken Jesus. Nan inana et Judio ay esa ay mamati abes ngem si amana et Griego. ² Dinayaw am-in nan mamati ken Jesus id Listra ya id Iconio si Timoteo. ³ Et layden Pablo ay makkey si Timoteo ken daida ngem gapo tay gintek am-in nan ipogaw ay baken Judio si amana isonga sinegyatana ay kaneg nan ogalin di Judio ta adi masaktan nan nemnem di ib-ada ay Judio isnan il-ili ay omayanda. ⁴ Isnan nangpasyalanda isnan kailiili isdi et inbagbagada san kinwanin nan aapostolis ya amam-a id Jerusalem ta siya di nan solotenda. ⁵ Isonga nan mamati ken Jesus isnan paggimgimonganda et pinmigma nan pammatida dapay inagew ay omad-adoda.

Iniitaw Pablo Nan iMacedonia Ay Menpakpakaasi

⁶ Nalpas di dadat idaan isnan il-ili id Frigia ya id Galacia tay inyadin nan Ispirito Santo nan omayanda id Asia ay mangibaga isnan maipanggep ken Jesus. ⁷ Idi inomdanda isnan pep-eng nan probinsiya id Misia dadat kanan en omeyda id Bitinia ngem kasin inyadin nan Ispiriton Jesus. ⁸ Isonga dinaanda id Misia et

inmeyda id Troas. ⁹ Nalabi dat ipaiitaw Apo Dios ken Pablo nan esay am-ama ay iMacedonia ay tomatakdeg ay menpakpakaasi ken siya ay mangwani en, “Omalika id isna Macedonia ta badangam dakami.” ¹⁰ Isonga dakamit mensagana ay omey id Macedonia tay gintekmi ay inayagan Apo Dios dakami ay mangibaga isnan maipanggep ken Jesus isnan ipogaw isdi. Et sak-en si Lucas ay nakkey gedan.

Mamati Si Lydia

¹¹ Ninlogan kami isnan bapor id Troas dakamit mendagas id Samotracia. Mawakgat pay dakamit omey id Neapolis. ¹² Nindessaag kami isdi dakamit mendaan ay omey isnan ili ay Filipos. Siya nan esay dakkel ay ili id Macedonia ay mentolayan nan iRoma. Nintee kami isdi is nadandan ay agew. ¹³ Isnan Sabado ay omil-illengan di Judio et tinaynanmi nan ili et inmey kami isnan benget di ginawang tay kananmi en waay siya nan madagopan nan ib-ami ay Judio ay menlowalo. Dakamit tomokdo et makitoya kami isnan inina ay nadagop isdi. ¹⁴ Wada nan esa ay in-ina ay kangadan is Lydia ay iTiatira ay men-ilaklako is nangina ay lopot ay men-gadangdang. Olay baken Judio siya ngem solsolotena nan ogalin di Judio ay mangpatpateg ken Apo Dios. Idi dinngena nan kankanan Pablo dat ipanemnem Apo Dios ken siya ta patiyena nan inbagana. ¹⁵ Dadat menpabonyag ay sinbaey. Danat kanan ken dakami, “Mo kananyo en tet-ewa ay mamatiyak ken Apo Jesus, omali kayo isnan baeymi ta makitee kayo.” Inpapatina isonga inmey kami.

Naibalod Da Pablo Id Filipos

¹⁶ Isnan esa ay agew, inmey kami isnan paglowalowan dat maisab-at nan babassang ay kinapet di anito. It-itdowan nan anito siya isonga ibagbagana nan awnit ommat isnan omali ay agew. Nan kabaa ken siya et adoado nan inalada ay lagbon san babassang tay lagbowen nan ipogaw siya no ibagana nan awnit ommat ken daida. ¹⁷ Dat omonod ken dakami ken Pablo ay mangibogbogaw en, “Nan naayda ay ipogaw et inbaan di kangatowan ay Dios daida. Ibagada nan masapol ay ikkanyo ta maisalakan kayo.” ¹⁸ Nadandan ay agew nan mang-ik-ikkanana isdi enggana ay naoma si Pablo tay agindadayaw nan anito ken Apo Dios. Isonga dat sagongen Pablo nan babassang et kanana isnan anito en, “Gapo isnan kabaelan nan ngadan Jesu Kristo et ibagak en taynam siya.” Dat tet-ewa komaan nan anito ay dagos. ¹⁹ Idi gintek nan kabaa ken siya ay maid kasinda omalaan is siping dadat depapen da Pablo ken Silas dadat goyoden daida ay mangyey isnan kad-an di mentolay isnan malkitan. ²⁰ Dadat pabasolen daida isnan mentolay ay tinodingan nan iRoma ay mangwani en, “Datona ay Judio et ap-aposenda nan ili tako. ²¹ Tay adi mabalin ay soloten tako ay iRoma nan linteg ay isolsoloda.” ²² Dat nan kaipoipogaw abes et sapsapeenda da Pablo. Dat bisngaten nan mentoltolay nan badon da Pablo ay mangkaan dadat ipabaig daida. ²³ Nakwas ay nabaibaigda dadat ibalod daida. Dadat ibilin isnan gowaldiya ta bantayana daida ay gawis. ²⁴ Idi dinngen nan

gowaldiya nan kinwanida danat ipa-ey daida isnan kowalto isnan dogon nan pagbalodan danat ippey nan sikida isnan nalolokawan ay kaiw ay pag-ipitan.

Nan Namatiyan Nan Gowaldiya

²⁵ Tengan di labi pay dat menlol-owalo ya menkankanta da Pablo ken Silas ay mangdayaw ken Apo Dios dapay dedengngen nan ib-ada ay balod. ²⁶ Dat kayanegyeg nan batawa is napigsa et naiwedwed am-in nan pagbalodan. Dat aped matokaban am-in nan segpan ya aped makaan nan kawal ay naitaked isnan kabalobalod. ²⁷ Binmangon nan gowaldiya et inilana ay natotokaban nan en-eneb isonga inasotna nan gamigna ay mangpatey isnan awakna tay kanana en waay linmayaw am-in nan balod. ²⁸ Ngem ninbogaw si Pablo ay mangwani en, “Adim ikkan sa. Wada kami isna am-in.” ²⁹ Dat ibagan nan gowaldiya ta waday mangyey is silaw. Dat menkakamo ay songgep et omey menpalintomeng ay aped menpaypayegpeg isnan sag-en da Pablo ken Silas. ³⁰ Danat pabal-en daida et sootena en, “Apo, sino nan masapol ay ikkak tapno maisalakanak ay maitapi ken Apo Dios?” ³¹ “Masapol ay patiyem si Apo Jesu Kristo ta maitapika ya nan pamilyam ken Apo Dios,” kinwanin Pablo. ³² Dat itdowan da Pablo daida am-in ay sinbaey isnan kankanan Apo Dios. ³³ Daan pay ay tengan di labi dat ayagan nan gowaldiya daida et owasana nan sogatda isnan nangbaiganda ken daida dadapay menpabonyag am-in ay sinbaey. ³⁴ Danat ayagan da Pablo ken Silas isnan baeyda

ta pakanena daida. Et men-gasingda am-in ay sinbaey tay ninbalinda is mamati ken Apo Dios.

³⁵ Mawakgat pay dat ibaan nan mentolay nan polis ta ipalobosda da Pablo. ³⁶ Dat ibagan san gowaldiya ken Pablo en, “Kanan nan mentolay en maipalobos kayo ken Silas. Isonga enkayo ya sapay koma ta badangan Apo Dios dakayo.” ³⁷ Ngem kinwanin Pablo isnan polis en, “Adi, tay apedda inpasaplit ya inpabalod dakami dadapay egay nangsomalya on-ona ta getkenda no tet-ewa ay waday basolmi. Dapay paliso nan kalebbenganmi isnan iRoma. Ayke mabalin ay igagoda nan inikkanda ken dakami ay mangwani en aped kami igiginek ay komaan? Gag-awis no daida ay mismo nan omali ay mangipalobos ken dakami.” ³⁸ Dat ibagan nan polis nan kinwanin Pablo isnan mentolay. Et inmegyatda isnan nangdengnganda ay iRoma gedan da Pablo. ³⁹ Isonga inmeyda isnan pagbalodan ta menpakawanda esadapay ipango daida ay komaan isnan pagbalodan dadapay kanan no mabalin ta komaanda isnan ili. ⁴⁰ Isonga kinmaan da Pablo ken Silas isnan pagbalodan et omeyda isnan baey Lydia. Nakidagopda isnan ib-ada ay mamati ken Jesus et insolowanda daida ta pomigsa kayet nan pammatida. Dadat komaan.

17

Id Tesalonica

¹ Linaosan da Pablo ken Silas id Amfipolis ya id Apolonia dadat omdan id Tesalonica et wada isdi nan sinagoga ay madagdagopan di Judio. ² Tolo ay Sabado ay in-inmey si Pablo isnan sinagoga ay

men-isolo isnan kalin Apo Dios. Tay nan ogalin Pablo no omey isnan teken ay ili et nan sinagoga nan omayana on-ona ay men-isolowan. ³ Nan insolsolona et nan naisolat ay kankanan Apo Dios ay masapol ay matey si Kristo dat kasin matago. Danat kanan, “Si Jesus ay ibagbagak ken dakayo et siya nan inbaan Apo Dios ay makwani en Kristo.” ⁴ Wadada nan Judio ay mamati et naitapida ken da Pablo yas Silas. Adoado abes nan mamati ay baken Judio ay nangsolsolot isnan ogalin di Judio ya nan inin-a ay wada nan kalebbenganda. ⁵ Ngem omapal nan Judio dadat dagopen nan mamakedse ay ipogaw ya nan menbaybayngodaw ta menngalawngawda enggana ay magolo am-in nan omili. Dadat ipapati ay songgep isnan baey Jason ay esay mamati tay siya nan mentetean da Pablo. Tay laydenda ay pabal-en daida ta ilan nan kaipoipogaw. ⁶ Ngem egayda makadateng isonga ginoyodda da Jason ya nan ib-ana ay mamati ken Jesus dadat iyey daida isnan mentolay. Dadat pabasolen daida ay mangwani en, “Wada nan ipogaw ay manggolgolo isnan kailili et naay inmalida abes isna. ⁷ Dat si Jason ay naay et palanglang-ayena daida. Et am-in nan mangpati ken daida et adida patiyen nan linteg Ali Cesar dadapay kanan en wada nan teken ay ali ay kangadan is Jesus.” ⁸ Idi dinngen nan mentolay ya nan kaipoipogaw nan kinwanida dadat makaliget. ⁹ Dadat moltaen da Jason ya nan ib-ana esadapay ipalobos daida.

¹⁰ Nalabi dat palobwaten nan mamati ken Jesus da Pablo ken Silas ta omeyda id Berea. Idi inomdanda isdi dadat omey isnan sinagoga ay

madagdagopan nan ib-ada ay Judio. ¹¹ Nan Judio id Berea et gag-awis nan nemnemda mo nan Judio id Tesalonica tay laylaydenda ay mangdengdenge isnan kankanan Apo Dios. Inagew ay basbasaenda nan naisolat ay liblon Apo Dios ta ilanda no tet-ewa nan isolsolon da Pablo. ¹² Isonga adoado nan mamati ken Jesus. Adoado abes nan wada nan kalebbenganda ay inin-a ya nan amama ay baken Judio ay mamati. ¹³ Ngem idi gintek nan Judio id Tesalonica ay inmey da Pablo id Berea ay mangisolo isnan maipanggep ken Jesus dadat omonod. Dadat omawis is ipogaw ta amisenda da Pablo. ¹⁴ Isonga nan mamati ken Jesus et inpalobwatda ay dagos si Pablo ta omey isnan ili isnan benget nan baybay ngem nataynan da Silas ken Timoteo id Berea. ¹⁵ Nan nangipango ken Pablo et nakkeyda enggana id Atenas. Dadat somaa id Berea et ibagada ken da Silas yas Timoteo nan kinwanin Pablo ta ikakamoda ay omey mangdateng ken siya.

Id Atenas

¹⁶ Nan kad-an Pablo id Atenas ay mangses-eed ken da Silas et inilana nan adoado ay tinagtago ay sinang didios di ipogaw id isdi et palalo nan sakit nan nemnemna. ¹⁷ Isonga nakitoytoya isnan Judio ya nan baken Judio ay mangdayaw ken Apo Dios isnan sinagoga. Winakgat abes ay omey isnan malkitan ay makitotya isnan madagdagop isdi. ¹⁸ Dat wada nan omey ay makisongbat ken Pablo. Daida nan mangsolsolot isnan insolon din si Epicureo ya din si Estoicio. Wada ken daida nan mangwani en, “Ngan nan kankanan

nan naay ay aped menkalkali is maid paayna?” Kanan abes nan tap-ina en, “Waay nan teken ay dios nan isolsolona.” Kananda di tay insolon Pablo nan maipanggep ken Jesus ya nan kasin matagowan di ipogaw. ¹⁹ Dadat ayagan siya et eyeyda isnan bilig ay kananda en Areopago ay pag-ag-aggongan di amam-a et kananda en, “Mo mabalin ta ipagtekmo ken dakami nan naay balo ay isolsolom. ²⁰ Nasdaaw kami isnan isolsolom tay teken. Ket no mabalin laydenmi ay getken nan kayat ay kanan nan kankanam.” ²¹ Siya di nan kinwanida tay am-in nan omili id Atenas olay nan nagapo isnan teken ay ili ay nakiili id isdi et iyaagewda ay mangibagbaga wenna mangdengdenge isnan balo ay solsolo.

²² Dat tomakdeg si Pablo isnan sasagangen nan ipogaw id isdi Areopago et kanana en, “Dakayo ay iyAtenas, inilak ay pilmi nan mangnemnemnemanayo isnan diosyo ²³ tay pinasyalko nan iliyo et inilak nan adoado ay mangdaydayawanyo isnan kadiodiosyo et wada abes nan esa ay inilak ay naisolatan nan kali ay mangwani en, ‘Siya na nan mangdaydayawanmi isnan dios ay adimi getken.’ Nan Dios ay dayawenyo ay adiyoy getken et siya nan ipagtekko ken dakayo id wani. ²⁴ Et siya si Apo Dios ay nangboliw isnan batawa ya nan am-in ay mentetee. Et baken isnan sinang bab-ae ay sinapon di ipogaw is menteteeana tay siya nan Apo isnan am-in, nan daya ya nan batawa. ²⁵ Et maid masapolna is mabalin is ibadang tako ay ipogaw ken siya tay siya nan mangiyal-ali isnan biyag tako ya am-iam-in ay masapol tako. ²⁶ Es-esang nan ipogaw ay binoliw Apo Dios isdin damo

et siya nan poon nan kaipoipogaw isnan am-in ay kailili isnan batawa. Enggana id kasikasin et pinilin Apo Dios nan timpon nan menlebbengan nan nateketeken ay ipogaw ya nan il-ili ay awnitda mentean. ²⁷ Inikkana di tasiyay nem-nemnemenda siya koma ta moke siya di nan mangtekanda ken siya tay baken met ad-addawi ken datako. ²⁸ Kaneg nan esay nangwani en,

‘Si Apo Dios nan nangiyali isnan biyag ken datako. Siya abes nan nangiyali isnan nemnem tako ya wawawawada siya ken datako isnan am-in ay ik-ikkan tako.’

Wada din nakaadal ay ib-ayo abes ay nangwani en,

‘Si Apo Dios nan kaanak ken datako.’

²⁹ Isonga kanak en nan anak et awatenda nan kaanak ken daida. No datako nan anak Apo Dios et adi kabalin ay kanan tako en balitok wenno bato si Apo Dios ay sinapon di nalaing ay ipogaw is tinagtago. ³⁰ Id kasin inan-anosan Apo Dios nan inik-ikkan din ipogaw ay egayna dosdosaen daida tay egayda getken siya. Ngem id wani et inbilina ay masapol ay dokogan am-in nan ipogaw nan ngawi ay ik-ikkanda. ³¹ Tay epdas ninemnem Apo Dios nan agew ay mangbanagana isnan kaipoipogaw ta ibagana nan maitapi ken siya ya nan adi. Inpagtekna ay si Jesus nan pinilina ay mang-ikkan is dana tay tinagona kasin siya. Si Apo Dios nan mangtek isnan timpo ay mangbanagana isnan kaipoipogaw et nan ikkana ay mangbanag et gawigawis.” ³² Idi dinngeda nan nangwaniyan Pablo en wada nan kasin matago ay ipogaw et nin-ammeng nan tap-ina. Ngem nan

tap-ina et kinwanida en, “Laydenmi ay dengn-
gen nan kankanam is mamingsan kasin.” ³³ Dat
taynan Pablo daida. ³⁴ Wadada nan naitapi ken
Pablo ay mamati ken Jesus. Nan esa et si Dionisio
ay esay am-ama ay makipangbon isnan obong
di Areopago. Si Damaris ay in-ina nan esa ya
wadada abes nan tap-ina.

18

Nan Mamati Id Corinto

¹ Nakwas di dat komaan si Pablo id Atenas et
omey id Corinto. ² Dinatngana isdi da Akila ken
Priscila ay sin-asawa ay iPonto. Judio datona et
kadatdatengda ay nagapo id Italia tay inpakaan
Ali Claudio am-in nan Judio id Roma ay dakkel ay
ili id Italia. Inmey si Pablo ay mang-ila ken daida.
³ Dat makitetee ken daida tay kanegna daida
ay mensapsapo is lalat ay baey isonga nakiob-
obla ken daida. ⁴ Sinabado ay ome y si Pablo
ay mangiyis-ispikal isnan maipanggep ken Jesus
isnan sinagoga ta mamati koma nan Judio ya nan
baken Judio.

⁵ Idi inomdan da Silas ken Timoteo ay na-
gapo id Macedonia daida nan makiobla dapay
eesten Pablo ay mangibagbaga ay inagew isnan
maipanggep ken Jesus isnan Judio. Ibagbagana
en tet-ewa ay si Jesus nan makwani en Kristo
ay inbaan Apo Dios ay mentoltolay. ⁶ Ngem in-
aposda ya inoyawda siya isonga inyagyag Pablo
nan badona ta ipagtekna ay adina kasin isol-
solowan daida. Kinwanina en, “Kigad kayo is
ik-ikkanyo no madosa kayo tay id wani et maid
bibiyangko ken dakayo. Isonga taynak dakayo ta

omeyak ay mangisolo isnan baken Judio.” ⁷ Dat komaan et egay kasin men-isolo isnan sinagoga ngem inmey isnan baey Tito Justo ay baken Judio ngem si Apo Dios nan daydayawena. Nan baeyna et naisasag-en isnan sinagoga. ⁸ Ngem si Crispo ay apon di sinagoga ya nan pamilyana et mamatida ken Jesus. Adoado abes nan iCorinto ay mamati isnan nangdengnganda isnan kinwanin Pablo dadat menpabonyag. ⁹⁻¹⁰ Isnan esay labi et ninpaitaw si Apo Dios ken Pablo ay mangwani, “Adika omegyat isnan ipogaw id isna tay adi mabalin ay aamisen daka tay wadaak ken sik-a. Isonga itoltoloymo ay men-isolo tay adoado pay laeng nan egay mamati ay laydek ay maitapi ken saken.” ¹¹ Isonga nintetee si Pablo isdi is esay tew-en ya kagedwa ay mangisolsolo isnan kankanan Apo Dios.

¹² Idi men-gobilnadol si Galion id Acaya dat makitoya nan Judio ay adi mamati et eyeyda si Pablo ay mangidalom isnan gobilnadol. ¹³ Kananda en, “Nan naay am-ama et aw-awisena nan ipogaw ta teken nan ikkanda ay mangdayaw ken Apo Dios ay bakenmi linteg.” ¹⁴ Kanan Pablo ta komali dat kanan Gobilnadol Galion isnan Judio, “No waday inikkan tosa is ngawi et masapol ay dengek nan ibagayo. ¹⁵ Ngem gapo tay maipanggep isnan ogaliyo ya nan mentontonanyo isnan agiyo ya nan lintegyo nan lililiyenyoy et adiyak layden ay mangdedenge is dasa. Isonga kigad kayo ay mangnemnem is ikkanyo.” ¹⁶ Danat ipakaan daida isnan kad-ana isdi. ¹⁷ Dat ikawen nan kaipoipogaw si Sostenes ay ap-apon nan sinagogan di Judio dadat baigen

isnan pantew nan mentetean nan gobilnadol. Ngem olay inilan Gobilnadol Galion nan ik-ikkanda et binaybay-ana daida.

Sinmagong Si Pablo Id Antiokia

¹⁸ Nabayag pay laeng si Pablo id Corinto danat taynan nan ib-ana ay mamati ken Jesus. Nakkey da Akila ken Priscila ken siya. Idi inomdanda id Cencrea dat menpaapolog si Pablo tay siya nan ogalida ta getken nan ib-ana ay wada nan insapatana ken Apo Dios. Dadat menlogan isnan bapor et omeyda id Siria. ¹⁹⁻²¹ Idi inomdanda id Efeso dat songgep si Pablo isnan sinagoga ay madagdagopan di ib-ada ay Judio ay makitoya ken daida. Laydenda ay makitetee siya ken daida ngem adina layden. Ngem isnan kinmaanana et inbagana ken daida en, “No layden Apo Dios, awnitak kasin omali.” Danat taynan da Akila ay sin-asawa et menlogan isnan bapor ay omey id Siria. ²² Nindessaag id Cesarea ay esay ili id Siria dat omey id Jerusalem ay mang-ila isnan mamati ken Jesus isnan paggingimonganda isdi esapay omey id Antiokia id Siria. ²³ Nabayag isdi esapay kasin komaan et pasyalena am-in nan il-ili id Galacia ya id Frigia et men-is-isolo isnan mamati ken Jesus ta pomigpigsisa nan pammatida.

Nan Nin-isolowan Apolos Id Efeso Ya Id Corinto

²⁴ Daan si Pablo id Galacia ya id Frigia dat wada nan esa ay Judio ay iyAlejandria ay inmey id Efeso. Nan ngadana et Apolos. Nalaing siya ay men-isolo et adoado nan getkena maipanggep isnan kalin Apo Dios ay naisolat id kasikasin. ²⁵ Et wada din nangisolo ken siya maipanggep ken Apo Jesus

ngem kedeng nan inbagan Juan ay din menbon-bonyag is insolona. Nagaget si Apolos ay menisolo isnan maipanggep ken Jesus ngem adina getken am-in. ²⁶ Idi tinmoled si Apolos ay menisolo isnan sinagoga et siya di nan nangdengngan da Akila ken Priscila ken siya. Dadat ayagan ay makkey is baeyda et isoloda nan egayna getken maipanggep ken Jesus ya nan inik-ikkana. ²⁷ Dat layden Apolos ay omey menisolo isnan probinsiya id Acaya. Isonga ninsolat nan ib-ana id Efeso isnan mamati ken Jesus id Acaya ta sangailiyenda siya ay gawis. Idi inomdan isdi et adoado nan badangna isnan ipogaw ay mamati gapo isnan nangipailaan Apo Dios isnan layad ya anosna ken daida. ²⁸ Nalaing siya ay makisongsongbat isnan Judio ay mang-ap-apos ken siya isonga inabakna daida tay inpailana nan wada isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangpaneknek ay si Jesus nan Kristo ay inbaan Apo Dios ay mangisalakan isnan kaipoipogaw.

19

Kinapet Nan Ispirito Santo Nan Ipogaw Ay iyEfeso

¹ Daan si Apolos id Corinto ay esay ili id Acaya dat omey si Pablo id Efeso et indaana isnan bilbilig ay magapo id Frigia. Idi inomdan id Efeso dat wada nan dinatngana ay mamati. ² Danat sooten ken daida en, “Ay kinapet nan Ispirito Santo dakayo isnan namatiyanyo?” “Egay,” kinwanida. “Maid getkenmi isnan kanam en Ispirito Santo.” ³ Dat kanan Pablo kasin, “Sino nan kaneg din

ninpabonyaganyo?” “Kaneg din inikkan Juan ay ninbonyag nan ninpabonyaganmi,” kinwanida. ⁴ Dat kanan Pablo, “Nan insolon Juan isdin ninbonyagana et inbagana isnan ipogaw ta menpabonyagda ay mangipaila ay ibabawida nan basbasolda. Ngem inbagana abes en masapol ay patiyen nan ipogaw nan maisokat ken siya ay si Jesus.” ⁵ Idi dinngeda di dadat mamati ken Jesus dadat kasin menpabonyag ngem nan naikadwa ay ninpabonyaganda et gapo isnan pammatida ken Jesus. ⁶ Idi inpatang Pablo nan ledengna ken daida dat kapten nan Ispirito Santo daida et komalida is nateketeken ay kali ay mangibaga isnan inpagtek Apo Dios ken daida. ⁷ Nan kabibilangda et waay simpoo ya dowa.

Nan Kad-an Pablo Id Efeso

⁸ Tolo ay bowan nan nin-isolowan Pablo isnan sinagoga ay madagdagopan nan ib-ana ay Judio id Efeso. Intoledna ay mangisolo isnan maipanggep isnan mentolayan Apo Dios tasiyay maawisda ta patiyenda gedan si Jesus. ⁹ Ngem wada nan makedse ay ipogaw ay mang-adi ay mamati et oyawenda nan ibagbagan Pablo maipanggep ken Jesus isnan kad-an nan nadagop ay ipogaw. Isonga tinaynan Pablo daida dat makkey ken siya nan mamati ken Jesus. Inmeyda isnan oskilaan Tirano. Dat inagew ay men-isolsolo si Pablo isdi. ¹⁰ Doway tew-en nan nin-isolsolowana isdi isonga am-in nan ipogaw id Asia ay Judio ya nan baken Judio et dinngeda nan maipanggep ken Apo Jesus.

¹¹ Si Pablo et adoado nan inpaikkan Apo Dios ken siya ay maid nakail-ila is kanegna. ¹² Tay

olay nan panyo wenno galot ay kapposena dat maiyey isnan masaksakit ya nan kinapet di anito et gomawisda ya taynan nan anito daida. ¹³ Ngem wada nan Judio ay mensip-ok ay om-omey ay mangipagawis isnan kinapet di anito. Dadat padasen ay mang-osal isnan ngadan Apo Jesus ay mangwani en, “Sik-a ay anito, komaanka id wani tay si Jesus ay insolon Pablo nan mangipakaan ken sik-a.” Siya di nan kinwanida isnan anito. ¹⁴ Nan tap-in nan nang-ikkan isdi et nan pito ay anak Sceva ay esa isnan menkangangato ay padin di Judio. ¹⁵ Ngem sinongbatan nan anito daida ay mangwani en, “Getkek da Jesus ken Pablo et omegyatak ken daida. Ngem dakayo et adiyak getken dakayo.” ¹⁶ Dat nan ipogaw ay kinapet nan anito et dinpapna daida et gapo isnan pigsan nan anito et inabakna daida am-in dadat lomayaw ay menlalabos ya nakiblakibladan. ¹⁷ Idi dinngen nan Judio ya nan baken Judio ay mentetee id Efeso dadat omegyatak isnan kabaelan Apo Dios dapay omam-amed nan kinapateg nan ngadan Apo Jesus. ¹⁸ Dat wada nan namati ken Jesus ay mensip-ok id kasin ay omey ken Pablo ta ipagtekda nan inik-ikkanda esadapay mamati. ¹⁹ Isonga adoado nan nangibala isnan inos-osalda ay mensip-ok ya mensapsapo. Dadat dagopen am-in et iilaen nan kaipoipogaw nan nangpoowanda. Nan banol nan deeyda et omey is limampoo ay libo. ²⁰ Isonga naiwalagawag nan maipanggep ken Jesus et inmadado nan mamati ken siya.

Nan Menbesa Ay iyEfeso Et Menngalawngawda

²¹ Idi nakwas di dat nemnemen Pablo ay omey isnan probinsiya id Macedonia ya id Acaya esapay omey id Jerusalem. Kanana abes en masapol ay omey id Roma. ²² Isonga inbaana onona nan dowaya ay kabadangna ay da Timoteo ken Erasto ay omey id Macedonia. Dapay matayan si Pablo isnan probinsiya id Asia ay kadan nan ili ay Efeso et mentee isdi is sinawyan. ²³ Isnan kawad-ana isdi et siya di nan ninlogiyan nan nin-golowan nan kaipoipogaw maipanggep isnan mamati ken Jesus. Siya na nan inommat. ²⁴ Wada nan am-ama ay kangadan is Demetrio ay nalaing ay menbesa is balitok. Adoado nan menoblaena ay mensapsapo is sinang sisimbaan nan diosda ay babai ay nginadnanda is Artemis. Ilaklakoda nan sinang sisimbaan ay deey et dakkal abes nan galansiyada. ²⁵ Isonga menpamiting si Demetrio isnan menoboblaena ya nan am-in ay ib-ana ay menbesbesa et kanana en, “Dakayo ay kakadwak, getkenyo ay nan obla tako ay besa nan menkatagowan tako. ²⁶ Ilaen tako ya dengngan tako abes ay adoado nan mamati isnan isolsolon Pablo id isna Efeso ya gistay am-iam-in nan kailiili isnan probinsiya id Asia. Et awisena daida ta dokoganda si Artemis tay kanana en baken tet-ewa ay dios nan aped sinapon nan ipogaw. ²⁷ Naligat na tay awnit maid mangpaay isnan sapowen tako ay menbesbesa. No ipalobos tako nan ik-ikkan Pablo et baken kedkedeng nan obla tako is adida paayen nodi awnitda kanan abes en maid bilang nan simbaan nan kangatowan ay dios tako ay si Artemis ya mamaid nan panangdayawda ken Artemis dapay siya nan dios

nan kaipoipogaw isnan probinsiya id Asia ya nan kailiili isnan batawa.” Siya di nan kinwanin Demetrio.

²⁸ Idi dinngen nan menbesbesa nan kinwanina dadat makaliget dadat kasibobogaw ay mangwani en, “Madaydayaw si Artemis ay dios id Efeso.” ²⁹ Isonga nagolo am-in nan omili dadat asitatagtag ay omey isnan kadagdagopan di ipogaw dadat depapen da Gayo ken Aristarco ay iMacedonia ay boweg Pablo isnan inmayanda id Efeso. Dadat goyoden daida ay mangyey isnan madagdagopan nan kaipoipogaw. ³⁰ Si Pablo abes et kanana en ta omey isnan madagdagopan nan kaipoipogaw ngem nan mamati ken Jesus et egayda inpalobos. ³¹ Olay nan gagayyem Pablo ay menlelebbeng isnan probinsiya et inbaada nan omey mangibaga ken Pablo ta adi menpail-ila koma isnan madagdagopanda. ³² Nan ipogaw isnan madagdagopanda pay et wasdin menbogbogaw is teken tay adi men-iso nan nemnemda tay nan kaadowan ken daida et egayda getken nan poon nan nadagopanda. ³³ Dat ipatakdeg nan Judio nan ib-ada ay si Alejandro isnan kad-an nan kaipoipogaw ta iyispikalna koma nan om-ommat. Isonga tinmakdeg si Alejandro et pinadasna ay mangipaginek isnan ipogaw ta kaliyana daida. ³⁴ Ngem inmatonanda ay Judio siya dadat eesangen nan ibogbogawda is nganngani ay doway olas ay mangmangmangwani en, “Madaydayaw si Artemis ay dios id Efeso.” ³⁵ Ngem nan esay nangato ay ipogaw isnan ili et inpaginekna daida danat kanan ken daida, “Dakayo ay kailiyak ay iyEfeso, ayke maid mangtek ay datako nan mang-

banbantay isnan simbaan nan madaydayaw ay dios tako ay si Artemis ya nan tinagtago ay bato ay nagapo id daya id kasin? ³⁶ Maid mabalin is mangwani en baken tet-ewa na isonga masapol ay igiginekyo ay adi kayo kaneg matawtawaw. ³⁷ Nan ipogaw ay inyaliyo isna et maid inakewda isnan simbaan tako ya egayda oyawen nan dios tako. ³⁸ Isonga no wada nan ipogaw ay idalom da Demetrio ya nan ib-ana et wada nan howis isnan opisinada ya olay nan menlelebbeng isnan probinsiya et wadada abes. Isonga idalomda koma ken daida esapay songbatan abes nan idalomda. ³⁹ No waday tap-in di laydenyo is maibaga et totyaen tako isnan osto ay miting tako. ⁴⁰ Tay gapo isnan inikkanyo id wani mabalin ay maidalom tako isnan apo tako id Roma et sino ngen nan isongbat tako tay maid osto is ninpoo-nan nan nin-golowanyo.” ⁴¹ Kinwanina di danat kanan en mabokada.

20

Nan Sinmagongan Da Pablo Isnan Il-ili Ay Pinaspasyalda

¹ Idi nakwas nan nin-golowan nan menbesbesa dat ayagan Pablo nan mamati ken Jesus ay mangipagaget ken daida isnan pammatida esanapay taynan daida ay omey id Macedonia. ² Isnan nangpaspasyalana isnan kailiili id isdi ay men-isolo isnan mamati ken Jesus et ginmasingda dat omey id Acaya. ³ Tolo ay bowan nan nintetean id isdi danat kanan en menlogan isnan bapor ta omey koma isnan probinsiya id Siria ngem dat maipagtek nan kanan nan Judio ay adi mamati

ken Jesus en pateyenda siya. Isonga ninemnemna ay kasin idaan id Macedonia. ⁴⁻⁵ Idi inomdan kami id Filipos dat omon-ona nan ib-ami ay menlogan isnan bapor ay omey mangseed ken dakami id Troas. Daida da Sopatro ay anak Pirro ay iBerea ken Aristarco yas Segundo ay iTesalonica yas Gayo ay iDerbe yas Timoteo ya da Tikico ken Trofimo ay iyAsia. ⁶ Idi nakwas nan fiesta ay nangananda isnan tinapay ay egay kabobodan dakamit menlogan isnan bapor. Sak-en si Lucas ay nakkey abes. Inmey nan limay agew esamipay datngan nan ib-ami id Troas. Et nakadomingomi isdi.

Nan Natekdagan Eutico Id Troas

⁷ Isnan Domingo et nadagop kami am-in ay mamati ken Jesus ta kanenmi nan tinapay ay mangnemnemanmi isnan nateyan Jesus. Dat men-isolo si Pablo enggana isnan tangan di labi tay kanana en komaan isnan kawakgatana. ⁸ Adoado nan silaw isnan kowalto id ngato ay ninteteanmi. ⁹ Nan esa ay baballo ay si Eutico et intotokdona isnan tawa. Idi nabayag ay ninkalkali si Pablo dat mentomtom-e si Eutico dat maseyep isonga natekdag ay nagapo isnan maikatlo ay galadon nan baey. Idi enda bangonen dat obpay natey et. ¹⁰ Ngem linmayog abes si Pablo et enna gen-an danat kanan, “Adi kayo madanagan tay natago kasin.” ¹¹ Dat kasin tomikid si Pablo dakamit mangan isnan tinapay ay mangnemnemanmi isnan nateyan Jesus. Dat kasin makikalkali si Pablo engganay mawakgat dat komaan. ¹² San baballo pay et inyeyda

isnan baeyda dadat men-galalasing tay daan ay matatago.

Nan Inmayan Pablo Id Mileto

¹³ Ngem isnan komaananmi et inbilin Pablo ay menlogan kami isnan bapor ay omey id Asson dapay ta mendad-aan siya ay omey isdi esamipay dag-osen siya. ¹⁴ Idi ninsab-at kami id Asson dat makilogan ken dakami et omey kami am-in id Mitilene. ¹⁵ Napseng dakamit kasin menlobwat et linaosanmi id Chio. Napseng abes dakamit domag-os id Samos. Kasin mawakgat pay dakamit idadawes ay omey id Mileto ¹⁶ tay kananmi en adi kami domag-os id Efeso tay adi layden Pablo ay mabayag kami id Asia tay menkakamo siya ay omdan id Jerusalem esapay omdan nan fiesta ay Pentecostes no mabalin.

Nan Inbagan Pablo Isnan Amam-an Di Mamati Ken Jesus Id Efeso

¹⁷ Isonga isnan kad-anmi id Mileto et inbaan Pablo nan omey id Efeso ay mang-ayag isnan mangipangpango isnan mamati ken Jesus id isdi. ¹⁸ Idi inmalida danat kanan ken daida en, “Dakayo ay amam-a, getkenyo am-in nan inik-ikkak isnan nakiteteak ken dakayo isnan probinsiyayo id isna Asia enggana isdin damo ay inmaliyak. ¹⁹ Tinongpalko am-in nan inbagan Apo Jesus ken sak-en. Egayak aped ninpapangato. Getkenyo abes ay no mamingsan et mensakit nan nemnemko gapo isnan inik-ikkan nan ib-ak ay Judio ay nangpalpaligat ken sak-en ay mangpatey koma ngem itoltoloyko kayet nan oblak. ²⁰ Getkenyo abes ay maid egayak

inbagbaga is men-gawisanyo isdin nin-it-itdowak ken dakayo isnan madagdagopanyo ya isnan bab-aeyyo. ²¹ Getkenyo abes ay insetko ay mangibagbaga isnan ib-ak ay Judio ya nan baken Judio ay masapol ay dokoganda nan basolda ta patpatiyenda si Apo Dios ya mamatida ken Apo Jesus. ²² Isonga id wani omeyak id Jerusalem tay siya nan inbagan nan Ispirito Santo ken sak-en. Et adiyak getken am-in nan awnit ommat ken sak-en id isdi. ²³ Ngem inpagtek nan Ispirito Santo ken sak-en isnan kailili ay linal-aosanmi ay awnitak maibalod ya mapaligatan id Jerusalem. ²⁴ Ngem napatpateg nan bilin Apo Jesus is ikkak mo nan awakko isonga kedeng nan mangkewasak isnan inpaoblan Apo Jesus ken sak-en is nemnemnemek. Et siya nan mangibagbagaak isnan gawis ay damag ay mangipagpagtek isnan dakkal ay badang Apo Dios isnan ipogaw. ²⁵ Inbagbagak ken dakayo nan maipanggep isnan mentolayan Apo Dios ay maid patenggana. Ngem menlogi id wani et getkek ay adi kayo kasin il-ilaen sak-en. ²⁶ Isonga ibagak ken dakayo en no waday awnit madosa isnan impilno et adi kabalin ay omipabasol kayo ²⁷ tay maid egayak inbaga isnan layden Apo Dios ay maipagtek ken dakayo. ²⁸ Isonga dakayo ay amam-a, pagawisenyo koma nan nemnemyo dayot abes banbantayan ay gawis nan ipogaw ay inted nan Ispirito Santo ay biyangyo tapno solsolotenda si Kristo ay osto. Isolowanyo ay gawis nan mamati ken Jesus tay nan nang-itedana isnan awakna ay matey

nan insakbotna ken datako. ²⁹ Getkek ay no komaanak et awnit omali nan men-isolo isnan baken tet-ewa ay kanegda atap ay animal ay mangpatey isnan talaken. Kanak di tay laydenda ay madadael nan pammatin nan ipogaw Apo Dios ay banbantayanyo. ³⁰ Olay ken dakayo ay mamati et wada nan maitatapi ken dakayo ay awnit men-isolo isnan baken tet-ewa ta awisenda nan mamati ken Jesus ta daida nan patiyenda. ³¹ Isonga makailanyo. Nemnemenyo ta toladenyo nan inik-ikkak isnan toloy tew-en ay nakiteteak ken dakayo ay egayak somalsaldeng ay men-isolo ken dakayo ay olay no mamingsan et meng-agaak gapo isnan dakkal ay seg-angko ken dakayo. ³² Id wani italekko dakayo ken Apo Dios ya isnan mait-itdo maipanggep isnan pilmi ay badangna ken datako. Tay nan mait-itdo ay naay et kabaelana ay mangipapigsa isnan pammati tako ya mang-ited isnan gawis ay it-ited Apo Dios isnan ipogawna. ³³ Sak-en pay et egayak ninkedkedaw is sipingyo wenna badoyo. ³⁴ Tay getkenyo ay kigadak ay nin-ob-obla is ninkatagok ya nan ninkatagon nan iib-ak. ³⁵ Tay siya di gedan nan inpail-ilak ken dakayo et gawis no men-obla tako ta waday ibadang tako isnan makasapol tay nenemnemek nan kinwanin Apo Jesus en, 'Amamed nan gasing nan men-ited ay mangbadang isnan makasapol mo nan gasing nan maagtan.' "

³⁶ Idi nakakali si Pablo dadat menpalintomeng am-in ay menlowalo. ³⁷ Dadat men-aga ay mangikawe koma ken siya tay adida layden ay komaan siya. ³⁸ Tay pilmi ay menseseg-angda gapo isnan nangdenganda ay adida kasin esa

men-in-inila. Dadat ipango siya enggana isnan bapor.

21

Nan Inmayan Pablo Id Jerusalem

¹ Dakami ken da Pablo et idi kasin kami ninlogan ay mangtaynan ken daida et indadawesmi id Coos. Isnan napsengana inmey kami id Rodas. Idi napseng abes dat id Patara. ² Et dinatnganmi isdi nan esay bapor ay omey id Fenicia. Dat siya nan ninlogananmi. ³ Isnan omay-ayanmi et linaosanmi id Chipre isnan makanigidmi. Damit indadawes id Tiro ay esay ili isnan probinsiya id Siria dakamit mendessaag tay siya nan nangi-padessaaganda isnan kalga. ⁴ Dinatnganmi nan mamati ken Jesus et nakadomingomi ay nakitete ken daida. Dadat ibaga ken Pablo ta adi omey id Jerusalem tay inpagtek nan Ispirito Santo ken daida en awnit mapaligatan id isdi. ⁵ Ngem idi nakwas nan ninteteanmi id isdi dakamit omey kayet. Dadat masinbabaey ay mangipango ken dakami enggana isnan baybay ay benget nan ilida. Dakamit menpalintomeng ay menlowalo. Idi nakapakada kami ken daida dadat palobwatan dakami. ⁶ Dakamit menlogan isnan bapor dada-pay somaa isnan bab-ayda.

⁷ Ninlogan kami enggana id Tolemaida ay nago id Tiro dakamit mendessaag. Nakiag-aggong kami isnan mamati ken Jesus id isdi et siya nan inmapaanmi. ⁸ Idi nawakgat dakamit komaan ay omey id Cesarea. Nan baey Felipe nan nakiteteanmi id isdi. Siya nan esa isnan pito ay napili ay mangbadang isnan apostolis id

Jerusalem id kasin. Men-is-isolo abes maipanggep ken Jesus. ⁹ Wada abes nan epat ay an-akda ay bababassang ay mamadton Apo Dios. ¹⁰ Nakitete kami id isdi is nadandan ay agew dat wada nan am-ama ay mamadton Apo Dios ay kangadan is Agabo ay inmali ay nagapo id Judea. ¹¹ Dat omali ay mang-ila ken dakami. Danat alan nan balikes Pablo et ibedbedna isnan ledengna ya nan sikina danat kanan en, “Siya na nan kayat ay ipagtek nan Ispirito Santo. Nan kakwa isnan balikes ay naay et siya nan awnit esa ogden nan Judio id Jerusalem ay kaneg met laeng nan naikkan isnan ledengko ya nan sikik ay nag-od. Awnitda abes idalom isnan baken Judio ay mangipapatey ken siya.” Kinwanin Agabo di. ¹² Idi dinngemi di dakamit menpakaasi am-in ta adi koma omey si Pablo id Jerusalem. ¹³ Dat songbatan Pablo ay mangwani en, “Dayon agaan sak-en? Dayon pasakiten nan nemnemko? Nakasaganaak isnan mangibalodanda ken sak-en olay no mangpateyda id Jerusalem maipanggep isnan pamatik ken Apo Jesus.” ¹⁴ Idi adi kabalin ay ipapatimi nan kayatmi dakamit iginek et kananmi en, “Sapay koma ta nan layden Apo Dios di ommat.”

¹⁵ Nakwas nan ninteteanmi isdi dakamit mensagana ay omey id Jerusalem. ¹⁶ Wada abes nan mamati ken Jesus ay iCesarea ay nakkey abes id Jerusalem. Dadat ipango dakami isnan baey Nason ay iChipre tay siya nan kananda en menteanmi. Si Nason et nabayag ay mamati ken Jesus.

Nan Inbagan Santiago Ken Pablo

¹⁷ Nan mamati ken Jesus id Jerusalem et ginmasingda isnan inomdananmi isdi. ¹⁸ Idi napseng dakamit omey ay menpaila ken da Santiago ya nan am-in ay amam-a ay mangipangpango isnan mamati ken Jesus. ¹⁹ Idi nin-asiinilada dat sodsodoken Pablo am-iam-in nan inpaikkan Apo Dios isnan baken Judio isnan nin-isolowana ken daida. ²⁰ Idi dinngeda di dadat daydayawen si Apo Dios. Ngem kinwanida ken Pablo, “Besatmi, getkem et kalibolibo nan bilang nan Judio ay mamati ken Jesus et am-iam-inda et ipapatida ay mangwani en masapol ay matongpal nan linteg tako ay Judio. ²¹ Ngem wada nan nangibaga ken daida en initdowam kano nan Judio ay wada isnan ilin di baken Judio ta taynanda nan linteg tako ay initdon din si Moses. It-itdom kano ta adida segyatan nan an-akda ya adida soloten nan ogali tako. ²²⁻²⁴ Isonga sino nan ikkan tako ta getken nan ib-a tako ay egaymo initdo dadi tay kapilitan ay awnitda dengngen ay wadaka isna? Waay siya ngalod na nan gawis ay ikkam. Makkeyka isnan naayda epat ay amam-a ay wada nan insapatada ken Apo Dios. Et omey kayo isnan Templo ta menpaila kayo isnan padi ta tongpalenyo nan kanan nan linteg tako ay maikkan. No makwas pay nan pitoy agew dakat bayadan nan masapolda ta mabalin ay apologan nan padi daida. Et awnit siya nan mangtekan nan ipogaw en tongpalem gedan nan linteg tako. ²⁵ Ngem nan baken Judio ay mamati ken Jesus et adimi kanan ta patiyenda nan linteg tako ay Judio. Kedkedeng san bilin ay insolatmi ken daida ta adida is-isda nan naiboyag isnan sinang didios ya adida is-isda nan basa ya

adida is-isda nan napalti no egay nakaan nan basana isnan napaltiyana ya adida iseyseyep nan bakenda asawa.” Siya di nan kinwanin da Santi-ago ken Pablo. ²⁶ Isonga napseng dat maiboweg si Pablo isnan epat ay amam-a et omeyda isnan Templo et menpailada isnan padi ta ipagtekda nan agew ay kakwasan nan ikkanda esadapay menpalti ya menpaapolog.

Nadpap Si Pablo

²⁷ Ngannani ay makwas nan pitoy agew dat wadada nan Judio ay nagapo id Asia ay nang-ila ken Pablo isnan Templo. Dadat ibaga isnan kaipoipogaw ta sapeenda si Pablo dadat depapen ²⁸ dadapay menbogaw isnan ib-ada ay Judio ay mangwani en, “Akayo gagayyem. Mangbadang kayo tay si tona nan om-omey isnan kailili ay men-is-isolo isnan naikakasiyo ken datako ay Judio ya nan Templo tako ya nan linteg tako ay initdon din si Moses. Nan esa pay ay inikkana et padogisena nan Templo tako tay inpasgepna nan baken Judio.” ²⁹ Kinwanida di tay inilada ay inboboweg Pablo nan esay iyEfeso ay si Trofimo isnan ili id Jerusalem et kananda en waay inisgepna siya isnan Templo. ³⁰ Idi dinngen nan omili id Jerusalem di dadat makaliget dadat kasitatagtag ay en mangikawe ken Pablo et goyodenda ay mangibala isnan Templo dadat emban. ³¹ Laydenda ay mangpatey ken siya koma ngem dinngen nan apon di soldado ay iRoma ay mentoltolay id Jerusalem ay men-golgolo amin nan omili. ³² Danat ipaayag nan kakapitan ya nan sosoldadoda dadat asitatagtag ay omey

mangdateng isnan kaipoipogaw. Idi ilan nan ipogaw san apo ya san sosoldado dadat isaldeng ay mangbab-aig ken Pablo. ³³ Dat ikawen san apo si Pablo et ipag-odna is doway kawal danat sooten isnan kaipoipogaw no sino nan ngadana ya nan basolna. ³⁴ Ngem nateketeken nan insongbatda dadapay menngalngalawngaw isonga egay maawatan san apo nan kinwanida. Isonga kinwanina en maiyey isnan menteteanda ay sosoldado. ³⁵ Idi inomdanda isnan agdan dadat lak-eyen siya ay mangipapangato tay dadama nan inikkan nan kaipoipogaw ³⁶ ay nangboboweg ken daida dadapay menbogbogaw ay mangwani en, “Pateyen tako.”

³⁷ Si Pablo pay isnan songsonggepanda isnan mentetean di sosoldado et kinwanina issan apo, “No mabalin koma wada nan ibagak ken sik-a.” Dat nasdaaw san apo tay gintek Pablo nan kalina ay Griego tay siya nan inkalina. ³⁸ “Kanak en sik-a san iyEgipto ay ninpagolo isnan ipogaw id kasin ay apon di epat ay libo ay ninpatey is ipogaw ay nangboboweg ken siya isnan pondag,” kinwanin san apo ken Pablo. ³⁹ “Bakenak,” kinwanin Pablo. “Judiowak ay iTarso id Cilicia et waay maid egay nangtek isnan ilimi. Et wada nan kayatko ay ibaga isnan ipogaw ay naayda no mabalin.” ⁴⁰ Dat owenan san apo dat tomakdeg si Pablo isnan agdan danat ipaginek nan kaipoipogaw. Idi ginminekda dat komali si Pablo isnan Hebreo ay kalin nan ibana ay Judio.

Nan Nangsongbatan Pablo Isnan Judio

¹ Kinwanin Pablo en, “Dakayo ay bebsatko ya am-ak, dengngenyo pod nan isongbatko isnan ipabasolda ken sak-en.” ² Idi dinngeda ay Hebreo nan kalina dadat am-amed gominek. Dat itoloy Pablo ay mangwani en, ³ “Sak-en et Judiowak. Naiyanakak id Tarso ay esay ili isnan probinsiya id Cilicia. Ngem id isna Jerusalem nan nasiknak. Si Gamaliel din mistolok ay nangisolo ken sak-en am-in isnan linteg din alal-apo tako ay Judio. Napigsa nan pammatik ken Apo Dios ay kaneg ken dakayo abes id isna. ⁴ Tay sak-en abes et pinalpaligatko ya inpapateyko nan mamati ken Jesus. Olay lalalaki wenna bababai et dinpapko daida am-in ay mangipabalod. ⁵ Nan kangatowan ay padi ya nan am-in ay amam-a tako et getkenda nan inik-ikkak. Mabalin ay paneknekanda ay tet-ewa nan ibagbagak tay daida nan nangiyali is solat ay maipaw-it isnan ib-a tako ay Judio id Damasco ta mabalin ay omeyak id isdi ay mangdepap isnan mamati ken Jesus ta iyalik daida id isna Jerusalem ta madosada.

⁶ Ngem isnan nganngani ay omdananmi id Damasco et nakag-aw dat aped mapanat-a din kad-ak et masilanganak isnan pat-a ay nagapo id daya. ⁷ Daket matokang daket dengngen nan mangmangwani en, ‘Saulo, Saulo dakan mangpalpaligat?’ ⁸ Daket songbatan, ‘Sinoka, Apo?’ Danat kanan en, ‘Sak-en si Jesus ay iNazaret ay mangisakit isnan ipogawko ay palpaligatem.’ ⁹ Nan iib-ak pay et inilada nan pat-a ngem egayda dengngen nan ninkalkali ken sak-en. ¹⁰ Daket kanan, ‘Sino nan masapol ay ikkak, Apo?’ Danat

kanan ken sak-en en, 'Ibangonmo ta omeyka id Damasco ta maipagtek ken sik-a isdi nan awnitak ipaikkan ken sik-a.' ¹¹ Ngem adiyak makaila tay nakowapak isnan nasiliyak issan pat-a. Isonga nan iib-ak et pinadangda sak-en ay mangipango enggana ay inomdan kami id Damasco.

¹² Wada id Damasco nan kangadan is Ananias. Gawis nan inik-ikkana ay mamati isnan linteg Moses isonga lispitowen am-in nan ib-a tako ay Judio id Damasco siya. ¹³ Dat omali siya et tomakdeg isnan sag-enko. Danat kanan ken sak-en, 'Besatko ay Saulo, mapokyatan nan matam ta makailaka.' Daket bitagen nan matak et ilak siya. ¹⁴ Danat kanan ken sak-en, 'Nan Dios ay dinay-dayaw din alal-apo tako et pinilina sik-a ay mangila ya mangdenge isnan maibagay ay Anakna tay laydena ay getkem nan ipaikkana ken sik-a. ¹⁵ Tay sik-a nan awnit mangipagtek isnan kaipoipogaw isnan inilam ya dinngem. ¹⁶ Sino nan sedsed-em? Ibangonmo ta menpabonyagka. Apowem si Apo Jesus ta makaan nan basolmo.' Siya di nan inbagan Ananias ken sak-en.

¹⁷ Idi sinmagongak id isna Jerusalem daket menlol-owalo isnan Templo tako dat wada nan kaneg iitaw ay inpailan Apo Dios ken sak-en ¹⁸ tay inilak si Jesus ay mangwani ken sak-en en, 'Tkakamom ay mangtaynan id isna Jerusalem tay awnit adi patiyen nan ib-am ay Judio id isna nan ibagbagam maipanggep ken sak-en.' ¹⁹ Ngem kinwanik ken siya, 'Waay mamatida, Apo, tay getkenda ngalod ay id kasin et sak-en nan nangbab-aig ya nangipabalbalod isnan mamati ken sik-a isnan

kasinasinagoga ay madagdagopanda. ²⁰ Getkenda abes nan gasingko id kasin ay mangbantay isnan nangpateyanda isdin si Esteban ay esay nangibagbaga isnan maipanggep ken sik-a. Sak-en pay nan nanggegeen isnan badon di nangpatey ken siya.'

²¹ Danat kanan ken sak-en en, 'Olay, omeyka et tay ibaak sik-a ay omey men-is-isolo isnan baken Judio isnan anaanaddawi ay il-ili.' ” Siya di nan inbagan Pablo isnan kaipoipogaw.

²² Et dinngen nan kaipoipogaw siya enggana isnan nangwaniyana en omey isnan baken Judio dadat menbogaw ay mangwani en, “Pateyen tako siya tay gag-awis no matey.” ²³ Et nakaligetda dadat aped iwasawas nan badbadoda ya itabtabokda nan tapok gapo isnan ligetda. ²⁴ Dat ipasgep nan apon di sosoldado si Pablo isnan menteteanda ta ipabaigna ta ibagana nan tet-ewa no aytay dan aped nakaliget nan kaipoipogaw ken siya.

²⁵ Ngem idi ibaodda siya tasiyay baigenda koma dat komali si Pablo isnan kapitan ay tinmatakdeg isnan sag-ena ay mangwani en, “Ayke waday lebbengyo ay mangbaig isnan ipogaw ay waday kalintegana ay kanega iRoma no egay kasomalya on-ona?” ²⁶ Idi dinngen nan kapitan nan kinwanina danat omey ibaga isnan apona. Kinwanina en, “Sino nan aped tako ik-ikkan dapay wada nan kalintegana tona ay kanega iRoma?” ²⁷ Dat omey nan apo ay mangsoot ken Pablo ay mangwani, “Ibagam no tet-ewa ay iRomaka.” Dat kanan Pablo en, “Owen, tet-ewa.” ²⁸ Dat kanan nan apo, “Olay sak-en ngem dakkal nan inbayadko ta mabalin ay maibilangak ay iRoma.” “Ngem sak-en,”

kanan Pablo, “maid inbayadko tay naiyanakak

ay iRoma abes.” ²⁹ Dat nan deeyday mangbaig koma ken siya et kinmaanda ya olay nan apoda et inmegyat isnan nangtekana ay apedna inpabaod nan ipogaw ay wada nan kalintegana ay kanega iRoma.

Nan Nangsomalyaan Nan Judio Ken Pablo

³⁰ Isnan napsengana et kayat nan apo ay getken nan osto ay mangipabasolan nan Judio ken Pablo isonga inpakaana nan naigagalot ken siya danat ipatogop nan menkangangato ay papadi ya nan am-in ay amam-an di Judio. Danat ipatakdeg si Pablo ta komali ken daida.

23

¹ Dat inengneng Pablo nan amam-a et kanana en, “Dakayo ay iib-ak ay Judio, getken Apo Dios ay enggana id wani et ostoosto nan mangsolsolotak ken siya isonga maid babawin nan nemnemko.”

² Ngem si Ananias ay kangatowan ay padi et inbagana isnan naisasag-en ken Pablo ta tampik-enda nan topekna. ³ Dat kanan Pablo ken siya en, “Ayke adi dosaen Apo Dios sik-a abes tay aginngangatoka tay bistaem sak-en maipanggep isnan linteg tako ngem sik-a nan nakabasol tay inpatampikmo sak-en dapay iyadin nan linteg tako di is maikkan.” ⁴ Dat kanan nan naisasag-en ken siya, “Damen aped oyawen nan kangatowan ay padin Apo Dios?” ⁵ Dat kanan Pablo, “Mosaya gintekko ay siya nan kangatowan ay padi, gagayyem, ta egayak koma kinwani di tay kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en adi tako oyawen nan apo tako.”

6-8 Dat ilan Pablo nan amam-a ay wada nan doway dagop ay Fariseo ya Saduceo. Nan Saduceo et daida nan mamati ay adi kasin matago nan ipogaw no epdas natey ya kananda en maid anghel wenno ab-abiik. Ngem nan Fariseo et patiyenda ay wada am-in dadi. Dat nemnemen Pablo nan limidyona. Isonga ibibiyadna nan kalina ay mangwani en, “Gagayyem ay amam-a, sak-en et Fariseowak. Naiyanakak ay Fariseo. Isonga patiyek ya sedsed-ek nan kasin matagowan nan natey ay ipogaw. Dapay siya di nan apedyo mangipabasolan ken sak-en.” Et siya nan nin-asiligtan nan Fariseo ya nan Saduceo tay adi men-iso nan pammatida. ⁹ Isonga ninngan-galawngawda ay menbogaw. Dat tomakdeg nan tap-in di Fariseo ay men-is-isolo isnan linteg et ipapatida ay mangwani en, “Maid magtek is basol nan ipogaw ay naay tay waay tet-ewa ay ninpaila nan adi kaila wenno anghel ken siya.” ¹⁰ Dadat am-amed men-asisongbat isonga inmegyat nan apon di sosoldado moditya men-ginoyodanda si Pablo et maanok-a nan awakna isonga inbilina isnan sosoldado ta enda eyey isnan menteteanda.

¹¹ Dat isnan labi, ninpaila si Apo Jesus ken Pablo ay mangwani en, “Adika omegyat tay awnitmo ipagtek nan maipanggep ken sak-en id Roma ay kaneg met laeng nan inik-ikkam id isna Jerusalem.”

Nan Nangpadasan Di Epatpoo Ay Ipogaw Ay Mangdepap Ken Pablo

¹²⁻¹³ Isnan napsengana wada nan epatpoo ay Judio ay adi mamati ken Jesus ay nintoty no

sino nan ikkanda ay mangpatey ken Pablo. Ninsapatada am-in ay adida mangmangan ya adida omin-inom engganay pateyenda si Pablo. ¹⁴Dadat omey makitoya isnan menkangangato ay papadi ya nan amam-an di Judio ay mangwani en, “Insapatami ay adi kami mangmangan engganay pateyenmi si Pablo. ¹⁵Isonga dakayo ay amam-ami et kadya ibagayo isnan apon di sosoldado ta iyalina si Pablo isnan naay pagmitinganyo ay kaneg laydenyo tet-ewa ay somalyaen siya ay gawis. Dakamit siimen siya isnan daan ta pateyenmi siya esapay omdan isna.”

¹⁶Ngem nan kaanakan Pablo et dinngena ay siimen koma san deeyda ay ipogaw si Pablo. Isonga inmey isnan mentetean di sosoldado ay mangibaga ken Pablo. ¹⁷Dat ayagan Pablo nan kapitan danat kanan ken siya, “Eyeymo nan baballo ay naay isnan apoyo tay wada nan ibagana ken siya.” ¹⁸Isonga inyey nan kapitan danat kanan, “Nan balod ay si Pablo et inayagana saken ta ipangok nan baballo ay naay tay wada kano nan ibagana ken sik-a.” ¹⁹Dat padangen nan apo san baballo et gomaygay-edda ta makekedengda danat sooten no sino nan kayatna ay ibaga. ²⁰Dat kanan nan baballo isnan apon di sosoldado en, “Nan Judio et nintotolagda ta ibilinda ken sik-a ta eyeymo si Pablo isnan pagmitinganda is wakgat ta somalyaenda ay gawis kano. ²¹Ngem adim kadi patpatiyen daida tay nasolok is epatpoo ay ipogaw nan mangsis-iim ken siya tay insapatada en adida mangmangan ya adida omin-inom engganay pateyenda siya. Nakasaganada et kedke-

deng nan kanam is sesed-enda.” ²² Dat kanan nan apo, “Adim ibagbaga ay inbagam nan naay ken sak-en.” Kinwanina di danat pabalaen san baballo.

Nan Nangyeyanda Ken Pablo Id Cesarea

²³ Dat ayagan nan apo nan dowa ay kapitan danat kanan ken daida, “Isaganayo nan dowanggasot ay sosoldado ay mangipango ken Pablo id Cesarea ya nan dowanggasot ay menbabalbeg ya nan pitompoo ay mensakay is kabayo. Ngem sokod alas nowibi isnan labi esakayopay menlobwat. ²⁴ Pasakayenyo abes si Pablo. Dayot bantayan siya ta maid ommat ken siya enggana ay id-anyo ken Gobilnadol Felix.” Siya di nan inbagana isnan kakapitan. ²⁵ Ninsolat abes ay mangwani en, ²⁶ “Apo Gobilnadol Felix, sak-en si Claudio Lisias nan mensolat et komostaka. ²⁷ Nan ipogaw ay naay et dinpap nan Judio tay kananda en pateyenda. Ngem dakami ya nan sosoldado et dinatnganmi siya. Idi gintekko ay iRoma siya et inbaliwak. ²⁸ Ngem gapo tay kayatko ay getken no sino nan ipabasolda ken siya et inyeyko isnan aamam-ada. ²⁹ Isonga getkek ay maid basolna is gapo ay maibalod weno mapatey tay maipanggep isnan lintegda nan gapo ay nakaligtanda ken siya. ³⁰ Idi wada nan nangipagtek ken sak-en en wada nan mangsiim ken siya daket kanan en gawis no maiyey ay dagos ken sik-a. Inbilinko abes isnan nangidalom ken siya ta omeyda abes issa ta ibagada ken sik-a no sino nan ipabasolda ken siya.” Siya di nan naisolat.

³¹ Idi nalabi dat ipangon nan sosoldado si Pablo enggana id Antipatrisa tay siya nan inbilin nan apoda ken daida. ³² Kawakgatana dat somagong nan tap-in di sosoldado isnan menteteanda id Jerusalem daet kedeng nan nakasakay is kabayo nan nangiboweg ken Pablo. ³³ Idi id-anda si Pablo id Cesarea dadat iyey siya ya nan solat isnan gobilnadol. ³⁴ Idi binasan nan gobilnadol nan solat danat sooten ken Pablo no sino ay probinsiya nan nagapowana dat ibagan Pablo en iCilicia siya. ³⁵ Dat kanan nan gobilnadol ken siya en, “Esak somalyaen sik-a no omali nan nangidalom ken sik-a.” Kinwanina di danat ibaga ta magowaldiyaan si Pablo isnan baey ay inpasaad din ali ay si Herod.

24

Nan Nangsomalyaan Felix Ken Pablo

¹ Nallos nan limay agew dat omev nan kangatowan ay padi ay si Ananias ya nan tap-in di amam-an di Judio ya nan esay abogadoda ay si Tertulo id Cesarea ta ibagada isnan gobilnadol nan ipabasolda ken Pablo.

² Idi inpaayag nan gobilnadol si Pablo dat ibagan Tertulo nan ipabasolda ken siya. Kanana en, “Madaydayaw ay Apo Gobilnadol. Gapo isnan gawigawis ay ik-ikkam ay mentolay ken dakami et sinmaldeng nan nang-aamis ken dakami dapay adoado nan nas-et isnan kad-anmi. ³ Et am-in kami isnan kailiili et getkenmi am-in nan inik-ikkam et men-iyaman kami ken sik-a. ⁴ Adiyak layden ay tawtawen sik-a ngem no mabalin ta anosam ay mangdedenge isnan naay atiatik ay

ibagami ken sik-a. ⁵ Nan ipogaw ay naay et getkenmi ay ngawi siya tay golgolowena am-in nan Judio isnan kailiili isnan bawawa. Siya gedan nan esay apon nan obon di ipogaw ay mamati ken Jesus ay iNazaret ay mang-ad-adi ay mangsolot isnan tet-ewa. ⁶ Pinadasna abes ay padogisen nan Templomi ay mangdaydayawanmi ken Apo Dios isonga dinpapmi. ⁷ (-) ⁸ No somalyaem et magtek ay tet-ewa am-in nan ibagbagami.” Siya di nan kinwanin Tertulo ken Felix.

⁹ Nan iib-an Tertulo abes et ab-aboloyanda nan kankanana.

Nan Insongbat Pablo Isnan Naidalomana

¹⁰ Dat ipakalin Gobilnadol Felix si Pablo. Et siya na nan songbatna. Kanana en, “Getkek ay nabayag nan nintolayam ken dakami ay Judio isonga men-gasingak ay mangsongbat isnan ipabasol datona ken sak-en tay sik-a nan wada. ¹¹ Nalaka ay getkem ay egay nasolok is simpoo ya doway agew nan ninteak id Jerusalem. In-meyak isdi ay mangdayaw ken Apo Dios isnan Templona. ¹² Maid polos nang-il-anda ken sak-en is makisongsongbatak isnan Templo weno nanggololo isnan kaipoipogaw isnan kasinasinagoga weno isnan kompolmi ay kad-anda. ¹³ Maid polos mabalin is ikkanda ay mangpaneknek isnan naay ay ipabasbasolda ken sak-en. ¹⁴ Ngem kedeng na is getkek ay tet-ewa is kinwanida tay tet-ewa ay maitatapiyak isnan mamati ken Jesus ay kananda en teken ay solsolo. Si Apo Dios ay dinaydayaw din alal-apomi nan daydayawek abes ngem nan initdon Jesus nan solsolotek ay

mangdaydayaw ken siya. Patiyek pay am-in nan naisolat isnan lintegmi ya nan am-in ay insolat nan mamadton Apo Dios id kasin. ¹⁵ Nan naayda ay amam-ami ay Judio et patpatiyenda ya sedsed-enda gedan nan patpatiyek ya sedsed-ek et siya di nan mangtagowan Apo Dios isnan am-in ay natnatey ay gawis wenno ngawi. ¹⁶ Gapo tay siya di nan patpatiyek et padpadasek ay mang-ikkan isnan gawis tasiyay adiyak mabainan ken Apo Dios ya isnan ipogaw.

¹⁷ Nabayag ay kinmaanank id Jerusalem et katdatatengak ay en mang-ited isnan siping ay maibadang isnan ib-ak ay makasapol. Daket omey abes ay menpalti ta maiboyag ken Apo Dios isnan Templona. ¹⁸ Et maid mabalin is ipabasolda ken sak-en tay siya di san ik-ikkak isnan nangdatngan nan Judio ay iyAsia ken sak-en isnan Templo. Kagapgapowak ay en ninpaila isnan padi. Maid met menngangalawngaw isdi ya maid abes adoado is ipogaw. ¹⁹ San deeyda ay iyAsia koma nan inmali ay mangidalom no waday ipabasolda ken sak-en. ²⁰ Ngem maida isonga nan naayda ay amam-ami nan mangibaga koma no tet-ewa ay waday getkenda is basolko isnan nangsomalyaanda isnan nadagopan nan amam-a id Jerusalem. ²¹ Nan getkek et kedeng ay kananda en basolko et nan inbagak ken daida isnan nangitakdegak ay nangibiyad isnan kalik ay mangwani en, ‘Nan gapo ay mangsomalyaanyo ken sak-en et gapo tay mamatiyak ay kasin matago nan natey ay ipogaw.’ ” Siya di nan kinwanin Pablo isnan gobilnadol.

Nan Nabalodan Pablo Isnan Kagobilnadol Felix

²² Ngem si Gobilnadol Felix et adoado nan ginte-kna maipanggep isnan ik-ikkan nan mamati ken Jesus ya nan isolsoloda ay initdon Jesus. Isonga inpakaana daida tay kanana en ta omali si Lisias ay apon di sosoldado esanapay banagen. ²³ Danat ibilin isnan kapitan ta ipagowaldiyana si Pablo ngem adida palpaligaten dadapay ipalobos abes nan omayan nan gagayyemna ay mangyey isnan masapolna.

²⁴ Nallos nan nadandan ay agew dat wada da Felix ya nan asawana ay Judio ay si Drusila. Danat ipaayag si Pablo ta dengngenda nan ibagana maipanggep isnan pammati ken Jesu Kristo.

²⁵ Dat isolon Pablo ken siya nan maipanggep isnan gawis ay maikkan ya nan osto ay nemnem ta adi ik-ikkan di ipogaw nan ol-olay. Inbagana abes ay awnit banagen Apo Dios nan kaipoipogaw isnan batawa ta ibagana nan maitapi ken siya ya nan adi. Idi insolona di dat omegyat si Gobilnadol Felix danat pabal-en siya ay mangwani en, “Olay omeyka id wani ta is mamingsan no waday wayak esakpay kasin ipaayag sik-a.” ²⁶ Dat kanayon ay ipaayagna si Pablo ta mentoyada ngem nan wada isnan nemnemna et kanana en ta moke agtan Pablo siya is siping. ²⁷ Nakwas nan doway tew-en dat maisokat si Porcio Festo ken Felix ay mengobilnadol. Ngem gapo tay layden Felix ay it-it-ek nan Judio siya isonga egayna pinalobosan si Pablo.

25*Nan Nangbistaan Festo Ken Pablo*

¹ Nakwas nan toloy agew enggana isdin ninlogiyan Festo ay men-gobilnadol id Cesarea dat omey id Jerusalem. ²⁻³ Dat nan menkangangato ay papadi ya nan apon di Judio id isdi et inbagada nan lilida maipanggep ken Pablo dadapay mensegseg-ang ay mangipapati ta ipaeyeyna si Pablo id Jerusalem. Siya di nan kananda tay nenemnemenda ay siimenda siya isnan daan ta pateyenda. ⁴ Ngem sinmongbat si Festo ken daida ay mangwani en, “Nagogowaldiyaan si Pablo id Cesarea dakpay nganngani ay somaa. ⁵ Isonga no waday manglayad isnan ap-oyo ay makkey ken sak-en et gawis no id isdi nan mangidalomanyo ken Pablo no waday inikkana is ngawi.” Siya di nan insongbat Gobilnadol Festo isnan Judio.

⁶ Et waay wao wenno simpoo ay agewna id Jerusalem esapay somaa id Cesarea. Dat isnan kawakgatana et inpaayagna si Pablo ta bistaena. ⁷ Idi inomdan si Pablo dat likoben nan Judio ay nagapo id Jerusalem. Et adoado nan mendagsen ay inpabasolda ken siya. Ngem maid ikkanda ay mangpaneknek is basolna. ⁸ Nan insongbat Pablo et kinwanina en, “Maid getkek is basolko isnan linteg wenno isnan Templo tako. Olay ken Ali Cesar et maid gedan.” ⁹ Ngem gapo tay kayat Gobilnadol Festo ay dayawen nan Judio siya isonga sinootna ken Pablo en, “Ay laydem ay omey id Jerusalem ta isdi nan mangbistaak isnan dalamda ken sik-a?” ¹⁰ Dat kanan Pablo en, “Adi, tay naayak ay mangitatakdeg isnan sasangangem et sik-a nan esay tinodingan Ali Cesar ay kalebbeng ay mangibanag isnan kasok. Ngem nan ib-ak ay Judio et maid biyangda ken sak-en tay getkem met

ay maid basolko ken daida. ¹¹ Tay no nakabasolak isnan lintegyo ya omanay is kapateyak et adiyak adyan. Ngem nan inpabasolda ken saken et maid kinatet-ewana isonga adi mabalin ay ipabanagmo nan kasok ken daida. Isonga laydek ay si Ali Cesar nan mangibanag.” ¹² Dat makitoya si Gobilnadol Festo isnan ib-ana ay nalaing ay mangibanag danat kanan ken Pablo, “No si Ali Cesar nan laydem ay mangibanag isnan kasom et siya nan mangipaeyak ken sik-a.”

Nan Nangsodokan Festo Ken Ali Agripa Maipanggep Ken Pablo

¹³ Nallos nan kaat ay agew dat omey nan Alin di Judio ay da Agripa ya nan asawana ay si Bernice id Cesarea ta ipagtekda nan gasingda isnan nin-gobilnadoln Festo. ¹⁴ Idi nadandanda isdi dat sodoken Gobilnadol Festo ken Ali Agripa nan maipanggep ken Pablo ay mangwani en, “Wada nan esay balod isna ay tinaynan Gobilnadol Felix. ¹⁵ Idi wadaak id Jerusalem et inbagan nan menkangangato ay papadi ya nan aamam-an di Judio nan inpabasolda ken siya tay kayatda ay ipapatey. ¹⁶ Ngem inbagak ken daida ay bakenmi ogali ay iRoma ay mangipapatey isnan naidalom no egay mawayaan omona ay mangsongbat isnan ipabasol nan mangidalom ken siya. ¹⁷ Isonga idi inomdan isna nan amam-a ay mangidalom ken siya daket banagen ay dagos isnan nawakgatana. ¹⁸ Kanak en wada nan ngawi ay inikkana ngem idi inmalida et maid met. ¹⁹ Nodi nan lilida ken siya et maipanggep isnan ogalida ay Judio ya nan esay ipogaw ay kangadan is Jesus ay natey ay kanan

Pablo en kasin natago. ²⁰ Gapo tay maid getkek ay mangbanag isnan kaneg todi ay lili isonga sinootko ken Pablo no laydena ay id Jerusalem nan mangbistaak isnan kasona. ²¹ Ngem adina layden di tay laydena ay sed-en nan mangbanagan Ali Cesar ken siya. Isonga inpagowaldiyak engganay mabalin ay maipa-ey siya isnan kad-an Ali Cesar.” Siya di nan kinwanin Gobilnadol Festo ken Ali Agripa. ²² Dat kanan Ali Agripa, “Laydek ay dengngen abes nan kanan Pablo.” Dat kanan Gobilnadol Festo, “Is wakgat ta esak ipaayag ta dengngem.”

²³ Isnan wakgat ninbado da Ali Agripa ken Bernice isnan gawigawis ay badoda ay men-et-etek dadat omey isnan pagbistaan. Nakkey abes nan aap-apon di sosoldado ya nan aap-apon di ili. Inpaayag Festo si Pablo dadat eyey siya. ²⁴ Dat kanan Gobilnadol Festo en, “Ali Agripa ya dakayo am-in ay wada isna, nan ipogaw ay iilaenyo ay naay et siya na nan inpapapatin nan kaJudiojudio id Jerusalem ya id isna Cesarea ay ipapateyko. ²⁵ Ngem sak-en, maid dinatngak is basolna is omanay is mapateyana. Isonga awnitak ipa-ey siya id Roma isnan kad-an Ali Cesar tay laydena ay siya nan mangbanag isnan kasona. ²⁶ Ngem maid getkek is isolatko ken Ali Cesar maipanggep ken siya. Et siya di nan poon nan nangyaliyak ken siya isnan sasagangenyo am-in ya am-amed ken sika Ali Agripa tasiyay waday isolatko no makabista tako ken siya. ²⁷ Tay baken osto no maipaeyey nan balod ken Ali Cesar no maid ibaga tako is basolna.”

26

Nan Insongbat Pablo Ken Ali Agripa

¹ Dat kanan Ali Agripa ken Pablo, “Kadya ibagam nan songbatmo.” Dat ipaginek Pablo nan ipogaw danat songbatan nan inpabasolda ken siya ay mangwani en, ² “Apo Ali Agripa, dadama nan gasingko tay sik-a nan mangibagaak isnan songbatko isnan ipabasbasol nan ib-ata ay Judio ken sak-en. ³ Tay sik-a et getkem ay osto nan ogali tako ay Judio ya getkem gedan nan mensinsinongbatan tako. Isonga anosam kad ay mangdenge isnan kanak. ⁴ Getken am-in nan ib-ata ay Judio nan inik-ikkak enggana isdin kaonggak tay nakiteteek ken daida isnan ilik ya id Jerusalem. ⁵ No laydenda ay mangibaga isnan tet-ewa et ibagada koma ay nabayag ay getkenda ay Fariseowak ay mang-atiw isnan tap-in di Judio ay mangsolsolot isnan linteg tako. ⁶ Gapo tay patpatiyek nan inkalin Apo Dios isdin alal-apo tako ay awnit kasin matago nan natey et siya nan gapo ay wadaak isna ay mabisbista. ⁷ Dapay siya nan sedsed-en nan am-in ay Judio isnan mangdaydayawanda ken Apo Dios isnan kaageagew ya kalabilabi. Et gapo isnan naay ay namnama et siya di nan mangipabasolanda ken sak-en, Apo Ali Agripa. ⁸ Ay adi kayo abes mamati ay kabaelan Apo Dios ay mangtago isnan natey ay ipogaw? ⁹ Olay sak-en id kasin esakpay mamati et kanak en gawis no aposek am-in nan mamati ken Jesus ay iNazaret. ¹⁰ Et siya di nan inik-ikkak id Jerusalem. Inyalin nan menkangangato ay papedi nan lebbengko ay mangibalod isnan mamati

ken Jesus. Idi kinwanida en masapol ay mapateyda et inow-owenak abes tay kanak en gawis no mapateyda. ¹¹ Kanayon abes ay sinonggepak isnan sinagoga ay madagdagopanda ay mangpaligat ken daida. Pinadasko ay mangipapati ta taynanda nan pammatida. Dadama nan inik-ikkak ken daida tay olay isnan ilin di baken Judio et ininmeyak gedan ay mang-amis ken daida. ¹² Et siya di nan inmayak id Damasco tay wada nan ginenak ay solat di menkangangato ay papadi ay mangwani en mabalin ay depapek nan mamati ken Jesus. ¹³ Ngem isnan osto ay kag-aw Apo Agripa et nasilanganak isnan pat-a ay nagapo id daya ay napigpigsa mo nan agew et nasilangan gedan nan bobowegko. ¹⁴ Dakamit aped matokang dat wada nan dinngek ay mangwani isnan kali tako ay Hebreo, ‘Saulo, Saulo dakan mangpalpaligat? Maid silbin nan ik-ikkam tay nan awakmo met laeng nan palpaligatem.’ ¹⁵ Daket sooten ay mangwani en, ‘Sinoka, Apo?’ Dat kanan Apo Jesus ken sak-en, ‘Sak-en si Jesus ay mangisakit isnan ipogawko ay palpaligatem.’ ¹⁶ Ngem ibangonmo tay ninpailaak ken sik-a ta ibaak sik-a ta makibadangka ay mangipagtek isnan maipanggep ken sak-en. Awnitmo ibagbaga nan inilam id wani ya nan awnitko ipaila ken sik-a isnan tap-in di agew. ¹⁷ Et sak-en nan mangibalbaliw ken sik-a no waday mangpadas ay mangpatey ken sik-a isnan mangibaaaak ken sik-a ay omey isnan Judio ya nan baken. ¹⁸ Isolowam daida ta maawatanda nan maipanggep ken sak-en ta malawagan nan nemnemda ya dokoganda nan ngawi ya ta maabak nan kabaelan Satanas ken daida. Et no mamatida

ken sak-en, pakawanan Apo Dios nan basbasolda tapno maitapida isnan ipogawna.’ Siya di nan kinwanin Jesus ken sak-en.” ¹⁹ Dat itoloy Pablo ay mangwani, “Isonga, Apo Ali Agripa, tinongpalko nan inpagtek Apo Jesus ken sak-en ²⁰ tay inbagbagak isnan kaipoipogaw ta dokoganda nan basolda ta si Apo Dios di patiyenda dadapay ik-ikkan nan gawis ay mangipagtek isnan pammatida. Id Damasco nan damo ay nangisolowak is dadi dat id Jerusalem dat isnan kailili isnan probinsiya ay naay ay Judea dat abes isnan baken Judio. ²¹ Et gapo isnan insolsolok et dinpap nan Judio sak-en isnan Templo tay kananda en mangpateyda. ²² Ngem gapo tay si Apo Dios nan kanayon ay mangbadang ken sak-en isonga wadaak isna ay mangibagbaga kayet is dadi isnan nangato wenno nababa ay ipogaw. Isonga nan ibagbagak et maid teken nodi nan inbagan gedan din mamadton Apo Dios id kasin ya nan inbagan din si Moses ay awnit ommat. ²³ Tay inbagada en awnit wada nan ibaan Apo Dios ay si Kristo et masapol ay matey siya ngem awnit siya nan damo ay kasin matago. Et siya nan mangipagpagtek isnan Judio ya nan baken Judio tapno malawagan nan nemnemda ta maisalakanda.”

²⁴ Daan ay menkalkali si Pablo dat menbogaw si Gobilnadol Festo ay mangwani en, “Natawawka Pablo. Waay nan dadama ay sinolom nan nangtawaw ken sik-a.” ²⁵ Dat songbatan Pablo ay mangwani en, “Adiyak matawtawaw, Apo Gobilnadol Festo, tay tet-ewa nan kankanak. Adiyak aped kankanan. ²⁶ Intoledko ay mangibaga isnan naayda ken Ali Agripa tay getkek ay getkena an-

in dana tay inom-ommat isnan mangiilaan nan adoado ay ipogaw.” ²⁷ Danat itoloy ay mangwani isnan Ali, “Apo Ali Agripa, ay patiyem nan inbagan din mamadton Apo Dios id kasin? Getkek ay patpatiyem nan inbagada.” ²⁸ Ngem kinwanin Ali Agripa ken siya, “Ay kanam en nalaka nan mang-awisam ken sak-en ta maitapiyak isnan Kristiano?” ²⁹ Dat kanan Pablo, “Sik-a Ali ya amin kayo ay mangdedenge ken sak-en id wani, olay nalaka wenno naligat ay mamati kayo ngem nan dawatek ken Apo Dios et ta maiyiso kayo koma ken sak-en basta adi kayo maibalod.” ³⁰ Dat bomala da Ali Agripa ya nan gobilnadol yas Bernice ya nan nakitotokdo ken daida. ³¹ Dadat mentotya ay mangwani en, “Si todi ay ipogaw et maid basolna is omanay is maibalodana wenno maipapateyana.” ³² Dat kanan Agripa ken Festo, “Mabalin ay palobosam siya no baken nan nangwaniyana en si Ali Cesar nan mangbanag isnan kasona.”

27

Nan Ninlogiyan Nan Inmayan Da Pablo Id Roma

¹ Idi inomdan nan omayan Pablo id Italia ay kad-an Ali Cesar dakamit menlogan isnan bapor. Inpagowaldiyada da Pablo ya nan tap-in di balod ken Julio. Si Julio nan kapitan nan sosoldado ay makwani en gropon Augusto. ² Nan ninlogananmi et nagapo id Adrumeto ay omey isnan il-ili id Asia. Sak-en si Lucas yas Aristarco ay iTesalonica id Macedonia et nakkey kami abes. Dakamit menlobwat. ³ Nawakgat nan inomdananmi id Sidon. Gapo isnan anos Kapitan Julio

et inpalobosna si Pablo ay ome y mangpasyal isnan gagayyemna ta agtanda siya is masapolna. ⁴ Idi kasin kami ninlobwat ay nagapo id Sidon dat napigsa nan dagem ay sab-aten nan loganmi isonga indaanmi isnan igid nan ili id Chipre ay baken dadama nan dagem. ⁵ Linaosanmi nan demang nan probinsiya id Cilicia ya id Pamfilia dakamit omdan id Mira ay esay ili id Licia. ⁶ Et id isdi nan nangdatngan Kapitan Julio isnan esay bapor ay nagapo id Alejandria ay ome y id Italia ay omayanmi et siya nan ninlogananmi. ⁷ Iyam- amman nan loganmi isonga nabayag esakamipay demangen nan ili id Nido tay napaligatan kami isnan napigsa ay dagem ay mangsabsab-at. Idi adi kami makaipadaan isnan bapor gapo isnan dagem damit teknen nan daanenmi et idaanmi isnan igid id Creta ay bassit nan dagem et din- mangmi id Salmon. ⁸ Ngem olay no inpadaanmi nan bapor isnan sag-en nan ili id Creta et napali- gatan kami gedan. Dakamit omdan isnan ili ay makwani en gawis ay somaldengan di bapor ay sag-en id Lasea.

⁹ Ngem gapo tay nabayag kami isnan daan et kaeegyat ay menlogan isnan bapor tay pina- glemlen. Isonga dat kanan Pablo ken daida en, ¹⁰ “Gagayyem, kaeegyat no ipapati tako ay ome y kayet. No itoloy tako et awnit adoado nan madadael isnan kalga tako ya madadael abes nan naay bapor ya awnit wada abes nan matey ken datako.” ¹¹ Ngem nan kapitan et egayna patiyen nan kinwanin Pablo tay nan menmanmaniho ya nan kakwa isnan bapor nan patiyena et kedeng.

¹² Ad-ado abes nan manglayad ay itoloymi ay omey mo dakami tay kananda en kaeegyat isdi is menteanmi isnan pinaglemlen. Isonga kananda en, “Waay mabalin ay omdan tako id Fenix ay esay ili id Creta ta siya di nan mentetean tako isnan pinaglemlen.” Kinwanida di tay gag-awis di is somaldengan di bapor tay adina sasagangen nan magapowan di dagem isnan pinaglemlen.

Nan Naleleman Da Pablo

¹³ Idi naegew dakamit menlobwat tay kananda en mabalin et. Damit idaan isnan sag-en nan igid id Creta. ¹⁴ Ngem kaloblobwat kami dat omdan nan napigsa ay lemlem ay nagapo isnan totongowen nan ili. ¹⁵ Et maisaplit nan bapor et paliwesena et adi kabalin ay pasagangenda isnan dagem isonga apedmi inpalobos ay padaanen nan dagem dakami isnan omayana. ¹⁶ Idi dinmangmi nan teeteen ay ili id Cauda et bakin kami nasalinan isnan dagem. Damit ilogan nan bangka ay ginoygoyod nan bapor ngem napaligatan kami ay mangilogan tay mendagdagem. ¹⁷ Nailogan san bangka dadat bedbeden nan bapor ta adi masiswa nan tablana. Ngem omegyatda modatya mailomlom nan bapor isnan lagan tay at-atapew nan danom id Sirte isonga linolonda nan mensede ay galot ay osalenda ay mangsalapa isnan dagem et indogos nan dagem dakami isnan omayanmi gedan. ¹⁸ Idi nawakgat dat am-amed pomigsa nan lemlem et pilmi nan ikkana isnan bapor isonga kinsayanda nan kalga ay mangiwasit ta yomapeew. ¹⁹ Isnan maikatlo ay agew inwasitda gedan nan tap-in di maosal isnan bapor. ²⁰ Nabayag

ay egaymi il-ilan nan agew ya nan talaw isonga kananmi am-in en waay adi kami makaibaliw isnan awakmi tay napigsapigsa nan dagem.

²¹ Nabayag abes ay egay kami polos nanggangan dat tomakdeg si Pablo ay mangwani, “Gagayyem, mosaya tinongpalyo san kinwanik ta egay tako koma tinaynan id Creta. No siya di nan inikkan tako et egay tako napaligatan ya maid abes nadadael. ²² Ngem olay baw, papi-gsaenyo nan nemnemyo kayet tay awnit maid matey ken datako nodi kedeng nan bapor is madadael. ²³ Getkek di tay si Apo Dios ay day-dayawek ay kakwa ken sak-en et id labi inbaana nan esay anghelna ay ninpaila ay mangwani ken sak-en ²⁴ en, ‘Adika omegyat, Pablo, tay masapol ay omeyka menpaila ken Ali Cesar. Et gapo isnan layad Apo Dios ken sik-a et awnit maid matey gedan isnan iib-am isnan bapor.’ Siya di nan kinwanin nan anghel ken sak-en. ²⁵ Isonga tomoled kayo ay iib-ak tay patiyek si Apo Dios ay awnit ommat am-in nan inbagana. ²⁶ Ngem awnit maidongpal nan bapor isnan teeteen ay ili isnan gawan di baybay et isdi nan maisalakanan tako.”

²⁷ Dowa ay domingo ay aped indogdogos nan dagem nan bapor isnan gawan di baybay id Adriatico. Tengan di labi dat nemnemen nan menob-obla isnan bapor ay waay omas-asag-en kami isnan lota. ²⁸ Dadat lokden nan kaad-adaem nan danom ngem dowampoo ay depa pay laeng. Sinomsomleg kami is atik dadat kasin lokden et simpoo ya limay depa damit getken en wada nan ili isnan sag-enmi. ²⁹ Dadat omegyat modatya maidongpal nan bapor isnan bato ay wada is-

nan benget nan ili. Isonga inoy-oyda nan epat ay landok ay napapalongan ay mangikawe isnan obet nan bapor damit ilol-owalo ta epdas koma mawakgat. ³⁰ Ngem ngawi tay layden nan tap-in di men-ob-obla isnan bapor ay lomayaw et agindaooy-oy isnan landok ay mangikawe isnan bapor isnan sagangna ngem nan bangka nan in-pagowabda isnan baybay ay kananda kadi en ta menlogananda. ³¹ Idi gintek Pablo nan kayatda ay ikkan danat kanan isnan kapitan ya nan sosoldadona, “No lomayaw nan deeyda ay men-obla isnan bapor et awnit maid matago ken datako.” ³² Isonga ginedged nan sosoldado nan tali ay mangikawe isnan bangka et matekdag ta adida makalayaw.

³³ Nganngani ay mawakgat dat menpakaasi si Pablo ta manganda. Kanana en, “Naay dowa ay domingo ay egay kayo polos nangnangan tay sinsin-edyo nan somaldengan nan dagem. ³⁴ Isonga pangaasiyo ta mangan kayo ta pomigsa kayo is bassit. Adi kayo madanagan tay awnit tako maisalakan am-in ya maid gedan masogatan ken datako.” ³⁵ Dat omala isnan esay tinapay dat men-lowalo ken Apo Dios danat pit-ingen et kanena et inilada am-in. ³⁶ Isonga pinmigsa nan nemnemda dadat mangan abes. ³⁷ Nan kabibilangmi am-in isnan bapor et dowanggasot ya pitompoo ya enem. ³⁸ Idi nakakanda dadat iwasit nan tap-in di kalga tapno am-amed yomap-ew nan bapor.

Nan Naisaplitan Nan Bapor Isnan Bato

³⁹ Mawakgat pay dat maila nan benget di ili. Adida makailasin no sino nan kailina. Ngem

inilada ay nadadata nan bengetna et kananda en waay mabalin ay ipad-anda nan bapor isdi. ⁴⁰ Isonga inokasda nan landok ay mangikawe et tinaynanda isnan baybay. Dadat okasen abes nan tali ay mangikawe isnan tabla ay mangipango isnan omayan nan bapor dadat ipangato nan mensede ay galot ay wada isnan sagang ta idogos nan dagem nan bapor isnan bengetna. ⁴¹ Ngem dat mailomlom nan sagang nan bapor isnan lagan dat maikawe. Nan obetna pay et nasaplis-aplit isnan napigsa ay dalloyon isonga nadadael. ⁴² Dat kanan nan sosoldado en pateyenda koma nan balod ay gogowaldiyaanda ta adida lomayaw. ⁴³ Ngem dat iyadin nan kapitan tay laydena ay ibaliwan si Pablo. Isonga inbagana ta menlamew nan mangtek ta omeйда isnan benget nan ili. ⁴⁴ Dapay men-akbaya nan tap-ina isnan tabla ya nan tap-in di kaiw ay magapo isnan bapor. Isonga siya di nan inikkanmi et dinatnganmi nan ili et maid natey ken dakami am-in.

28

Nan Kad-an Pablo Id Malta

¹ Idi dinmaka kami esamipay getken ay Malta nan ngadan nan ili ay inomdananmi. ² Nan omili id isdi et gawigawis nan inikkanda ay nang-ay-ayowan ken dakami. Dinomnetda is men-anidowanmi tay men-od-odan dapay mentedek. ³ Si Pablo et nangmong is maanido abes ngem idi inigwana isnan apoy dat bomala nan oweg ay menkedet et kinetbana nan ledengna. ⁴ Idi inilan nan omili nan oweg ay mentatayon isnan ledeng Pablo dadat men-asikwani, “Waay ninpatey is

ipogaw tay dey olay egay katey isnan baybay ngem bakena gasat ay matago kayet.” ⁵ Ngem si Pablo et apedna inwakgi nan oweg isnan apoy et maid inommat. ⁶ Binanbantayan nan omili ta ilaenda no bomgeng nan ledengna wenno aped matokang ay matey. Idi nabayag dapay maid inommat dadat sokatan nan nemnemda et kananda en waay dios obpay gedan siya.

⁷ Isnan sag-en nan inomdananmi ay deey et wada nan kowan Publio ay esay apoda id isdi. Et gawis tay inpasgepna dakami et nakitetee kami ken siya is toloy agew. ⁸ Nan aman Publio et masaksakit ay menpodpodot dapay mentakki is basa. Isonga inmey si Pablo isnan kad-ana et gena siya danat ilowalowan et makaan nan sakitna. ⁹ Idi gintekda nan inommat daet am-in nan masaksakit isnan ili isdi et inmeyda ken Pablo et pagawisena daida. ¹⁰ Adoado abes nan inyalida ay mangipaila isnan gasingda ken dakami. Issan kinmaanmi abes inyalida am-in nan masapolmi isnan daan.

Nan Inomdanan Da Pablo Id Roma

¹¹ Nintetee kami isdi is toloy bowan esakamipay komaan. Ninlogan kami isnan bapor ay nagapo id Alejandria ay nintetee isdi issan pinaglelem. Nan inpangadanda isnan bapor et Singin ay Dios. ¹² Inomdan kami id Siracusa et toloy agewmi isdi. ¹³ Kasin kami ninlobwat et omey kami id Regio. Esay agewmi isdi danat ilogi ay mendagem isnan nagapowanmi isonga ninlobwat kami kasin et inomdan kami id Puteoli isnan nawakgatana. ¹⁴ Dinatnganmi isdi nan iib-ami ay mamati ken Jesus. Dadat kanan en makitetee kami ken daida is

esay domingo. Nalpas nan esay domingo dakamit mendad-aan ay omey id Roma. ¹⁵ Idi gintek nan mamati ken Jesus id Roma ay omey kami isdi dadat mangsab-at isnan malkitan id Appio. Nan tapina et isnan kad-an di toloy tindaan nan nangsabatanda ken dakami. Idi inilan Pablo daida dat men-iyaman ken Apo Dios et pomigsa nan nemnemna. ¹⁶ Idi inomdan kami id Roma dat ipalobos nan soldado ay men-abang si Pablo isnan esay baey ngem wada abes nan gowaldiya ay makite-tee ken siya.

Tinoyan Pablo Nan Judio Id Roma

¹⁷ Nallos nan toloy agew dat ipaayag Pablo nan aamam-an di Judio ay wada id Roma. Idi nadagopda danat kanan ken daida en, “Dakayo ay aamam-a, olay maid basolko isnan ib-a tako ay Judio wenno isnan ogalin din alal-apo tako ngem aped inpabasol nan iJerusalem sak-en ta maitedak isnan iRoma. ¹⁸ Idi sinomalyan nan iRoma sak-en dadat kayat ay ipalobos sak-en tay gintekda ay maid inikkak is omanay is mangpateyanda ken sak-en. ¹⁹ Ngem nan ib-a tako ay Judio et daida nan nangiyadi isnan mapalobosak. Isonga masapol ay omaliyak isna ta ipabanagko ken Ali Cesar. Waay kananyo en idalomko daida ngem adyak. Maid idalomko. ²⁰ Et siya di nan poon nan nangipaayagak ken dakayo ta mensinagang tako ta ibagak ken dakayo nan poon nan naibalodak. Maid teken nodi gapo isnan pamatik isnan sedsed-en nan am-in ay Judio ay si Kristo ay awnit mentoltolay ken datako.” Siya di nan kinwanin Pablo isnan aamam-an di Judio.

²¹ Dadat kanan ken siya, “Maid dinawatmi is solat is nagapo id Judea maipanggep ken sik-a. Olay gedan nan inmali ay ib-a tako et maid sinod-sodokda is ngawi ay inikkam. ²² Ngem getkenmi ay nakaliget nan kaipoipogaw isnan kailili ken dakayo ay mamati ken Jesus isonga laydenmi ay dengngen no sino nan kanam.” ²³ Dadat tolagen nan agew ay kasinda madagopan. Idi kasinda inmey isnan kad-an Pablo dadat madad-aoman isonga inlogin Pablo isnan wakgat enggana ay malabi tay adoado nan inbagbagana ken daida. Inbagana nan maipanggep ken Jesus ya nan mentolayan Apo Dios ay maid patenggana. Laydena ay awisen daida ta mamatida abes ken Jesus isonga adoado nan inbagana ay wada isnan insolat din si Moses ya nan insolat nan tap-in din mamadton Apo Dios id kasin ay maipanggep ken Kristo. ²⁴ Et wadada nan naawis ngem nan tap-ina et egayda mamati. ²⁵ Idi adi kapos-a nan nemnemda dadat kanan en komaanda dat kanan Pablo ken daida,

“Tet-ewa nan inpanemnem nan Ispirito Santo ken Isaias ay esay mamadton Apo Dios id kasin ay maipanggep isnan alal-apo tako. Tay kinwanin Apo Dios ken Isaias en,

²⁶ ‘Ibaak sik-a ay omey mangibaga isnan ipogaw en, “Tet-ewa ay dengdenggenyo nan kankanak ngem maid polos maawatanyo. Tet-ewa ay boyboyaenyo nan ipap-ailak ken dakayo ngem adiyoy imatonan. ²⁷ Tay adiyoy nemnemen nan kayatko ay kanan. Nodi totowengenyo ya kokollawenyo ay mang-ad-adi isnan kankanak tay adyanyo ay mang-il-ila ya mangdengdenge ken sak-

en dayopay adyan ay mangtek ken sak-en modatya dokoganyo nan basbasolyo ta sak-en di solotenyo ta isalakanko dakayo.” ’ ’ ’

Siya di nan kinwanin Apo Dios ay insolat din si Isaias ay inbagan Pablo isnan aamam-a. ²⁸ Dat itoloy Pablo ay mangwani en, “Isonga ipagtekko ken dakayo en id wani et layden Apo Dios ay maibaga nan maipanggep ken Kristo isnan ipogaw ay baken Judio tay daida nan mangidnge ta maisalakanda.” ²⁹ (-)

Nan Nintetean Pablo Id Roma

³⁰ Et doway tew-en nan nintetean Pablo isnan baey ay inabangana id Roma. Et am-in ay omey ken siya et men-gasing ay mangipasgep ken daida.

³¹ Insolsolona nan maipanggep isnan mentolayan Apo Dios ay maid patenggana ya maipanggep ken Apo Jesu Kristo. Et maid baina ay mangibagbaga is dadi dapay maid nangiyad-adi isnan inik-ikkana.

Kalin Apo Dios
New Testament in Kankanay, Northern

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kankanay, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kankanay, Northern

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

08554b00-f080-54cf-b131-babceaf06534